

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANA BİLİM DALI

**KENTİN, KIRSAL ALAN ÜZERİNDEKİ REKREASYON TALEPLERİ:
KASTAMONU ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Meltem DURAN

HAZİRAN 2014

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANA BİLİM DALI

KENTİN, KIRSAL ALAN ÜZERİNDEKİ REKREASYON TALEPLERİ:
KASTAMONU ÖRNEĞİ

Meltem DURAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“YÜKSEK LİSANS (ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA)”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 20.05.2014
Tezin savunma tarihi : 06.06.2014

Tez Danışmanı: Doç. Doç. Cenap SANCAR

Trabzon 2014

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Şehir Ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalında
Meltem DURAN tarafından hazırlanan

KENTİN, KIRSAL ALAN ÜZERİNDEKİ REKREASYON TALEPLERİ:
KASTAMONU ÖRNEĞİ

**Başlıklı bu çalışma Enstitü Yönetim Kurulunun 20/05/2014 gün ve 1554 Sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Cenap SANCAR

Üye :Doç. Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ

Üye :Öğr. Gör. Dr. Nilgün KİPER

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Kentin, Kırsal Alan Üzerindeki Rekreasyon Talepleri: Kastamonu Örneği ” adlı bu çalışma KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Bu çalışma zorlu olduğu kadar öğretici, heyecan verici ve zevkli bir süreçti. Bu süreç boyunca kıymetli fikir, bilgi, birikim ve tecrübelerini benimle paylaşan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen sevgili danışman hocam Doç. Dr. Cenap SANCAR’a,

Tez çalışmasının çıkış noktasının, çalışma alanının ve hipotezinin belirlenmesinde çok büyük katkısı olan, her kaybolduğumda bana ışık tutan, her ne zaman olursa olsun çok değerli yardım ve görüşlerini her fırsatta benimle paylaşan, sadece çalışma konusunda değil zorlu geçen tüm bu süreçte her zaman yanımda olan çok değerli hocam Öğr. Gör. Dr. Nilgün KİPER’e,

Çalışmanın istatistiksel kısmında bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen sevgili hocam Doç. Dr. Dilek BEYAZLI’ya,

Bütün hayatım boyunca beni hiç yalnız bırakmayan, mutluluk ve sıkıntılara ortak olan başta annem Zeynep DURAN ve babam Ziya DURAN olmak üzere destekleri, anlayışları ve sonsuz güvenleri için tüm aileme, araştırma boyunca manevi desteklerini esirgemeyen zaman zaman yaşadığım kaygı ve sıkıntıları, çoğu zaman çalışmanın heyecanını paylaştığım dostlarım Zeynep İŞİTAN, Beyza ŞEN, Aysun YILMAZ, Nadide KELOĞLU, İshak ALTINPINAR ve Hatice KARTOĞLU’na, yol arkadaşım Yücel BARUT’a, ayrıca alan çalışmasında da beni yalnız bırakmayan çok değerli dostum Sema SEVENCAN’a,

Çalışmanın haritalama kısmında yardımcı olan KTÜ Şehir ve Bölge Planlama son sınıf öğrencisi Resul Ayyıldız’a, tez çalışmamdaki anketlerin gerçekleştirilmesinde yardımcı olan KTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 4. sınıf lisans öğrencilerine ve anket çalışmasına katılarak görüşlerini bildiren Kastamonu’lulara çok teşekkür eder, katkılarından dolayı minnet duygularımı sunmak isterim.

Meltem DURAN
Trabzon 2014

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kentin Kırsal Alan Üzerindeki Rekreasyon Talepleri: Kastamonu Örneği” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Doç. Dr. Cenap SANCAR’ın sorumluluğunda tamamladığımı başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 20.05.2014

Meltem DURAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	III
TEZ BEYANNAMESİ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
TABLolar DİZİNİ	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	XI
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	2
1.3. Kentsel-kırsal Bütünleşme, Kent, Kır ve Kentleşme Tanımları	3
1.4. Açık- Yeşil Alan Anlayışına Genel Bakış	9
1.4.1. Açık-Yeşil Alanlara Ait Tanımlar	9
1.4.2. Açık ve Yeşil Alan Türleri	10
1.4.2.1. Yeşil Elemanların Hakimiyetine Göre Sınıflama.....	11
1.4.2.2. Mülkiyete Göre Sınıflama	13
1.4.2.3. Üstlendiği Rekreasyon İşlevine Göre Sınıflama	15
1.4.3. Açık-Yeşil Alan Standartları	15
1.5. Rekreasyon ve Boş Zaman Kavramları.....	19
1.5.1. Rekreasyon Etkinliklerinin Seçilmesini Etkileyen Etmenler	21
1.5.2. Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılması	22
1.5.2.1. Rekreatif Amaçlı Kentsel Alanlar	23
1.5.2.2. Rekreatif Amaçlı Kırsal Alanlar.....	24
1.5.3. Rekreasyon ve Açık Alanlar.....	27
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR	29
2.1. Çalışma Alanının Seçimi.....	29
2.2. Çalışma Alanının Tanıtımı	30
2.3. Çalışmanın Yöntemi.....	42

2.3.1.	Anket Değerlendirmesi.....	43
2.3.2.	Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi.....	44
3.	BULGULAR VE İRDELEME.....	46
3.1.	Deneklerin Genel Özellikleri.....	47
3.2.	Deneklerin Boş Vakitlerini Kullanımlarına Yönelik Bulgular.....	52
3.3.	Deneklerin Açık Alan Kullanımları ve Erişimlerine Yönelik Bulgular.....	64
3.4.	Deneklerin Konut ve Yakın Çevresine Yönelik Bulgular.....	80
3.5.	Deneklerin Kentsel Rekreasyon Kullanımına Yönelik Bulgular	83
3.6.	Deneklerin Kırsal Kullanımına Yönelik Bulgular.....	89
4.	SONUÇLAR VE ÖNERİLER	106
5.	KAYNAKLAR.....	110
6.	EKLER	115

ÖZGEÇMİŞ

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

KENTİN, KIRSAL ALAN ÜZERİNDEKİ REKREASYON TALEPLERİ: KASTAMONU
ÖRNEĞİ

Meltem DURAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Cenap SANCAR
2014, 114 Sayfa, Ek 1 Sayfa

Büyük kentlerde ve metropollerde hızlı kentleşme ve kentsel rekreasyon alanlarının yetersizliği ile birlikte kişiler kentten uzaklaşma, doğaya daha yakın rekreatif faaliyetlere ihtiyaç duymaktadır. Böylece kırsal rekreasyon alanlarına talep giderek artmaktadır. Bu bağlamda, kırsal alanlara olan rekreasyon amaçlı eğilimin sebepleri, sürekliliği, gidilebilen günü birlik mesafe ve diğer etkenlerin tespit edilmesi ve tartışılması gereken başlıca konulardır. Bu çalışmada, Kastamonu ili özelinde, Kastamonu kentini odağa alarak kent-kır etkileşimini, rekreasyonel açıdan sorgulayarak kırsal alanlara olan eğilimin varlığını, sebeplerini, gidilebilen mesafeyi ve sıklığını tespit etmek amaçlanmıştır. Bir kentin planlama sınırı, kentlerin kırla olan ticari, sosyal, idari, kültürel ve rekreatif amaçlı gününbirlik ilişkileri dikkate alınarak belirlenmelidir. Söz konusu günü birlik ilişkiler içinde rekreatif amaçlı kullanımların ne derece önemli olduğu araştırılmaktadır. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır; Birinci Bölüm: Çalışmanın amacı belirtilerek bu doğrultuda genel konular ve kavramlara yer verilmektedir. İkinci Bölüm: Çalışma alanı ve araştırma yöntemine ilişkin bilgiler verilmektedir. Üçüncü Bölüm: Alan çalışması sonucunda elde edilen bulgular irdelenmiştir. Dördüncü Bölüm: Tüm bu çalışma sonucunda Kastamonu kentinin rekreatif talepleri günü birlik ilişkiler içinde tespit edilerek, planlama disiplinine nasıl bir girdi oluşturacağı tartışılmış ve bunun yanı sıra bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılara yön verecek önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel alan, kırsal alan, kentleşme, kent ve kır sınırı, kent planlama, rekreasyon

Master Thesis

SUMMARY

CITY'S, DEMAND OF RECREATION IN RURAL AREAS

Meltem DURAN

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
URBAN AND REGIONAL PLANNING
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Cenap SANCAR
2014, 114 Pages 1 Appendix Pages

As a result of the rapid urbanization and lack of recreational areas in urban environments, force its citizens to move away from cities and seek for new recreational activities in natural areas. Thus, rural recreation areas become more popular. In this context, reasons for the tendency to the rural areas for recreational purposes should be defined and discussed within framework of sustainability, daily distances and other effects. In this study City of Kastamonu allocated as the center and conducted this research in terms of recreation that seeks answer if there is interaction between urban and rural areas, establish the presence of the need for rural areas and its reasons, and distance travelled and trip frequency. Planning boundaries of a city should be defined by taking into account of commercial, social, administrative, cultural and recreational relations with the rural areas. This study investigates the essence of recreational uses on this daily basis interactions. The study consist of five chapters; First Chapter: Defines the main goals of the study and gives information on introductory issues and concepts. Second Chapter: Informs about the study area and conducts research method. Third Chapter: Discussion of fieldwork results. Forth Chapter: Defines attention on a daily basis recreational demands of City of Kastamonu, as a result draw attention to how these findings can be an input for planning profession and gives recommendation for further studies.

Key Words: Urban area, rural area, urbanization, urban and rural boundary, urban planning, recreation

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1.1.	Kamusal açık alanların gruplandırılması	14
Tablo 1.2.	Kent dışı ve kent içi açık-yeşil alanlar ve standartları	17
Tablo 2.1.	Kastamonu il geneli nüfus dağılımı	32
Tablo 2.2.	Seçilen mahallelerin yoğunluk, nüfus ve büyüklükleri	42
Tablo 3.1.	Katılımcıların özelliklerine göre dağılımı	48
Tablo 3.2.	Mahallelere göre konut tipi dağılımı	49
Tablo 3.3.	Deneklerin mahallelere göre çocuk sayısı dağılımı	50
Tablo 3.4.	Deneklerin mahallelere göre çocuk yaş aralığı dağılımı	51
Tablo 3.5.	Deneklerin mahallelere göre boş vakit dağılımı	53
Tablo 3.6.	Yapılan boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre dağılımı	54
Tablo 3.7.	Yapılmak istenen boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre dağılımı	55
Tablo 3.8.	Deneklerin tercih ettikleri spor türünün frekans dağılımları	56
Tablo 3.9.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı	58
Tablo 3.10.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı	59
Tablo 3.11.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile eğitim arasındaki ilişkinin dağılımı	60
Tablo 3.12.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı	61
Tablo 3.13.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile özel araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı	62
Tablo 3.14.	Yapılan boş vakit etkinlikleri ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı	63
Tablo 3.15.	Deneklerin boş zamanlarında açık alanlara gitme talebinin mahallelere göre dağılımı	64
Tablo 3.16.	Tercih edilen açık alanların mahallelere göre dağılımı	65
Tablo 3.17.	Açık alanlara gitme sıklığının mahallelere göre dağılımı	66
Tablo 3.18.	Kullanılan ulaşım aracının mahallelere göre dağılımı	67
Tablo 3.19.	Yaya olarak yaşanan sorunların mahallelere göre dağılımı	69
Tablo 3.20.	Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşanan sorunların mahallelere göre dağılımı	70
Tablo 3.21.	En çok gidilen açık alanlar ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı	71
Tablo 3.22.	En çok gidilen açık alanlar ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı	72

Tablo 3.23. En çok gidilen açık alanlar ile özel araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı	73
Tablo 3.24. En çok gidilen açık alanlar ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı.....	74
Tablo 3.25. Açık alanlara gidiş sıklığı ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı.....	75
Tablo 3.26. Açık alanlara gidiş sıklığı ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı	76
Tablo 3.27. Açık alanlara gidiş sıklığı ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı.....	77
Tablo 3.28. Açık alanlara gidiş sıklığı ile özel araç varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı ..	78
Tablo 3.29. Açık alanlara gidiş sıklığı ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı.....	79
Tablo 3.30. Mahallelere göre çocuk oyun alanı varlığı dağılımı	81
Tablo 3.31. Mahallelere göre çocuk oyun alanı güvenliği dağılımı	81
Tablo 3.32. Mahallelere göre konut bahçesi varlığı dağılımı	82
Tablo 3.33. Bahçe kullanım amacının mahallelere göre dağılımı	82
Tablo 3.34. Kastamonu kentinde bulunan yeşil alanların yeterliliğinin mahallelere göre dağılımı	84
Tablo 3.35. Kentsel yeşil alanların aktif kullanım durumunun mahallelere göre dağılımı	85
Tablo 3.36. Kastamonu kentinde en çok beğenilen kentsel açık alanların mahallelere göre dağılımı	86
Tablo 3.37. Kentsel açık alanların dağılımı	87
Tablo 3.38. Deneklerin Kastamonu kökenli olma durumunun mahallelere göre dağılımı	90
Tablo 3.39. Deneklerin köye gitme sıklığının mahallelere göre dağılımı	91
Tablo 3.40. Köyünüzün kent merkezine uzaklığının(dk ve km) olarak dağılımı	92
Tablo 3.41. Deneklerin köye gidiş amacının mahallelere göre dağılımı	93
Tablo 3.42. Deneklerin taşınmaz varlığının mahallelere göre dağılımı.....	93
Tablo 3.43. Deneklerin köylerinde bulunan taşınmazlarının mahallelere göre dağılımı....	94
Tablo 3.44. Deneklerin kent merkezinde daha nitelikli alanlar olma durumuna göre kıra gitme sıklığı değişiminin mahallelere göre dağılımı	95
Tablo 3.45. “Kastamonu’da en çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” sorusuna verilen cevapların mahallelere göre dağılımı	96
Tablo 3.46. En çok beğenilen kırsal alanlar ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı	100
Tablo 3.47. En çok beğenilen kırsal alanlar ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı.....	101
Tablo 3.48. En çok beğenilen kırsal alanlar ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı	102
Tablo 3.49. En çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı	102
Tablo 3.50. En çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı	103

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1.1.	Açık ve yeşil alanların sınıflandırılması	11
Şekil 1.2.	Campbell'e göre rekreasyon etkinliğinin amacı ile gidilen alanlar arasındaki ilişki üzerine hazırlanmış bir model	26
Şekil 2.1.	Kastamonu İli ve çevre yerleşmeler	30
Şekil 2.2.	Kastamonu ve yakın çevresi	31
Şekil 2.3.	Kastamonu kenti eğim analizi	33
Şekil 2.4.	Kastamonu kenti yükseklik analizi	34
Şekil 2.5.	Kastamonu İli doğal ve kültürel değerleri	35
Şekil 2.6.	Kastamonu kenti ulaşım kademelenmesi.....	36
Şekil 2.7.	Kastamonu kenti arazi kullanımı	38
Şekil 2.8.	Kastamonu kenti kentsel açık alanlar	39
Şekil 2.9.	Kastamonu kenti mahallelere göre brüt yoğunluk analizi	40
Şekil 2.10.	Mahallelerin kent içindeki konumu	41
Şekil 3.1.	Mahallelere göre konut tipi frekans dağılımları	49
Şekil 3.2.	Deneklerin mahallelere göre çocuk sayısı frekans dağılımları.....	50
Şekil 3.3.	Deneklerin mahallelere göre çocuk yaş aralığı frekans dağılımları	51
Şekil 3.4.	Deneklerin mahallelere göre boş vakit frekans dağılımları.....	53
Şekil 3.5.	Yapılan boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre frekans dağılımları	54
Şekil 3.6.	Yapılmak istenen boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre frekans dağılımları.....	56
Şekil 3.7.	Tercih edilen açık alanlar mahallelere göre frekans dağılımları	65
Şekil 3.8.	Açık alanlara gitme sıklığının mahallelere göre frekans dağılımları.....	66
Şekil 3.9.	Kullanılan ulaşım aracı mahallelere göre frekans dağılımları.....	67
Şekil 3.10.	Yaya olarak yaşanan sorunların mahallelere göre frekans dağılımı.....	69
Şekil 3.11.	Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşanan sorunlar mahallelere göre frekans dağılımı	70
Şekil 3.12.	Bahçe kullanım amacının mahallelere göre frekans dağılımı.....	83
Şekil 3.13.	Kentsel açık alanların yeterliliğinin mahallelere göre frekans dağılımı	84
Şekil 3.14.	Kentsel yeşil alanların aktif kullanım durumunun mahallelere göre frekans dağılımı	85

Şekil 3.15. Kastamonu kentinde en çok beğenilen kentsel açık alanların mahallelere göre frekans dağılımı	86
Şekil 3.16. Kastamonu kenti kentsel rekreasyon alanları	88
Şekil 3.17. Deneklerin Kastamonu kökenli olma durumunun mahallelere göre frekans dağılımı	90
Şekil 3.18. Deneklerin köye gitme sıklığının mahallelere göre frekans dağılımı.....	91
Şekil 3.19. Deneklerin köye gitme amacının mahallelere göre frekans dağılımı	93
Şekil 3.20. Deneklerin taşınmaz varlığının mahallelere göre frekans dağılımı	94
Şekil 3.21. Deneklerin köylerinde bulunan taşınmazlarının mahallelere göre frekans dağılımı	95
Şekil 3.22. Deneklerin kent merkezinde daha nitelikli alanlar olma durumuna göre kıra gitme sıklığı değişiminin mahallelere göre frekans dağılımı	96
Şekil 3.23. “Kastamonu’da en çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” sorusuna verilen cevapların mahallelere göre frekans dağılımı.....	97
Şekil 3.24. Kastamonu İli kırsal rekreasyon alanları	98
Şekil 3.25. Kastamonu İli rekreasyon temelli günübirlik etki alanı	104

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Kentsel ve kırsal alanlar sosyal, ekonomik, kültürel, politik ve coğrafik sebeplerden ötürü değişim göstermekte ve bu değişimler fiziksel mekanı dönüşüme uğratmaktadır. Bu değişim ve dönüşüm sonucu kent ve kır arasındaki ikili ayırım yerine, farklı ara kategorilerin ortaya çıkmasına sebep olmakta, belirlenen sınırlar başkalaşmakta ve mutasyona uğramaktadır. “Kent-kır geçişkenliği”, “kentsel-kırsal bütünlük” gibi olgulara dair tartışmaların ilk örneği 1970’lerde görülmüş, 1990’lardan bu yana ise yaygınlaşmıştır. Bugün kır ve kent etkileşiminin giderek daha da yoğunlaşması bu tartışmaları giderek artırmaktadır.

Kır-kent, kırsal-kentsel kavramlarının ayrımlarını netleştirmek giderek zorlaştığı gibi mekansal düzlemde de kır ve kenti ayıran (idari sınırlardan öte fiili) sınırların belirlenmesi de bir planlama problemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent ve bölgeleri içeren planlama faaliyetlerinde kentsel ve kırsal nitelikleri içerecek biçimde sınırların tespit edilmesi giderek önem kazanmaktadır. Burada vurgulanmak istenen daha kentsel ve daha kırsal olan alanların/bölgelerin ayrımını yapılması gereğidir. Kentin yakın kırsal çevresinin; Kent ve kır arasındaki yoğun imalat ve ticaret ilişkilerini dikkate alarak ve altyapı, toplumsal, kültürel ve rekreatif gibi hizmet alanlarını içerir biçimde belirlenmesi kentlerin planlanmasında kaçınılmaz hale gelmiştir.

“İnsanın da dahil olduğu yaşam çevresi: doğal çevre, yapılı çevre ve toplumsal çevrenin bütünlüğü içerisinde oluşur. Kırsal çevre insan ve yapı yoğunluğunun kentsel çevreye göre çok düşük olduğu ve kırsal alan içindeki yapılı çevrenin de doğal çevre karakterine uyumlu ve insan müdahalesinin, kentsel alana kıyasla, çok düşük olduğu alanlardır. Her ne kadar tarım, hayvancılık alanları, kırsal yerleşim çevreleri ile doğaya müdahale edilmiş olsa da bu müdahaleler doğal yapının karakterini bütünüyle bozmaz. Kırsal alanlar, tarım, ormancılık, açık hava rekreasyon alanları gibi yalnızca kırdaki bulunan fonksiyonlar ve kırsal nüfusun meslek yapısı, arazi kullanımı, oturma-çalışma yeri bağlantısı, alanın karakteri gibi kırsal işlevlerin mutlak veya egemen olmasıyla karakterize olurlar” (Tümertekin, 1999; Mamunlu, 2001). Kırsal alanlarda yaşayan insanlar doğa ile iç içe bir yaşam sürmekte olup, gündelik hayatın getirdiği sıkıntı ve sorunlardan kaynaklanan

yenilenme, kendi ile baş başa kalma ve rahatlama gibi ihtiyaçlarını kolayca erişebilmektedirler.

“Hızla artan dünya nüfusu, beraberinde getirdiği kentleşme olgusu, ulaşım olanaklarının da gelişmesi ile birlikte insanları farklı yerlerde, çeşitlenen etkinliklerle zamanlarını geçirmeye yöneltmiştir. Kentleşme bir yandan kentlerin sayısını, kentte yaşayan insan yoğunluğunu artırırken bir yandan da kent alanlarını genişletmesi ve sunduğu imkânlarla kenti çekici hale getirmiştir. Ancak bunun yanında sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik alanda yaşanan hızlı gelişmeler yoğun kent yaşamı, iletişim teknolojisindeki gelişmeler yeryüzündeki uzaklık kavramını eskiterek kentten uzaklaşmanın da önünü açmıştır” (Keleş, 2006). Kentlerde yaşayan insanlarda da, kent yaşamının olumsuz etkilerinden ötürü plansız yapılaşmanın artması ve yeşil alanların azalması ile birlikte doğaya dönme özlemi ve eğilimi görülmektedir. Bu nedenle kentsel alanlarda ki yaşam şartları ile insanların görmek istediği çevre arasında farklılıklar artmaktadır. Bu farklılıklar arttıkça kişiler kentten uzaklaşma, doğaya daha yakın rekreatif faaliyetlere ihtiyaç duymaktadır. Böylece kırsal rekreasyon alanlarına talep giderek artmaktadır.

Hızlı kentleşme ve kentsel rekreasyon alanlarının yetersizliği dışında, özellikle küçük ve orta ölçekli kentlerde kırsal alanlara olan rekreasyon talebinin önemli bir nedeni de “kentlileşememe”, kırsal kökenli olma ve kırdan kopamama gibi etkenlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Kastamonu kenti de bu anlamda araştırma alanı olarak seçilmiştir. Bu bağlamda, kırsal alanlara olan rekreasyon amaçlı eğilimin sebepleri, sürekliliği, gidilebilen günü birlik mesafe ve diğer etkenlerin tespit edilmesi ve tartışılması gereken başlıca konulardır.

1.2. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın amacı; Kastamonu ili özelinde, Kastamonu kentini odağa alarak kent-kır etkileşimini, rekreasyonel açıdan sorgulayarak kırsal alanlara olan eğilimin varlığını, sebeplerini, gidilebilen mesafeyi ve sıklığını tespit etmektir. Bir kentin planlama sınırı, kentlerin kırsal alanlarla olan ticari, sosyal, idari, kültürel ve rekreatif amaçlı günübirlik ilişkileri dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu çalışmada söz konusu günü birlik ilişkiler içinde rekreatif amaçlı kullanımların ne derece önemli olduğu araştırılmaktadır.

Çalışma da temel olarak;

-Kentsel rekreasyon alanlarının büyüklük, nitelik, konum ve dağılımlarının mekansal, fiziksel ve kullanıcı profiline göre yeterlilik durumunun belirlenmesi,

-Kırsal alanların rekreatif olarak kullanım durumu, nedeni, sıklığı ve özellikle de gidilebilen günübürlük mesafenin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Kastamonu kent sakinlerinin, rekreasyon alan ihtiyaç ve talepleri, tezin amacı doğrultusunda yüz yüze anket tekniği uygulanarak sorgulanmıştır. Çalışmanın giriş, amaç ve literatür taramasını kapsayan ilk bölümde öncelikle kent ve kır kavramları açıklanmış bu çalışmanın başlıca konuları arasında yer alan açık yeşil alan kavramı, kentsel açık alanlar, kırsal alanlar, kır-kent etkileşimi, rekreasyon konuları ve bu konular birbirleriyle ilişkilendirilerek araştırmanın teorik çerçevesi oluşturulmuştur.

İkinci bölümde ise çalışma alanı olan mahallelerin belirlenmesi, kullanılan kriterler, kent ve seçilen mahalle özelinde çalışma alanının tanıtılması ve anket çalışması hakkında bilgi verilmiştir. İncelenen kent ve bölge halkının alışkanlıkları ve eğilimleri, rekreatif talep ve kullanımlarını ortaya çıkarabilecek biçimde, çalışmanın amacı ve ilgili literatür çalışmaları dikkate alınarak anket formu oluşturulmuştur. Arazi çalışması 2013 yılı Nisan ayında tamamlanmıştır.

Üçüncü bölümde yapılan anket çalışmasının verileri değerlendirilmiştir. Yapılan tüm çalışma sonunda bölge halkının rekreatif eğilimleri belirlenen yöntem ve amaç doğrultusunda ortaya konulmuştur.

Son bölümde ise planlama disiplinine girdi sağlayacak şekilde sonuç kısmı oluşturulmuş ve önerilere yer verilerek araştırma tamamlanmıştır

1.3. Kentsel-Kırsal Bütünleşme, Kent, Kır ve Kentleşme Tanımları

Bu bölümde, kentsel-kırsal bütünleşme, kent, kır kentleşme ve kentleşme kavramları farklı yaklaşımlar doğrultusunda ele alınacaktır.

Kentsel-kırsal bütünleşmesine dikkat çeken Polat'a göre;“tüm dünyada coğrafik, sosyal, ekonomik, mekansal, kültürel, kuramsal ve politik kentsel mutasyon süreçleri bugün yapılı çevreyi ve peyzajı yeniden formüle etmektedir. Kentsel, kırsal ve bölgesel mekanlar sürekli olarak, özdeğin ve kapitalin girdileriyle değişime uğramakta, bu değişim zamanla, farklı biçimlerde ve yollardan fiziksel özelliklerini dönüşüme uğratmaktadır. Bu değişim ve dönüşümlerle “kır” ile “kent” arasındaki ayrım da gitgide artmakta, kentin

tarihsel gelişim sürecinde netleşmesi gereken sınırlar ya da alanlar git gide daha da karmaşıklaşmakta, başkalaşmakta, değişmekte ve dönüşmektedir. Bugün ciddi kentsel ve kırsal farklılıklar ortaya çıkmakta, üstelik tüm bilinen sınırlar değişmektedir” (Polat, 2012).

Kent ve kırsal etkileşimi 1970’lerden bu yana tartışılan bir konu olmakta ancak yine de tam olarak sınırlar çizilememektedir. Şehir-köy karşıtlığı ya da kent-kırsal karşıtlığı kavramlarını sadece dilimizde değil yabancı kullanımlarında da değişir görmek olanaklıdır (Polat, 2012). Bu doğrultuda, günümüze değin farklı görüş ve yaklaşımlara göre yapılan kent ve kırsal tanımlarından bahsedilecektir. Kent tanımı, farklı bilim dallarına, disiplinlere, ülke ve ilgi alanlarına göre değişiklik göstermekte olup uzlaşılabilen ortak bir ifadesi, bir görüş birliği yoktur. Her dönemde farklılaşan dinamik bir kavramdır. Farklı bakış açılarına göre aşağıda belirtilen tanımlar yapılabilir.

Sözlük anlamıyla kent; nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı olarak tanımlanmaktadır (URL1). “Kent (civitas);latin dillerinde uygarlık (civilization) ile özdeş sayılmaktadır. Arap dillerinde de Medina’nın “kent”, medeniyet’in ise “uygarlığın” karşılığı olduğu bilinmektedir. Yunanca’da kent (polis) ve siyaset (politika) sözcükleri arasında yalnız anlam benzerlikleri değil, aynı zamanda köken bilimsel bağlantıları da vardır”(Keleş, 1992).

Daha açık bir ifadeyle kent, bir toplumsal kümenin ürünü olmayı simgelemektedir. Kent bu bakımdan canlı bir olgu değil, toplumsal bir olgunun kendi yapısını denetlemek ve ayakta tutmak üzere kullandığı nesnelere biridir (Laborit, Çev. Onaran, Bartan, 1990).

Keleş’e göre kente ilişkin yaklaşımlar yönetsel sınır, nüfus, ekonomik ve toplum bilimsel ölçütlere dayanmaktadır.

“Yönetsel sınır ölçütüne göre kent, belirli bir yönetsel örgüt biriminin sınırları içinde kalan yerlerdir. Kamu otoritesinin daha güçlü olduğu, resmi ve gayri resmi tüm kurumların daha fazla gelişip, bürokratikleştiği birimlerdir. Bazı araştırmacılara göre bir yerleşimin kent sayılabilmesi için o yerleşmelerin belediye teşkilatına sahip olması gerekir” (Kaya vd., 2007).

Bu amaçla belediye sınırları içindeki nüfus ‘kentli nüfus’ olarak adlandırılır (Keleş, 2006). Buradaki zayıflık küçük-büyük belediyeler arasında bir fark gözetilmemesidir. Yönetsel yapı içerisindeki bütün ilçe ve il merkezleri nüfus büyüklüğüne bakılmaksızın kent kabul edilmektedir (Aydemir vd., 2004).

“Nüfus ölçütüne göre ise, belirli bir nüfus düzeyini aşmış yerleşimlere kent adı verilebilmektedir. Nüfusa göre tasnif ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Belçika’da 5.000, İsviçre’de 10.000, Hollanda’da 20.000, nüfuslu yerleşmeler kent olarak kabul edilmektedir. ABD istatistikleri de 2.500’den fazla olan yerleşimleri kent birimi olarak saymaktadır. Ülkemizde ise Köy Kanunu nüfus ilkesine göre bir ayırım yapmakta, “Nüfusu 2.000’den aşağı yurlara köy, nüfusu 2.000 ile 20.000 arasında olanlara kasaba ve 20.000’den çok nüfuslu olanlara şehir denir” demektedir” (Yıldırım, 2004). Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ise nüfusu 10000 den fazla olan yerleri kent olarak tanımlamaktadır. “Kent, köy ayırımında salt nüfusu ölçütünü benimsemek, ölçütü oluşturan nüfus düzeyinin altında kalmakla birlikte, kentsel özyapı kazanmış olan yerleşmeleri kent saymamak sonucu doğurabilir. Bu sakıncayı gidermek üzere birçok ülkede kent köy ayırımına temel olmak üzere nüfus ölçütüne başka ölçütlerin eklendiği karma ölçütler kullanılır” (Keleş, 2006).

Bir üçüncü küme tanım, ekonomik ölçütlere dayanır. Bir ekonomiste göre kent “mal ve hizmetlerin, üretim, dağıtım, ve tüketim sürecinde toplumun sürekli olarak değişen gereksinmelerini karşılamak için ortaya çıkan bir ekonomik mekanizmadır”. Bu genel tanımın dışında bir yerleşmeye kent adının verilebilmesi, genellikle, nüfusun tarım dışı kesimlerde çalışmasına bağlıdır (Keleş, 2006). Kenti bir diğer yerleşme biriminden ayıran en önemli özellik kendi kendine yetmeyen bir ekonomik birim olmasıdır. Kent çevre yerleşmelerin ekonomik faaliyetlerini denetleyen, bu bağlamda uzmanlaşan, üretimi gerçekleştiren ve bunun sonucunda toplumsal ve idari yönden de çevresi üzerinde denetimci bir görev üstlenen yerleşme birimidir (Ortaylı, 1979), şeklinde ifade edilmektedir.

Bir diğer küme tanım için toplum bilimsel ölçütler kullanılmaktadır. “Toplum bilimci Louis Wirth’e göre; “kent, toplumsal bakımdan benzerlik göstermeyen bireylerin oluşturduğu, göreceli olarak geniş, yoğun nüfuslu ve mekan da sürekliliği olan yerleşmedir” (Wirth,1938).“Toplumbilimcilerce yapılan kent tanımlarının ortak özellikleri, belli bir nüfus çokluğu, yoğunluk, işbölümü, uzmanlaşma ve türdeş olmama gibi özelliklerdir” (Keleş, 2006). Bu ölçüte göre yapılan tanımlarda görüldüğü gibi, sosyolojik özellikler dikkate alınmıştır.

Fiziksel yönüyle, Harvey’e (2003) göre bir dizi inşa edilmiş yapı formudur, mekanda kalıplara dizilmiş bir dizi nesnelere şeklinde tanımlar. Aynı zamanda kent işleyen bir mekanizmadır, içindeki her şey birbiriyle ilgilidir.

“Genel anlamıyla, Günerhan’a göre kent, bir yerleşme türü, yerel yönetime sahip yerel bir birim, çevresine bakarak bir merkez oluşturan, toplama-dağıtma merkezi olan tarım dışı sanayi ve hizmet faaliyetlerinin yoğunlaştığı ve tarımsal ve tarım dışı faaliyetlerin kontrol yeri ve bu bağlamda da örgütlenme ve uzmanlaşma ile belirlenen özgün kentsel yaşama sahip olan bir yerleşme türüdür. Ayrıca doğal yeşil alanlara ihtiyaç duyularak kültüre edilen, açık yeşil alanların öneminin arttığı, yetersizliğinin hissedildiği geniş alanlardır” (Beyazlı, 2005).

“Yerleşim alanlarının kent statüsü kazanmasında fiziksel altyapıdaki gelişmişlik önemlidir. Şehirler başlıca çok sayıdaki bina ile ulaşım yollarından oluşur . Okulları, sosyal yardımları, acenteleri, hayırsever dernekleri, ibadethaneleri, müzeleri, sanat galerileri, locaları, siyasal partileri, ticaret odaları, kredi kurumları, sendikaları, fabrikaları, makineleri, gazeteleri, hayvanat bahçeleri, oditoryumları, parkları, oyun alanları gecekonduları, nehir kıyıları ya da park bulvarları, ana caddeleri ve özel taksi şirketleri kentlerden ayrı düşünülemez donatılardır” (Kaya, vd., 2007)

Araştırmacılara, bilim adamlarına, toplum bilimcilerine göre farklılaşan bütün bu tanımları içinde barındıran kent kavramı tanımına Keleş’in Kent Terimleri Sözlüğünde rastlanılmaktadır. “Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun yerleşme, barınma, gidiş-geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük topluluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi” dir (Keleş, 1998).

“Kır ise, en geniş anlamıyla, kırsal işlevlerin tek ya da çoğunlukla egemen olmasıyla karakterize olurlar. Bu işlevler kendilerinin arazi kullanımında, kırsal nüfusun meslek yapısında, oturma-çalışma yeri bağlantısında, alanın karakterinde ve üretici ve hizmet kurumlarının çekim alanlarında göstermektedir. Kırsal alanlarda bulunan tüm işlevler kırsal işlevler olarak kabul edilebilir. Bunlardan bazıları kentsel alanlarda da bulunabilir (oranlar farklıdır); ancak diğerleri özel bir karaktere sahiptirler ki bunlar yalnızca kırsal alanlarda bulunurlar. Örneğin tarım, ormancılık, açık hava rekreasyon alanları, su depolama ve muhtemelen geniş mekanlar gerektiren diğer fonksiyonlardır” (Tümertekin, 1999; Mamunlu, 2001).

“Aynı zamanda kırsal alan, büyük kentleşmiş toplumun bireylerinin kendilerini yenilemek için kullandıkları doğal, ekolojik denge gereksiniminin karşılayıcısıdır” (Mamunlu, 2001).

Başka bir tanımda ise sosyolojik olarak kırsal kavramı; “egemen geçim kaynağı tarım olan, tarımsal üretim aracının mülkiyeti aracılığıyla yeniden üretimin ve üretim ilişkilerinin belirlendiği bir toplumsal yapılanmayı tanımlarken, mekansal olarak nüfus yoğunluğunun çok düşük olduğu alanı ifade eder. Bu ve benzeri tanımlarda “kırsal”ın temel özelliğinin ekonomide tarımın ağırlığı ve düşük nüfus sayısı ya da yoğunluğu olduğunda bir uzlaş/görüş birliği bulunmaktadır. Ancak bu iki özellik birlikte ele alınarak “kır” ya da “kırsal alan” tanımlanmaya çalışıldığında uzlaş görülmemekte “kır”ın karşısı olarak görülen “kent” ile ayrımı belirsizleşmektedir” (KOKAP, kırsal alan tipolojileri).

“Yapılan tanımlarda görüldüğü gibi köy ve kent için tek bir tarif ve sınırlama üzerinde uzlaşmaya varmanın mümkün olmadığı, coğrafi ortam içinde her boyutta yerleşme noktasını birbirinden ayırt edecek sınırların suni kalmaya mahkum olduğu, yerleşmenin yapay sınırlar tanımayan devamlı bir varlık olduğu (Darkot, 1966; Mamunlu, 2001), bu nedenle köy/kent ayırımında kullanılan ölçütlerin günümüzde artık yeterli olmadığı ve doyurucu olmaktan uzak bulunduğu anlaşılmıştır” (Keleş, 1984; Mamunlu, 2001).

“Buna göre kent ve köy, boşlukta, kendilerinden var olan, ayrı ayrı olgular değildir. Her birinin, ötekinde de rastlanan, onunkiyle karışan özellikleri vardır. Küçük bir köy, her zaman kasaba, daha sonra da bir kent olmaya aday bir yerleşme basamağıdır. Şu halde, bir topluluğun, salt ‘köy’ ya da salt ‘kent’ olması ya da sayılması değil; bir başka topluluğa göre daha kentsel ya da daha fazla kentsel olarak nitelenmesi olanaklıdır. Kent ve köy yaşamı arasındaki ayırım tek bir özellik ya da etmenin sonucu değildir. Birbirine sıkıca bağlı işlevsel bağlantıları olan birtakım özelliklerin ürünüdür. Köyün nerede sona erdiği, kentin nerede başladığı konusu, kent planlaması açısından büyük önem taşır. Toplumbilimcilere de daha yakın gelen köy kent sürekliliği (rural-urban continuum) görüşü kent plancılarının işine yaramaktadır. Ne coğrafyacılara, ne toplumbilimciler, ne de kent plancıları, köy ile kent arasında toplumsal ve fiziksel anlamda kesin bir ayırım yapabilmekte, ancak bir köy kent sürekliliğinden söz edebilmektedirler” (Keleş, 2006).

“Kentselin (urban) kırsalla (rural) birleşerek oluşturduğu bu hem kentsel hem de kırsal olan bütünleşme (rurbanity) durumu, kentsel- kırsal bütünlüklü alandaki yaşamda yeni koşulların ortaya çıktığını ve kentsel yayılma ile birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir” (Polat, 2012).

Kentleşme ise kentlerin geçirdiği bu evrim olarak karşımıza çıkmakta, en dar anlamı ile kentlerin sayıca ve nüfus olarak artması anlamına gelmektedir. Keleş (2006)’e göre

kentleşme; “sanayileşme ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve bugünkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısından artan oranda örgütleşme, iş bölümü ve uzmanlaşma yaratan, insan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim sürecidir”.

“Kentleşme sadece kentleri etkileyen bir süreç değildir. Artan kent sayısı, hızlı nüfus akını, kentteki yoğunlaşma ve kırdaki çözülme hem kenti hem de kıyı etkileyen ve bu alanlarda büyük sorunlara neden olan bir süreçtir. Bu nedenle kentleşmeyi ve sorunlarını ele aldığımızda sadece kent ölçeğinden değil daha geniş bir etki alanından söz etmeliyiz” (Saunders, 1981; Beyazlı, 2005).

Kentleşme kavramı ise Keleş (1998)’ göre; “Kentleşme akımı sonucunda toplumsal değişimin, insanların davranışlarında, ilişkilerinde ve değer yargılarında tinsel (maddi olmaya) ve özdeksel (maddi) yaşam biçimlerinde değişiklikler yaratması süreci” olarak ifade edilmektedir.

Kentleşme ve kentleşme kavramları açıklanırken yaygın bir görüşe göre kente kırdan göç edenlerin kırsal alanlarla olan bağlantılarını koparamaması kentleşmenin önünde bir engel ve dolayısıyla olumsuz bir durum olarak belirtile gelmiştir. Oysa kent sakinlerinin kırsal kökenleri ile (ekonomik, toplumsal, kültürel) ilişkilerini sürdürmeleri bir durum olarak kabul edilmeli, ancak bu duruma olan olumsuz vurgu sorgulanmalıdır. Kaldı ki söz konusu sakinlerin köyleri ile olan ilişkilerinin biçimi de yıllar geçtikçe ve kuşaklar değiştikçe değişim göstermektedir. Bu sakinler köyelerine gittiklerinde köyde sürekli yaşayanlar gibi değil, kentte kazandıkları alışkanlıklar ve birikimle yaklaşmakta, bu alanları kullanma biçimi ve sıklığı da değişmektedir. Kırsal kent ilişkileri çerçevesinde, kent sakinlerinin özellikle mevsimlik kullanımlarıyla, 1960’lardan bu yana kentleşme politikalarıyla boşalan kırsal alanda, tarım faaliyetlerini (boş zaman etkinliği ve/veya ek gelir sağlamaya yönelik) yeniden canlandırdığı Türkiye genelinde gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra kahvaltı, piknik, doğa yürüyüşü gibi hafta sonu etkinliklerinin kırsal alanda yaşayanlara yeni bir istihdam alanı yarattığı da söylenebilir. Kentlilerin talepleri ve faaliyetleriyle oluşan bu canlanma/hareketlilik köylerde sürekli yaşayan gençlere istihdam alanı sağlamakta, böylece kırsal ve kent sakinleri etkileşim içine girmektedir. Dolayısıyla kentlilerin kırsal yönelik kullanım ve taleplerini, mevsimlik kullanım ve etkilerini de içerecek biçimde geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

1.4. Açık- Yeşil Alan Anlayışına Genel Bakış

Açık-yeşil alanlar kavramı, farklı araştırmacı, bilim adamı ve meslek disiplinlerince yapılan tanımlar ve sınıflamalar verilerek çalışmanın amacı doğrultusunda açıklanmaya çalışılmıştır.

1.4.1. Açık-Yeşil Alanlara Ait Tanımlar

Kent sınırları içerisinde planlanmış alanlarda yer alan kamu ve özel mülkiyette bulunan düzenlenmiş/tasarlanmış veya düzenlenmemiş doğal ve/veya yapılaşmamış kentsel peyzaj alanlarıdır (Aydemir vd., 2004).

Keleş (1980) ise açık alanları; “insanın yaşantısını sürdürdüğü, üzerinde yapı yapılmış kapalı mekânların dışında kalan, ya doğal durumda bırakılmış ya da tarımsal ve konut dışı dinlenme amaçlarına ayrılmış kent parçası olarak tanımlamıştır”.

Başka bir deyişle, “kentsel ekosistem örüntüleri içindeki yeşil doku hücreleridir. İnsan ile doğa arasındaki bozulan ilişkiyi dengelemede ve kentsel yaşam koşullarının iyileştirilmesinde önemli bir konuma sahip olan alanlardır” (Onsekiz, 2012).

“3194 Sayılı İmar Kanunu’nda, kentsel açık ve yeşil alanlar, aktif yeşil alanlar ve diğer yeşil alanlar olarak iki grupta tanımlanmıştır. Aktif yeşil alanlar; toplumun doğrudan yararlanması için düzenlenmiş parklar ve dinlenme alanları, çocuk bahçeleri ve oyun alanlarını içeren kullanımlardır. Diğer yeşil alanlar ise; halkın doğrudan kullanabilecek ya da dolaylı olarak yararlanabilecekleri ancak, aktif yeşil alanların fonksiyonlarına genellikle sahip olmayan alanlardır. Yerleşim alanları bünyesinde doğal olarak kullanılacakları gibi insan eliyle de düzenlenmiş olabilirler. Şehirlerdeki diğer yeşil alanların başlıcaları şu şekilde sıralanabilir; orman alanları, ağaçlandırma alanları, çalılıklar, kamu ya da özel mülkiyete ait bahçeler, fuar, panayır ve festival alanları, mezarlıklar vb. gibi alanlar” (Akbulut, 2007).

“Yeşil alanlar, kentlinin ruhsal ve fiziksel gereksinimlerinin karşılanması, doğal zenginliklerin korunması, turizmin geliştirilmesi, konut alanlarıyla ticaret ve sanayi alanları arasında tampon bölgelerin oluşturması, yaya ve taşıt dolaşımının kolaylaştırması gibi birçok fiziksel işlevlere sahiptir” (Demir, 2004).

“Yeşil alanlar özellikle kentleşmiş alanlarda solunum organı görevi yapmakta, rekreatif ve sportif etkinliklerin yapılması yoluyla kişilerin bedensel ve psikolojik olarak

sağlıklı gelişmelerine olanak vermekte ve kent ortamında doğa ile birleşmelerini sağlamaktadır. İnsanların bir araya gelerek birlikte eğlenmesine ve dinlenmesine olanak sağlayarak sosyal ilişkilerin kurulmasına sürdürülmesine ve toplumsal dayanışmanın gelişmesine katkı sağlamaktadır” (Aksoylu vd., 2005; Bilgili 2009). “Ayrıca kentsel kültür birikiminin yansıdığı ve toplumsal iletişimin gerçekleştiği odak noktalarıdır. “Yeşil” kavramının, doğallığı çağrıştırmasının yanı sıra kentsel yaşamın “kaliteli” yanını da sergilemesi, kentsel yaşam kalitesi üzerinde hem ekolojik hem de sosyal etkisini ortaya koymaktadır” (Emur, Onsekiz, 2007; Ersoy, 2012)

Bu alanlar planlanırken/tasarlanırken kent de tasarlanan yeşil alanların sadece dengeli bir dağılım göstermesi amaçlanmamalıdır. Aynı zamanda bu alanların, fiziksel ve kültürel aktivite çeşitliliği, mevsimsel, gece-gündüz kullanımı, bölgenin doğal yapısına uygun, gerçek doğaya yakın ve fonksiyonel bir bitkilendirme tasarımına, erişilebilirlik, donatı-tasarım elemanı kalitesi ve konum-yer seçimi gibi mekansal yapısına ve en önemlisi de kullanıcı profiline uygun bir biçimde planlanması ve tasarlanması gerekmektedir.

1.4.2. Açık ve Yeşil Alan Türleri

Kentsel açık ve yeşil alanlar ilgili meslek disiplinlerine göre çeşitli ölçütlerde sınıflandırılabilirler.

Türel (1988)’e göre, kent ve kent çeperindeki açık ve yeşil alanlar aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır;

- a. Konut yakın çevresi
- b. Komşuluk ünitesi parkları
- c. Kent metropoliten parkları
- d. Özel aktivite alanları
- e. Yol kenarı parkları
- f. Yeşil bantlar
- g. Görsel yeşil alanlar
- h. Botanik bahçeleri
- i. Kent içi yollar, refüjler, yaya bölgeleri
- j. Doğal alanlar, bölge parkları, mini parklar

Tandy (1975), açık ve yeşil alanları; kent makro formundaki yerleri ve kullanım amaçlarına göre su şekilde sınıflandırmıştır.

a. Çizgisel rekreasyon alanları: Tren yolları, akarsular, dereler ve kanallar gibi kent içindeki parklar ve kentsel alanlar arasında bağlantı kuran açık ve yeşil alanlar

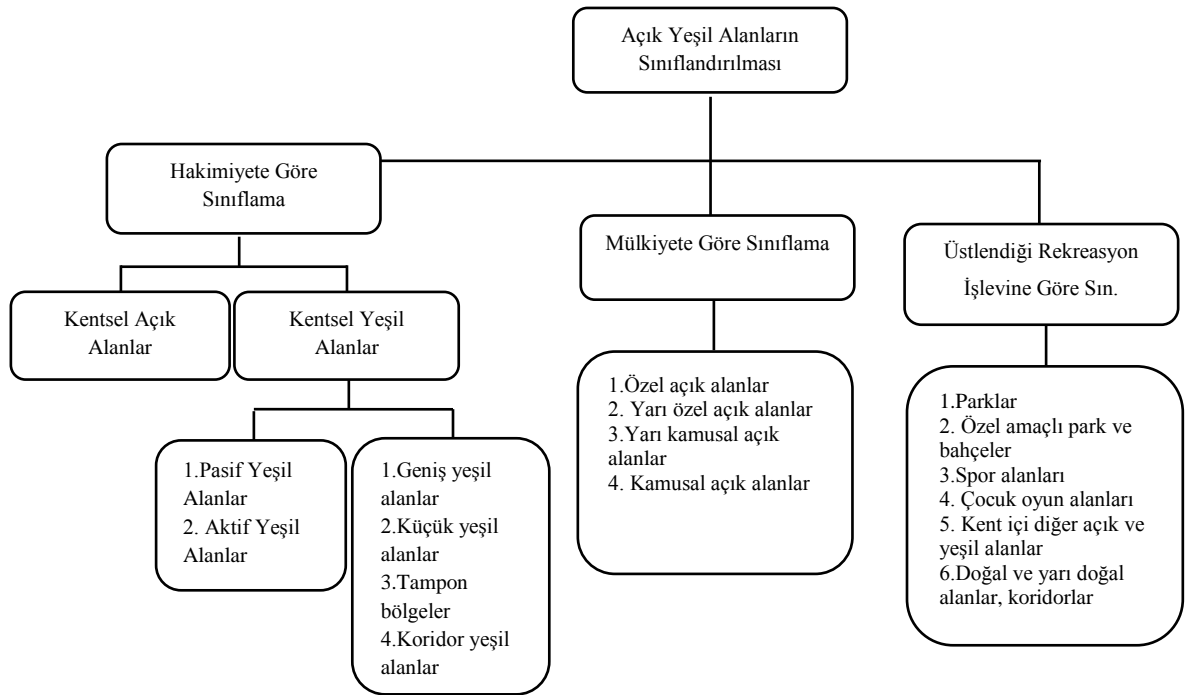
b. Merkezi açık alanlar: Alışveriş merkezleri, meydanlar, vb.

c. Rekreasyona yönelik yerleşimler: Göller ve rekreatif değeri olan alanların yakınında kurulmuş olan yerleşimlerdir.

d. Spor alanları: İç ve dış mekânda yer alabilen, sportif faaliyetlere hizmet eden alanlardır.

e. Dinlenme parkları: Sportif, kültürel ve sosyal aktivitelerin yer aldığı alanlardır (Tandy 1975; Memlük, 2009).

Aydemir vd., (2004)'e göre; açık ve yeşil alanlar yeşil alan hakimiyetine, mülkiyete göre ve rekreasyon işlevine göre sınıflanmaktadır (Şekil 1.1)

Şekil 1.1. Açık ve yeşil alanların sınıflandırılması

1.4.2.1. Yeşil Elemanların Hakimiyetine Göre Sınıflama

Kentsel açık alanlar: Yapılar arasındaki dış mekânları kapsayan, kent peyzajına görsel olarak olumlu katkı yapan ya da halkın kullanabildiği kentsel alanlardır. Genelde

yapı yüzeyleri ile şekillenirler ve sert peyzaj elemanları hâkimdir. İki grupta ele alınabilir (Aydemir vd., 2004);

- Dış kullanım alanları (açık ve yarı açık özel alanlar, teraslar, balkonlar meydanlar, ibadethane avluları, vb.)
- Dolaşım alanları (taşıt, bisiklet ve yaya yolları)

Kentsel yeşil alanlar: Dunnett ve diğ. (2002)'ne göre; büyük ölçüde geçirgen, toprak, çim, çalı, ağaç gibi yumuşak yüzeylerden oluşan, alanlardır. Bu bir şemsiye tanımıdır; halk tarafından kullanılmayan ve kamuca denetlenmeyen yeşil alanları da içerir. Rekreasyonel kullanım da olsun ya da olmasın kalıcı olan tüm yeşil alanları kapsar park ve bahçeler, oyun ve spor alanları, işlevsel yeşil alanlar, estetik yeşil alanlar (kamusal alanlardaki yeşil düzenlemeler), doğal yeşil alanlar/korular, yeşil koridorlar, çeşitli nedenlerle koruma altındaki alanlar (jeolojik, ekolojik, arkeolojik, tarihsel, vb.), toplumca yararlanılan özel yeşil alanlar, vb. bu gruba girerler. Bitki örtüsüyle ve diğer canlı türleriyle doğayı kente ve kentliye taşırlar. Kentsel yeşil alanlar da kendi içinde farklı biçimlerde sınıflanabilirler (Aydemir vd., 2004). Örneğin:

Kullanılma biçimine göre kentsel yeşil alanlar iki gruba ayrılırlar;

1. Pasif yeşil alanlar; mezarlıklar, trafik adaları, refüjler, ekolojik açıdan tam koruma altındaki alanlar, topografya ve drenaj gibi nedenlerle aktif kullanıma uygun olmayan yeşil alanlardır. Halk kullanımına açık olmayan bu alanlar, koruma, estetik vb. amaçlarla düzenlenen yeşil alanlardır. Meyvelik, fidanlık, kavaklık, mezarlık, topografik nedenlerle ağaçlandırılıp aktif kullanıma mümkün olmayan alanlar ile iki kullanım arasında koruma bandı olarak düzenlenmiş ağaçlıklar, ormanlar, koruluklar, eski eser ve kültürel amaçlı düzenlenmiş kullanımlar çevresindeki yeşil alanlardır.

2. Aktif yeşil alanlar; parklar, piknik yerleri, her türlü spor ve oyun alanları, hayvanat ve botanik bahçeleri, kent tarım bahçeleri, toplumun yararlandığı özel yeşil alanlar, vb. eğlence, dinlenme, sağlık, vb. amaçlar için düzenlenen, ticari amaçlı da olabilen halkın doğrudan kullanımına açık alanlardır. Bunlar; parklar, çocuk bahçeleri, fuar alanları, hayvanat-botanik bahçeleri, çay bahçeleri gibi ticari amaçlı da düzenlenen ağaçlık ormanlık, piknik ve gezinti alanlarıdır (Kandemir, 2010).

Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü'nün (1987) yaptığı "Belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki açık ve yeşil alan sınıflandırması" nda bu iki gruba ek olarak yarı aktif yeşil alanlar da tanımlanmaktadır (Kandemir, 2010). Buna göre;

Yarı aktif yeşil alanlar: Bir bedel veya özel bir belge karşılığı sınırlı kullanılabilen organize yeşil alanlardır. Spor alanları, hipodrom, golf-tenis kulübü, kamu kuruluşlarına ait büyük spor ve yeşil alanlardır.

Ekolojik işlevine göre ise dört gruba ayrılabilirler(Nyhuus, Thoren, 1992; Aydemir vd., 2004);

1. Geniş Yeşil Alanlar: Ekolojik değerler ve işlevi önemli olan alanlardır (kent içindeki koruluklar, tarihi bahçeler, kenti saran yeşil kuşaklar, sulak alanlar/doğal alanlar, vb.),

2. Küçük Yeşil Alanlar: Biyolojik türlerin yetişmesinde katkıda bulunurlar park, mezarlık, kent içi ziraat alanları, vb),

3. Koridor Yeşil Alanlar: Yeşil sistem içinde büyük-küçük yeşil alanları birbirine bağlayan, doğal yada yapay özel ve kamusal yeşil alanlardır (vadiler, tampon işlevini gören yeşil bantlar, vb.).Bu alanlar, yabanıl doğayı birbirine bağlayan doğa koridoru olarak ayrı bir öneme sahiptirler.

4. Tampon Bölgeler: Önemli yeşil alanların çevresinde koruma amaçlı alanlardır.

1.4.2.2. Mülkiyete Göre Sınıflama

Özel Açık-Yeşil Alanlar; iç bahçeler, avlular, işletmesi özel olan eğlence ve dinlence alanları gibi sadece özel mülkiyetli alanlarda, sahipleri tarafından kullanılan alanlardır. Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar gibi. Kent içindeki açık-yeşil alanları, hizmet ettikleri kent birimine bağlı olarak işlev ve etkinliklerine göre bina düzeyinde, komşuluk düzeyinde, mahalle düzeyinde ve kent düzeyinde olmak üzere dört grup altında sınıflandırmak mümkündür (Yıldızcı, 1978; Gedikli, 1998):

-Konut Düzeyinde Yeşil Alanlar: Yeşil alanların en küçük birimini oluşturur. Tek veya çok katlı konutların bahçeleri, teras ve çatı bahçeleri, balkon düzenlemeleri bu birim içinde değerlendirilir. Bu düzeyde bina ile bahçe bütünlük arz eder. Genellikle ön, yan ve arka bahçe olarak tanımlanır. Büyüklükleri, işlevleri ve estetik etkinlikleri, konut sahiplerinin kültür ve ekonomik durumu ile orantılı olduğu kadar kentin fiziksel ve toplumsal özellikleri de önemli bir rol oynar.

-Komşuluk Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar: Yaklaşık olarak 6 ile 400 konutu içeren ve 30 ile 5000 nüfusu barındırabilen kent birimidir. Alan olarak en fazla 15 ha'lık bir alanı

kaplayabilmektedir. Bu düzeydeki yeşil alanlar, çocuk bahçeleri, spor ve oyun alanları ve toplu konut bahçelerinden oluşurlar.

-Mahalle-Semt Düzeyinde Yeşil Alanlar: Üç komşuluk ünitesi kapasitesi kadar nüfusu en az 15.000 olan ve 15 ha'lık alanı kapsamaktadır. Mahalle parkları, spor alanları, çocuk bahçeleri, oyun alanları ve okul bahçelerinden oluşur.

-Kent Düzeyinde Yeşil Alanlar: Kent düzeyindeki yeşil alanların etki alanı, bütün bir kent halkına hizmet edecek büyüklük ve işleve sahiptirler. Yerleşim yerlerinin, nüfus ve yapı yoğunluğu arttıkça yeşil alan gereksinimi de büyümeye başlar. Kent düzeyindeki yeşil alanlar arasında, kent parkları, spor kompleksleri, rekreasyonel alanlar, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, fuar ve sergi alanları, kent içi yol-bulvar ve refüjler, yaya yolları, kent ormanları, koruluklar, yeşil kuşak ve mezarlıklar sayılabilir.

Yarı-Özel Açık-Yeşil Alanlar; çoğunlukla toplumun tümüyle yararlanamadığı sadece kurum ve kuruluşların çalışanları, ailesi veya belirli bir kesim tarafından belli şartlarda kullanıma açık alanlardır. Okullar, askeri alanlar, kamu kurum ve kuruluşlar, fabrika bahçeleri gibi (Yıldızcı, 1978; Gedikli, 1998).

Kamusal ve Kamusallaşmış Özel Açık Alanlar; kamu mülkiyetinde olan ve olmayan halkın herhangi bir sınır olmadan kullanabildiği alanlardır; parklar, meydanlar, oyun ve spor alanları, yollar, vb. (Aydemir vd., 2004).

Tablo 1.1. Kamusal açık alanların gruplandırılması (Özkan ve diğ., 2003; Kandemir, 2010)

Parklar	Meydanlar ve plazalar	Yollar	Oyun alanları	Diğer açık alanlar
-Kent parkı -Semt parkı -Mahalle parkı -Cep park -Yeşil yol	-Kent meydanı -Plaza	-Yaya yolu -Yaya bölgesi -Araç trafiğinin sınırlandırıldığı yol	-Çocuk oyun alanı -Okul bahçesi	-Kent küçük bahçeler parkı -Mezarlık

Bu kentsel alanlar dışında, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, tren istasyonları, limanlar, kıyı bantları ve plajlar, kavşak ve otobüs durağı gibi bekleme ya da toplanma alanları, kamu hizmeti veren kurum ve kuruluş bahçeleri, spor tesisleri, tarihi ve arkeolojik mekânlar da kamusal alanlar grubunda yer almaktadır (Özkan ve diğ., 2003).

1.4.2.3. Üstlendiği Rekreasyon İşlevine Göre Sınıflama

Parklar; komşuluk ünitesi ve mahalle parkları, kent ve semt parkları, kıyı parkları. Özel amaçlı park ve bahçeler; çatı bahçeleri, tarım ve hobi bahçeleri, sergi parkları, fuar alanları, eğlence parkları (lunapark, su parkı, vb.), kültür bahçeleri (botanik bahçesi, hayvanat bahçesi, sanat parkı, vb.).

Spor alanları; kamu ve özel mülkiyetteki spor ve antrenman sahaları, atletizm pistleri, golf alanları, çayırırlıklar, vb.

Çocuk oyun alanları; oyun yeri, çocuk bahçesi, oyun parkı, vb.

Doğal ve yarı doğal alanlar, koridorlar; kent ormanı, koruluk, tarihi bahçe, göl, akarsu ve vadisi, ağaçlıklı yollar, vb.

Kent içi diğer açık ve yeşil alanlar; mezarlıklar, konut ve toplu konut bahçeleri/avlular, meydanlar, avlular, yaya yolları, geniş kaldırımlar vb. alanlardır (Aydemir vd., 2004).

1.4.3. Açık-Yeşil Alan Standartları

Kent içinde rekreasyonel amaçlı olarak kullanılan açık ve yeşil alanların alansal büyüklüğü, ölçüsü ve dağılımı, nüfusu ve nüfusun kent içindeki dağılımı ile yakından ilişkilidir. Kent nüfusu, açık ve yeşil alanların büyüklüğünün belirlenmesinde önemlidir. Bunlardan başka, yeşil alan standardını belirleyen kriterleri; ihtiyaçlar, coğrafi konumu, iklimi ve kullanım yoğunluğu olarak sıralayabiliriz. İhtiyaçlar, yaş, gelir, eğitim, mesleğin doğurduğu düşünce ve örgütlenme yöntemiyle, yaşama alanı ve hareket imkanlarına göre değişmektedir. Standartların belirlenmesinde yeşil alanların kullanım yoğunluğu da önemli rol oynar. Gezinti, dinlenme, spor ve eğlence alanlarında yoğunluklar değişiktir. Büyük kentlerde açık alanların miktar ve alansal olarak azlığı gereksinimleri sınırlamaktadır (Yıldızcı 1982; Gedikli, 1998).

“Açık-yeşil alan standartları, genelde kişi başına düşen açık-yeşil alanların m² miktarı olarak, yani kent üzerindeki yeşil alanların tümünün, kentin genel nüfusuna bölünmesi biçiminde ifade edilmektedir. Ancak bu ifade sadece niceliksel bir yaklaşımdır. Açık-yeşil alanlar, kapladığı alan kadar sahip olduğu donanımlar, işlevsellik ve estetik özellikleri de önemlilik arz etmektedir” (Gül ve Küçük, 2001).

Planlama çalışmalarında her ülkede, rekreasyonel ölçülerin belirlenmesi bir zorunluluktur. Her ülke kendi koşullarına uygun standartlar geliştirmiş ve uygulamaya koymuştur. Türkiye’de kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarı, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük seviyelerde bulunmaktadır. Türkiye’deki kentlerde ortalama kişi başına 1.2 m² açık-yeşil alan düşmektedir. Örneğin Ankara kent ölçeğinde 2.2 m², İstanbul’da 1 m², İzmir’de 2.3 m², Eskişehir’de 1.2 m²’dir (Uyar, 1996; Gül ve Küçük, 2001).

“Dünya standartlarına bakıldığında, Amerika’da kent düzeyinde açık-yeşil alan normu, genelde kent yoğunluğu 250 kişi/ha (10 kişi için 400 m²) olması koşuluyla kişi başına 40 m² kabul edilmektedir. Newyork, Paris, Kopenhag gibi kentlerde ise kişi başına 40 m² den fazladır” (Gül ve Küçük, 2001).

“Buna karşın ülkemizde, açık yeşil alan kullanımı açısından bütün kentlerde aynı birim uygulaması zorunluluğu getirilmektedir. Her kent farklı özelliklere sahip olduğu için, belirlenen açık yeşil alan ölçütünün ülkemizdeki bütün kentlerde uygulanmak istenmesi zorunluluğu yanıltıcı sonuçlara neden olmaktadır” (Gedikli, 2002).

Ülkemizde planlama alanında, ilk olarak 2290 sayılı Yapı Yolları Kanunu ile 1933-1956 yılları arasındaki kent düzenleme planlarında kişi başına 4 m²’lik yeşil alan (koru, çayır, göl ve oyun alanları) normu önerilmiştir. 1956 yılında yürürlüğe giren İmar Kanunu ile bu hüküm kaldırılmış ve yerine plancı kendi çalışma ve kabulleri ile planlama yapılmaya çalışılmıştır. 6785 /1605 Sayılı İmar Kanununun 28.ci maddesinde açık-yeşil alan için kişi başına en az toplam 7 m² öngörülmüş olup, komşuluk düzeyinde oyun ve çocuk bahçeleri (3-6 ile 7-11 yaş) 1.5 m², mahalle düzeyinde oyun ve spor alanları (11-18 yaş) 2 m², mahalle parkları 1 m², kent düzeyinde ise semt stadı 1m², kent parkları 1.5m²dir (Yıldızcı, 1982; Gedikli, 1998).

3194 sayılı İmar Kanununun, 1999 yılında çıkarılan 23804 sayılı yeni yönetmeliğe göre, belediye olan yerlerde nüfus ne olursa olsun kişi başına aktif yeşil alan miktarı (park, çocuk bahçesi ve oyun alanlarının toplamı) 10 m²olarak belirlenmiştir (Anonim,2000).

Açık yeşil alanlara erişim zorlaştıkça dolayısıyla ulaşım süresi arttıkça, bu alanlara ayrılan alansal büyüklük (ha) artmalı, sunulan rekreatif etkinlikler çeşitlenmelidir.

Açık yeşil alanlarla ilgili son olarak, Aydemir (2004) tarafından düzenlenen kentliye hizmet veren kent dışı ve kent içi açık-yeşil alanlar, uzaklık-büyüklük-amaç içerisinde Tablo 1.2’de sunulmaktadır.

Tablo 1.2. Kent dışı ve kent içi açık-yeşil alanlar ve standartları (Aydemir vd., 2004)

	Ölçek(nüfus)	Donatı	Hizmet alanı yarıçapı	Birim alan
Kentsi	Bölge	Orman ve koruluk alan. Bölge parkı Milli park	8-20 km.	3-6 m ² /kişi 25-60 m ² /kullanıcı ~ 400 ha.
	Metropol	Metropoliten alan parkı	Tüm metropoliten alan	~60 ha.
Kent içi	Kent	Kent parkı	Tüm kent	4 m ² /kişi
		Kent ormanı/ korusu	Tüm kent	Min. 40 ha.
		Kentsel bölge parkı(birkaç semte hiz.verir)	~3-5 km.	
		Temalı parklar		
	(min. 50 bin kişiden başlar, kent büyüdükçe genişler)	. Hayvanat bahçesi (hayvan ya da insan öncelikli olabilir)	Tüm kent	4 m ² /kişi (min. 40 ha.)
	(min. 100 bin kişiden başlar)	. Botanik bahçesi	Tüm kent	4 m ² /kişi (min. 20 ha.)
		. Tarihi bahçeler	Tüm kent	Belirli bir ölçüt yok
		. Açık hava müzesi	Tüm kent	Belirli bir ölçüt yok
		. Eğlence parkı	Tüm kent	Belirli bir ölçüt yok
	Semt (45-50 bin nüfus)	Semt parkı	1.5-2.5 km.	1.5 m ² /kişi (min. 20 ha.)
		Oyun parkı (spor, macera oyun alanı)	1.0-1.5 km.	7-10 m ² /kişi
		Tarım ve hobi bahçeleri		Belirli bir ölçüt yok
	Mahalle (10-15 bin nüfus)	Mahalle parkı (üç-beş komşuluk birimine hizmet verebilir)	0.8-1.0 km.	1-4 m ² /kişi (yarısı spor alanı)
	Komşuluk Birimi	Komşuluk birim parkı	250-500 m.	~1.5 m ² /kişi(min. 5000 m ²)
		Dinlenme alanı	Max.100 m.	50-100 m ²
Konut Grubu	Çocuk oyun alanı	Max.300 m.	0.75 m ² /kişi (max. 2500 m ² , min. 500 m ²)	
	Çocuk oyun yeri	Max.100 m.	0.2-0.5 m ² /kişi 50-100 m ²	
Yaya Mekanları (yaya yolları, geniş kaldırımlar, meydanlar, vb.)	Uygun planlandıkları ve tasarlandıkları takdirde, özellikle kent merkezi ve konut alanlarında dinlenmeye, yemekten sokak eğlencesine, oyundan spora bir çok toplumsal etkinliğe olanak tanıyan rekreasyon alanlarıdır.			

Kentliye hizmet veren kent dışı ve kent içi yeşil alanlar, uzaklık-büyüklik-amaç hiyerarşisi içinde Tablo 1.2’de sunulmakta olup, değerlendirme yapılırken aşağıda belirtilen kriterler unutulmamalıdır (Aydemir vd., 2004).

- Uygun alan standardını belirlemek oldukça güçtür. Çünkü alan büyüklüğünü etkileyen kentlinin rekreatif alışkanlıkları, yeşil alanın kentlice kullanım sıklığı ve süresi, orada neler yapılmak istendiği gibi bir dizi etmeni net olarak saptamak eziyetli ve maliyetli bir süreçtir. Ayrıca büyüklük standartları zaman içinde değişir. Toplumun alışkanlıklarındaki, ekonomik ve sosyal statülerindeki zamanla ortaya çıkan değişimler açık alan kullanımında ve talebinde değişime neden olur.

- Hizmet alanı yarıçapı, taşıtla ulaşımında, toplumun refah düzeyine (araba sahipliği, ulaşımına ayrılacak gelir, zaman, vb.), yaya ulaşımında ise topografya, iklim, toplumsal tercihler, vb. etmenlere göre değişir. Burada yazılan değerler, genel bilgi olarak, donatı alanlarının göreceli farklarını ortaya koymak açısından verilmiştir. Uygulamada, yerleşmenin ve hizmet götürülecek toplumun özelliklerine uygun olarak saptanmalıdır. Ayrıca, uzaklık sınırlamasının zaman içinde, toplumsal alışkanlıklar ve refah düzeyindeki değişime koşut olarak değiştiğini unutmamak gerekir.

- Kent ve kent alt birimlerindeki yapılaşma yoğunluğu ve konut tipi (bahçeli, bahçesiz ya da tek aile konutu, apartman) yaşayanların rekreasyon tercihini etkilemektedir. Genelde, kamusal açık alanlara talep, yoğun yapılaşmış kent bölgelerinde az yoğun (az katlı, bahçeli yapı düzeni) yapılaşmış bölgelere göre daha fazladır. Örneğin, Ankara’da yapılan bir araştırmada bahçeli konutlarda oturanların %26’sının hafta sonunu bahçesinde geçirirken ancak %8’inin pikniğe gittiğini, hâlbuki apartmanda yaşayanlar arasında pikniğe gitme oranının 4-5 katlı yapılarda %11, çok katlı yapılarda ise %18 olduğu görülmüştür. Bu nedenle, özellikle parklar için alansal norm belirlenirken hizmet bölgesindeki yapılaşma özellikleri dikkate alınmalıdır.

- Benzer şekilde, çocuk oyun yeri büyüklük normu bulunduğu yörenin yapılaşma özelliklerine ve demografik yapısına duyarlıdır. Örneğin, Almanya’da “Yapı Çevresi Yönetmeliği”, oyun için gerekli açık alan büyüklüğünün konut tür ve sayısına göre belirlenmesini öngörmektedir (Richter, 1973; Aydemir vd., 2004).

Kentin büyüklüğü ve yapılaşma yoğunluğu donatı kademelenmesini etkiler. Genelde, küçük ve orta boy kentlerde ve yoğun yapılaşmış kentlerde bazı kademeler (örneğin, mahalle ve komşuluk birim parkları ve/veya semt ve kent parkları) çakışabilir (Baykan,

2003). Bu durumda yeşil alanın, nitelik ve nicelik açısından, kaybolan kademeyi de bünyesinde barındırması gerekir (Aydemir vd., 2004).

1.5. Rekreasyon ve Boş Zaman Kavramları

Rekreasyonla ilgili olarak yapılacak bir çalışmada ilk önce boş zaman kavramı ele alınmalıdır.

“Boş zaman (serbest zaman), Kişilerin buldukları sosyal yapı içerisinde yaşamlarını sürdürebilmek ve daha yüksek bir düzeye ulaştırabilmek için yaptıkları eylemler dışında kendi isteklerine göre serbest oldukları zaman, şeklinde tanımlanmaktadır” (Uzun ve Altunkasa, 1991).

“Yaşam içinde çocukluktan yaşlılığa kadar sürekli bireyle birlikte var olacak ve rekreasyon yaşamın her safhasında, insana psikolojik, sosyal ve fiziksel faydaları olacak deneyimler yükleyecektir” (Balcı ve İlhan, 2006; Öter, 2008).

“Boş zamanların ortaya çıkarılması, bireyin tercihine, karar tutum ve davranışlarında özgür olabilmesine bağlıdır. Bu özgürlüğü hisseden birey, kendi isteği neler yapabileceğini planlar ve bu konuda doğru ve sağlıklı kararlar alabilir. Son zamanlarda yapılan araştırmalar, boş zamanların kadınlar arasında daha farklı algılandığını göstermiştir. Onların serbest zaman tanımları daha çok aktiviteyi içermektedir. Birçok kadın boşzamanı, kişisel gelişimlerinin önemli bir parçası olarak göstermektedirler” (Searly ve Brayley, 1993; Sertkaya, 2001)

Bütün bu tanımlamalardan yola çıkarak, bireyler, dar kentsel ortamların oluşturduğu, monotonluk, stres, endüstrileşme ve çevre kirliliği gibi nedenlerden dolayı kentsel alanlardan itilerek, boş zamanlarını geçirmek amacıyla, çekici nedenlerin etkili olduğu, (değişik ve ilginç sosyal çevrelere, örneğin: doğal alanlar, yeşil alanlar, tarihi yerler gibi) ortamlara giderler.

Rekreasyon kavramı kelime kökeni olarak yenilenme, yeniden yaratma anlamlarına gelmekte olup, dilimizde yaygın olarak boş zamanı değerlendirmek amacıyla bireylerin kendi istekleriyle yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamında ifade edilmektedir.

Keleş’in kentleşme yazınında ki tanımı ile rekreasyon, “insanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevre şartlarından tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda

zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi ve grup içinde yaptığı etkinlikler” olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 1980).

Pehlivanoğlu rekreasyonu; “bireyin kendi istek ve içgüdüüne göre, olanakları ölçüsünde yaptığı, bedensel ve ruhsal dinlenme gereksinimini karşılayacak, bireyi yenileyen, çalışma ve yaşama gücünü ayakta tutan, sürdürdüğü sürece bireye zevk veren, gelir sağlama kaygısından uzak ‘boş zaman’ eylemlerini kapsayan davranışların tümü” olarak tanımlamaktadır (Demirel, 1997). Boş zaman; yaşamımız için gerekli temel eylemlerden (beslenme, uyuma, çalışma) arta kalan zamandır (Patmore, 1972; Aydemir vd., 2004).

“Bir diğer yaklaşıma göre; Rekreasyon etkinlikleri tüm yaş grupları için gelişim ve üretim yaratan yerler, sosyal aktiviteler, spor ve ilginç hobileri gerçekleştirmek gibi amaçları kapsayabilir. Hatta fiziksel tedaviler için bir tedavi merkezi ya da insanlar için himaye edilen bir atölye alanı olarak da algılanabilir. Yeni yetişen jenerasyon için rekreasyon ve boş zaman aktivitelerine yönelik algılar, teknoloji ile bütünleştirilmiş uygulamalar, heyecan, serüven ve risk özellikleri taşıyan aktivitelerdir. Çevreciler ise orman, dağ, kıy, göl ve nehir gibi doğa unsurları içerisinde gerçekleştirilen oyun ve geleneksel unsurları rekreasyon faaliyetleri olarak algılamaktadırlar” (McLean, Hurd ve Rogers, 2005; Metin, vd., 2013).

Kurum’a (1992) göre ise; “rekreasyon aktivitesinin seçimi, serbest zaman ayırma olanağına bağlıdır; gelir, eğitim düzeyi gibi etmenlerden önemli ölçüde etkilenir. Bireysel seçeneklerin yanında, uygun kaynaklara ve tesislere gereksinim vardır. Rekreasyon planlama ve rekreasyona yönelik dış mekan düzenlemelerinin amacı, boş zaman değerlendirmesi değil, temel bir gereksinimi karşılamaktır. Bu temel gereksinim kişinin başlıca iki arzusundan kaynaklanır;

- Sağlıklı yaşam,
- Verimli çalışmak

İşte bu temel gereksinimleri karşılayabilmek amacıyla kentsel ve kırsal alanlarda, açık ve kapalı mekânlarda, aktif ya da pasif olarak çok çeşitli rekreasyonel faaliyetler gerçekleştirilmektedir”.

“Son iki asırda, çalışma saatlerinin giderek daha kısılması, refah düzeyinin ve sosyal güvenlik sisteminin gelişmesi, kentsel yaşamda gerilimlerin artması, vb. nedenlerle rekreasyon gittikçe daha çok önem kazanmıştır” (Aydemir vd., 2004).

1.5.1. Rekreasyon Etkinliklerinin Seçilmesini Etkileyen Etmenler

Rekreasyon etkinliklerinin seçilmesinde insanları yönlendiren veya kısıtlayan çeşitli etmenler bulunmaktadır. Bunlar gerek insanın kendisinden, gerekse çevre koşulları ve sosyo-ekonomik yapıdan kaynaklanmaktadır.

Bunlar;

Cinsiyet – Rekreasyon İlişkisi: Cinsiyet farkına göre, rekreasyon çeşidi de farklıdır. Kadın ve erkeğin fiziksel yapılarından kaynaklanan nedenler dışında toplumsal yapıdan kaynaklanan nedenlerden dolayı da rekreasyon çeşidi farklı olmaktadır.

Gelir Durumu - Rekreasyon İlişkisi: Gelir arttıkça, rekreasyon yapma arzusu çeşitlenmekte ve çoğalmaktadır. Zira rekreasyonun birçok türü belli bir harcamayı gerektirmektedir. Özellikle aktif rekreasyonlarda araç-gereç önemli bir konudur. (Çeşitli spor aletleri, giysiler, yol gibi).

Eğitim Düzeyi - Rekreasyon İlişkisi: Gelir gibi etkili olup, rekreasyona katılma arzusunu arttırmaktadır. Eğitim düzeyinin yüksek olması, özellikle kültürel etkinliklere katılmayı artırır. (Bilimsel gezi, tiyatro, bale, konser, sergi vb.) Diğer etkinliklerde de çevreye duyarlılık yine eğitim durumu ile doğru orantılı olarak artar.

Aile Yapısı - Rekreasyon İlişkisi: Eğitim gibi, aile yapısı da rekreasyonu etkiler. Aile rekreasyonu genelde çocukların ilgi ve gereksinimlerine yöneliktir.

Yerleşim Yeri - Rekreasyon İlişkisi: Şehir merkezindeki rekreasyonel aktiviteler ile kırsal alanlardaki aktiviteler arasında farklılıklar vardır.

Ulaşım Kolaylığı - Rekreasyon İlişkisi: Rekreasyon olanakları sunan mekana yakınlık dolayısıyla optimum düzeyde faydalanmayı sağlar. Böylece rekreasyona olan talebi artırır. Ulaşılamayan bir alanın rekreasyon talebinden bahsetmek yersizdir.

Yaş - Rekreasyon İlişkisi: Kişi yaşlandıkça rekreasyona karşı ilgisi azalmaktadır ve rekreasyonel isteklerde daha pasif olmaktadır. Farklı yaş gruplarının değişik ilgi ve yeteneklere sahip olması farklı rekreasyonel aktivitelere yönelmelerine sebep olmaktadır.

Meslek - Rekreasyon İlişkisi: Rekreasyonun kapsamı ve tipi meslek ve meslek prestiji ile de ilgilidir. Kişinin meslek prestiji arttıkça rekreasyona karşı ilgisi artar ve daha aktif olur (Altınçekiç, 2000).

Bunların dışında sağlık durumu, yerleşim yeri, içinde yaşanılan toplumun ekonomik ve kültürel durumu ile zevk ve modada meydana gelen değişimler gibi etkenlerde rekreasyon etkinliklerinin seçilmesinde bireyleri yönlendiren sebeplerdendir (Kaya, 2006).

1.5.2. Rekreasyon Alanlarının Sınıflandırılması

“Rekreasyon etkinliklerinin gerçekleştirildiği mekanlara rekreasyon alanı denilmekte olup bireysel etkinliklerin yapılabileceği alanlar olabileceği gibi grup ile aile ya da arkadaşlar ile rekreasyon faaliyetlerinde bulunulabilecek alanlar da söz konusudur. Bu bağlamda kişinin kendi evi, hobi odası, ya da evinin bahçesi de rekreasyon alanıdır. Rekreasyon alanı, imar planları veya bölge planları içerisinde bireylerin rekreasyon faaliyetlerinde bulunmaları üzere kişi başına belirli bir büyüklükten daha az olmamak üzere ayrılan alandır” (Çakır, 2012).

“Rekreasyon kavramı bireylerin etkinliklere farklı amaçlarla katılmasına bağlı olarak toplumsal, kültürel, ekonomik ve çevresel şartlar nedeniyle değişik metotlar kullanılarak sınıflandırılması yoluna gidilmiştir” (Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Günaydın, 2011).

Pehlivanoğlu (1987), yapılan mevcut sınıflandırmalara göre planlama açısından önem taşıyan ve pratikte geniş ölçüde kullanılan rekreasyon tiplerini 4 başlık altında toplamıştır;

Yapısal sınıflandırma (mekanın yapısal özelliğine göre sınıflandırma): Rekreasyon faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanın özelliğine göre yapılan bu sınıflandırmaya göre, açık hava rekreasyonu ve kapalı mekan rekreasyonu olmak üzere iki rekreasyon tipi ortaya çıkmaktadır. Açık hava rekreasyonu, doğa koşullarına bağlı olarak, bireylere daha geniş mobilite imkanı sağlayan rekreasyon türüdür. Kapalı mekan rekreasyonu ise, konutlar başta olmak üzere iç mekanlarda sürdürülen ve bireylerin günlük yaşamlarındaki ağırlık ve yaygınlığıyla karakterize edilen rekreasyon çeşididir.

İçeriksel sınıflandırma: “Rekreasyon eylemlerinin gerektirdiği düşünsel veya bedensel hareketlilik durumuna göre aktif ve pasif olmak üzere iki tip rekreasyon tanımı yapmaktadır. Bireylerin bedensel olarak güç harcayarak, yoğun hareket gerektiren ve genellikle bedensel uğraşları kapsayan rekreasyon tipi aktif rekreasyondur. Pasif

rekreasyon ise, belirli bir dinamizm gerektirmeyen, bireyin kendinden bir şeyler yaratmak ve ortaya koymak için enerji sarf etmediği, durgun nitelikli aktiviteleri kapsayan rekreasyon tipidir” (Taylor, 1970; Günaydın, 2011).

Zamansal sınıflandırma: Rekreasyon eylemlerinin gerçekleştiği boş zaman dilimi dikkate alınarak yapılan sınıflandırmada “günlük” ve “tatil” rekreasyonu olmak üzere iki tip rekreasyon olup, bunlardan ikincisi kendi içinde “haftalık” ve “yıllık” rekreasyon olarak sınıflanır. Günlük rekreasyon, daha çok bireyin yaşadığı yakın yaşam çevresinde, günübirlik olarak ve oldukça kısa mesafelerde gerçekleşen rekreasyon tipidir. Tatil rekreasyonu ise haftalık ve yıllık tatillerde, genellikle yaşanan yakın çevre dışında gerçekleşen rekreasyon eylemleridir (Bayraktar, 1975; Günaydın, 2011).

Yersel sınıflandırma (Rekreasyon mekanın uzaklığına göre sınıflandırma): Rekreasyonun gerçekleştiği mekanın bulunduğu yer veya konumu dikkate alınarak yapılan bu sınıflandırmada “kentsel” ve “kırsal” rekreasyondan ibarettir. Kentsel rekreasyon, yerleşim alanları içinde yer almakta ve kentsel koşullar doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Kırsal rekreasyon ise, yerleşim alanları dışında kalan, kırsal nitelikli alanlarda gerçekleşen rekreasyon tipidir (Tümer, 1975; Günaydın, 2011).

1.5.2.1. Rekreatif Amaçlı Kentsel Alanlar

Kent içerisindeki rekreasyonel faaliyetler genellikle bireylerin iş, okul vb. sorumluluklarından arta kalan günlük boş zamanlarında kolayca ulaşabildiği, kentsel yerleşim alanları içerisinde yer alan çocuk bahçeleri, çocuk oyun alanları, mahalle parkları, semt parkları, gezinti alanları, spor alanları, hayvanat bahçeleri, arberatımlar, eğlence parkları, fuar alanları, kentsel tarım hobi/bahçeleri, müzeler, sinemalar gibi geniş bir yelpazeyi içermekle birlikte, açık ve kapalı alanlarda yapılabilmektedir.

Kentsel rekreasyon alanlarının genel özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Kaya, 2006):

1. Kent içinde yer alırlar.
2. Fiziksel tesislerin ağırlığı fazladır, bu nedenle yatırım masrafları fazladır.
3. Çok çeşitli kullanım olanaklarına sahip oldukları gibi, bazıları toplumun belirli bir grubuna hizmet etmektedir.
4. Büyük çoğunluğu herkesin kullanımına açıktır. Ancak ev ve hobi bahçeleri bu özelliğin dışındadır.

5. Kuruluş amaçlarının esasını, gün içindeki kısa süreli kullanımlar oluşturur.

6. Yıl boyunca yoğun olarak kullanılırlar. Kullanımlarda meteorolojik olayların etki fazla değildir.

Kent sakinleri öncelikli olarak kısa süreli boş zamanlarında, kendi yakın çevrelerinde bulabilecekleri kentsel rekreasyon alanlarına gitmeyi tercih etmektedirler. Fakat zamanla gelir düzeyinin artmasına paralel olarak hayat standartları yükselmiş, toplu taşıma imkanları gelişmiş ve kırsal alanlara olan yönelim artmıştır.

1.5.2.2. Rekreatif Amaçlı Kırsal Alanlar

Öncelikli olarak kentliler kısa süreli boş zamanlarında ve kendi yakın çevrelerinde bulabilecekleri kentsel rekreasyonel etkinlikleri tercih etmişlerdir. Zamanla çalışanların kazanç artışına paralel olarak hayat standartları da yükselmiş, bu durum onlara daha uzun süreli tatil yapma fırsatı vermiştir. Ortam değişikliğini kentler karşılayamaz durumdadır. Bu nedenle kentlerden kırsal alanlara yönelik büyük bir akım doğmuştur (Demirel, 1997). Kırsal rekreasyon etkinlikleri, aslında kırsal kökenli değil, tersine kentten çıkmış, ancak geniş arazi kullanımı ve bazı doğal güzellikleri gerektirdiğinden kırsal alanlarda yapılabilen rekreasyon etkinlikleridir (Özgünç, 1984; Pirselimoglu, 2007). Kırsal rekreasyon etkinlikleri kentin hemen bitişiğinde ya da kentin içinde yer alan piknik alanları, spor alanları olabileceği gibi kent dışında doğal alanlarda, çeşitli düzenlemeler getirilerek oluşturulmuş alanlarda yapılabilecek etkinliklerde olabilir.

Özkan (1991), kırsal rekreasyon alanlarının genel özelliklerini altı maddede sıralamaktadır.

- Kent ya da büyük yerleşim alanlarının dışında yer alırlar,
- Fiziksel tesislerin ağırlığı fazla değildir, bu sebeple de yatırım ağırlıkları fazla değildir,
- Herkesin kullanımına açık olan alanlardır,
- Genellikle hafta sonlarında ya da tatillerde kullanılırlar,
- Yıl içinde kullanım dönemleri meteorolojik olaylara bağlıdır, dolayısıyla daha kısıtlıdır,
- Yer seçiminde doğal ya da kültürel ayrıcalıklı nitelikler öne çıkmaktadır.

“Kırsal rekreasyonun üç yönü vardır; en önemlisi, kırsal alanlarda bulunma isteği, ikinci olarak rekreasyona elverişli özellikli alanların varlığı, üçüncüsü ise kırsal alanlarda yaşayanların kendi geleneksel yaşam tarzlarını tüm doğallığıyla ve değiştirmeksizin korumaları karşısında bu alanları ziyarete gelenlerin tesadüfen kırsal yaşama ilişkin motifleri ve tarımsal yaşam biçimini beğenerek görme istekleridir. Bu konuda yapılan sosyal araştırmalar bize göstermiştir ki, yaş, gelir, araba sahipliği ve kırsal yaşama ilişkin özelemler ve geleneksel yaşam biçimini tanıma isteği kırsal amaçlı rekreasyonu kamçılayan önemli göstergelerdir” (Pirselimoğlu, 2007).

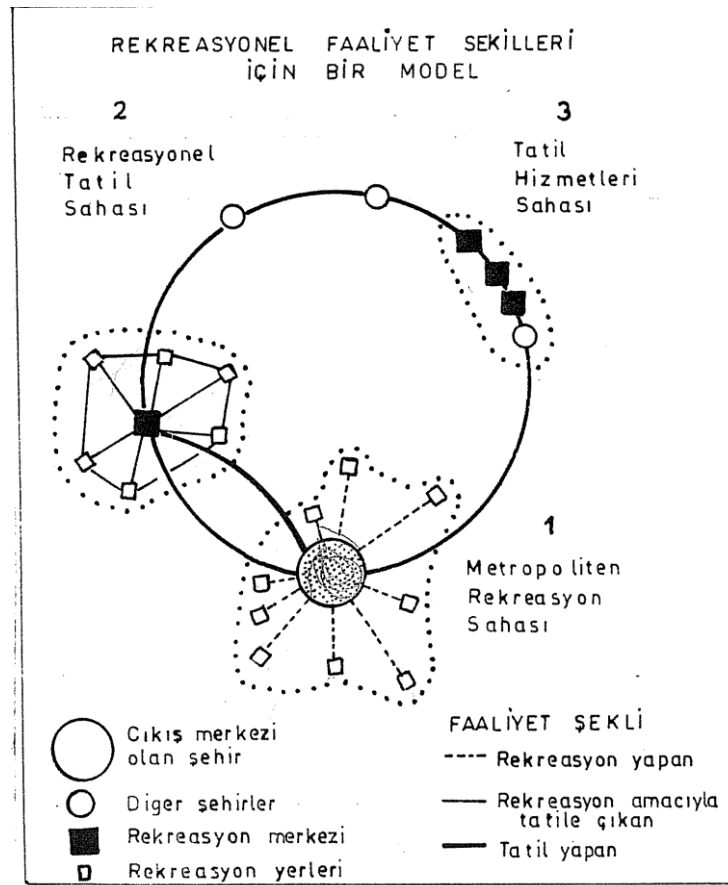
Kırsal rekreasyon etkinlikleri, gerek tatilin süresine gerekse rekreasyon alanlarının yakınlık ya da uzaklığına göre değişmektedir. Hafta ve yıl içinde rekreasyona ayrılabilir zamanın değişik uzunlukta olması, farklı hareket tiplerinin yarattığı farklı kalıpların birbirinden ayırılmasını kolaylaştırır. Günlük, hafta sonu ve yıllık tatillerde gidilecek yerlere karşı olan eğilimler de böylece belirlenir (Özgünç, 1984; Pirselimoğlu, 2007).

Kaya (2006), kırsal rekreasyon alanlarını genel olarak;

- Piknik alanları (orman içi ve orman dışı,
- Kıyıları,
- Ormanlar,
- Hayvanat bahçeleri,
- Çeşitli koruma alanları,
- Karayolu rekreasyon alanları,
- Özellik gösteren peyzajlar,
- Tarihi-arkeolojik alanlar,
- Av sahaları,
- Kış Spor alanları,
- Rekreasyonel çiftlikler,
- Tatil köyleri,
- Kamping alanları,
- Termal alanlar,
- Sulak alanlar şeklinde sınıflamaktadır.

Rekreasyon faaliyeti, yapılan alan ile faaliyet alanı arasındaki mesafe ilişkileri üzerine bir model hazırlayan Campbell, “rekreasyon yapan (recreatinizt)” ile “tatil yapan (vacationist)” arasında kesin bir farklılığın ortaya konmadığını belirterek, 3 tip rekreasyon

faaliyet şekli belirtmektedir: 1)Rekreasyon yapan, 2) Rekreasyon amacıyla tatile çıkan, 3) Tatil yapan (Şekil 1.2). Hepsi de kentten doğan bu faaliyetlerin birincisini gerçekleştiren, yani yalnızca rekreasyon yapan genellikle kısa tatillerde yaptığı bu etkinliği metropoliten alanın rekreasyon hinterlandı içinde gerçekleştirmektedir; bu olayın meydana getirdiği en önemli değişim, kentin kenarındaki kırsal alanlarda yer alan yazlık evlerdir. Ya da kırsal ile bağlantısı güçlü olan kentlilerde bu sonuç ortaya çıkmaktadır. Rekreasyonel etkinliklerin ikincisini gerçekleştiren “rekreasyon amacıyla tatile çıkan”, kendisine rekreasyon olanakları bakımından büyük bir çeşitlilik sunan ‘bölgesel rekreasyonel bütünlük’ alanına gitmektedir. Üçüncü grup, tatil yapan ise, yolculuk süresince belli başlı ulaşım hatları boyunca yararlanacağı, rekreasyon olanaklarının meydana getirdiği tatil hizmetleri alanını kullanmaktadır (Özgünç, 1984; Pirselimoglu, 2007).

Şekil 1.2. Campbell'e göre rekreasyon etkinliğinin amacı ile gidilen alanlar arasındaki ilişki üzerine hazırlanmış bir model (Özgünç, 1984; Pirselimoglu, 2007).

Genel çerçevede açıklanmaya çalışılan kırsal rekreasyona ilişkin planlama özellikleri aşağıdaki maddelerde açıklanmaktadır (Kurum, 1992):

- Kırsal rekreasyon alanları, bireylerin dinlenme, eğlenme, tatil geçirme alanı olarak tercih ettikleri doğaya dönüş ve kırsal alanlara yönelme şeklinde ortaya çıkan rekreatif etkinliklerin yapıldığı doğal alanlar ya da doğala yakın alanlardır.
- Kırsal rekreasyon alanları, niteliksel (rekreatif potansiyel, estetik özellikler) niceliksel (sayı, dağılım ve boyutlar) ile ulaşım kolaylığı açısından ele alınmalıdır.
- Kırsal alanlarda rekreasyonel etkinlikler için getirilmesi gereken rekreatif düzenlemeler kullanıcıların gereksinimlerini karşılayacak ve çevreye zarar vermeyecek biçimde gerçekleştirilmelidir.
- ‘Rekreasyonel Taşıma Kapasitesi’, kırsal alan rekreasyon planlamalarında, rekreasyonel talebi dengelemede belirlenmesi gerekli bir öge olarak ele alınmalıdır (Akesen, 1978; Günaydın, 2011).
- Düzenlenecek rekreasyon alanlarına talep ile kırsal alanların kendine özgü özellikleri göz önünde bulundurularak, yerleşim ve alansal dağılımını incelemek gerekir.
- Rekreasyon alanlarının bütünü, yerleşim alanlarının çok sayıda ve değişik gereksinmelerine cevap verebilmelidir. Rekreatif potansiyelin geniş bir araştırması yapılmalı; bu alanlardan yararlanacak halkın rekreatif davranışları ile gereksinmelerini saptayacak anketler yapılmalıdır.

Ayrıca kırsal rekreasyon alanları, kullanıcılara sağladıkları sosyal ve kültürel birikim yanında kırsal kalkınma ve doğal kaynakların sağlıklı yönetimi noktasında da önemli alanlar olarak değer kazanmaktadır (Pirselimoğlu, 2007).

1.5.3. Rekreasyon ve Açık Alanlar

Aydemir (2004)’e göre; bireyin rekreasyon alanları kullanım ve eğilimi konusunda pek çok araştırma vardır. Bu araştırmalara göre;

- Bireyin rekreatif alana erişme (seyahat) süresine ve maliyetine duyarlılığı gün içi boş zamanda diğer zaman dilimlerinden daha yüksekti.

- Rekreatif alanın kullanıcıya uzaklığı arttıkça kullanım sıklığı azalmaktadır, erişilebilirlik zorlaştıkça rekreatif alanın büyüklüğünün ve rekreatif eylem çeşitliliğinin de artması alanın kullanım potansiyelini artırmaktadır.

Bu nedenlerle, açık ve yeşil alanların “rekreatif alan” görevini etkin olarak üstlenebilmeleri için şu üç temel ilkeyi sağlamaları beklenir:

- Erişilebilir olması, amacına uygun konumlanması (erişme maliyetinde zaman ve parasal giderler dikkate alınır); kent ve bölge ölçeğinde toplu taşımla erişilebilmeli, mahalle ve alt ölçeklerde yaya erişme uzaklığında olmalıdır. Toplumun tüm kesimlerince erişilebilmelidir.

- Büyüklüğünün kullanım amacına uygun olması; kullanıcıdan uzaklaştıkça alan büyüklüğü ve olanak verdiği eylem çeşitliliğinin artması.

- Amacına uygun tasarlanması; talebe duyarlılık, ergonomi, güvenlik, estetik, vb. ilkelere uygunluk (Ergin, 1989) ve kullanımda çok amaçlılığın dikkate alınması (Aydemir vd., 2004).

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Çalışma Alanının Seçimi

Yapılan tez çalışmasının çıkış noktasını, araştırmacının da görevli bulunduğu, Karadeniz Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü tarafından yürütülen, , Kastamonu İli Analitik Etüt Staj Çalışması (Ağustos, 2012) sürecindeki gözlemler ve TÜBİTAK 1007 KAMAG 1086173 No'lu Koruma Odaklı Kırsal Alan Planlaması: Bir Model Önerisi projesinin alan çalışmasının gözlemleri oluşturmaktadır. Bu her iki projede, yapılan arazi çalışmalarında, Karadeniz Bölgesi'nin Kent-Kır ilişkisinin güçlü bir etkileşim olduğu, yıl içinde kırsaldaki nüfus hareketliliği, mevsimsel göçün varlığı ve kırım kullanım sıklığı dikkate alınmıştır. Kırım doğal, kültürel güzellikleri, erişilebilirliği ve ekonomik getirisi bu ilişkinin güçlenmesine neden olduğu gözlemlenmiştir.

Tez çalışmasında da kent-kır ilişkisinin güçlü olduğu Kastamonu İli seçilmiştir. Çalışmada Kastamonu kent merkezi ve yakın çevre yerleşmelere yapılan teknik geziler, bu ilişkinin varlığının ipuçlarını göstermiştir.

Kastamonu kentinin yakın çevresindeki kırsal alanlarla olan rekreatif ilişkilerinin niteliği ve niceliğini tanımlayabilmek için belirlenen kriterler doğrultusunda mahalleler seçilmiştir.

Çalışma alanı olarak belirlenen mahallelerin seçiminde:

- Mahalle nüfusları
- Çocuk yaş gruplarına göre sayı ve oranları
- Mahalledeki çocuk sayısı oranı
- Mahalle sınırına göre yoğunluk (kişi/ha)
- Yerleşik alana göre yoğunluk (kişi/ha)
- Kentsel arazi değeri
- Kent dokusu (geleneksel ve modern doku)
- Kişi başına düşen aktif yeşil alan
- Kent merkezine erişim (m)

kriterler dikkate alınmıştır. Bu kriterler doğrultusunda, cluster (kümeleme) yöntemi ile (çalışmanın yöntemi bölümünde detaylı olarak anlatılmıştır) Kuzeykent, İnönü, Candaroğulları ve Kırkçeşme Mahalleleri çalışma alanı olarak seçilmiştir.

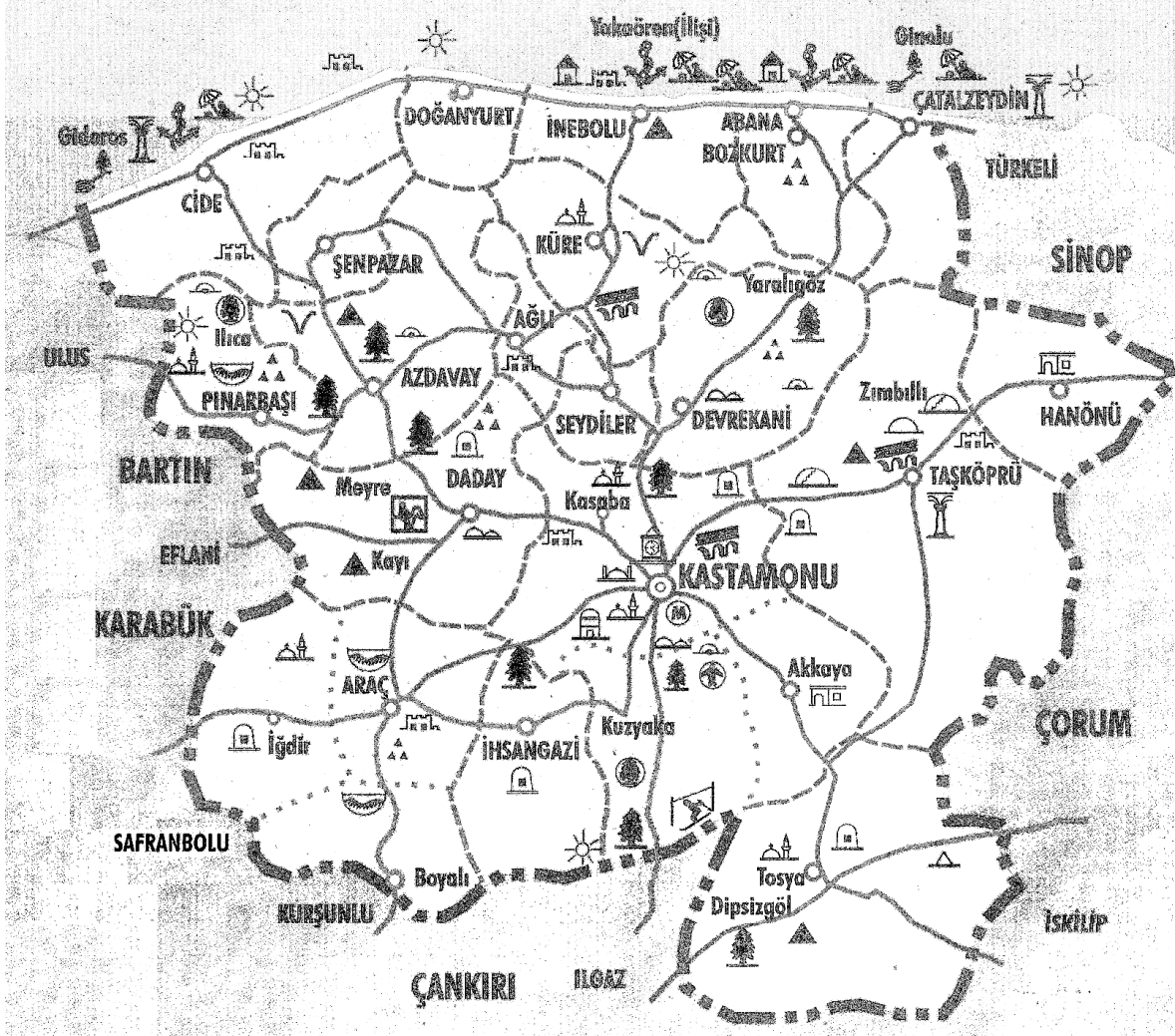
2.2. Çalışma Alanının Tanıtımı

Türkiye'nin Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kastamonu İli, doğuda Sinop ve Çorum, güneyde Çankırı, batıda Bartın ve Zonguldak illeri ile çevrenirken, kuzeyde ise Karadeniz doğal sınırını oluşturmaktadır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1. Kastamonu İli ve çevre yerleşmeler (URL-3)

Kastamonu merkez ilçe, kuzeyde Devrekani ve Seydiler, doğuda Taşköprü, güneyde Çankırı ve Tosya, batıda Araç, İhsangazi ve Daday ilçeleri ile çevrenmiştir.

Şekil 2.2. Kastamonu ve yakın çevresi, (Eyüpçiller,1999).

Nüfus hareketlerine bakıldığında, Kastamonu'nun Türkiye'de en çok göç veren iller arasında olduğu görülmektedir. 2011 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre Kastamonu ilçe merkezinin nüfusu 93347 kişi, Kastamonu ili toplam nüfusu ise 359759 kişidir. Tablo 2.1 incelendiğinde, 1970'li yıllarda Kastamonu il nüfusunun % 18.4'ü kentsel nüfus, % 81.6'sı kırsal nüfusu oluştururken, 2010 yılında kentsel nüfus %49.7'a yükselirken, kırsal nüfus %50.3'e düşmüştür. İl geneline baktığımızda nüfus 1985'ten sonra azalmaya başlamış, 2000 yılında ciddi bir düşüş yaşamıştır.

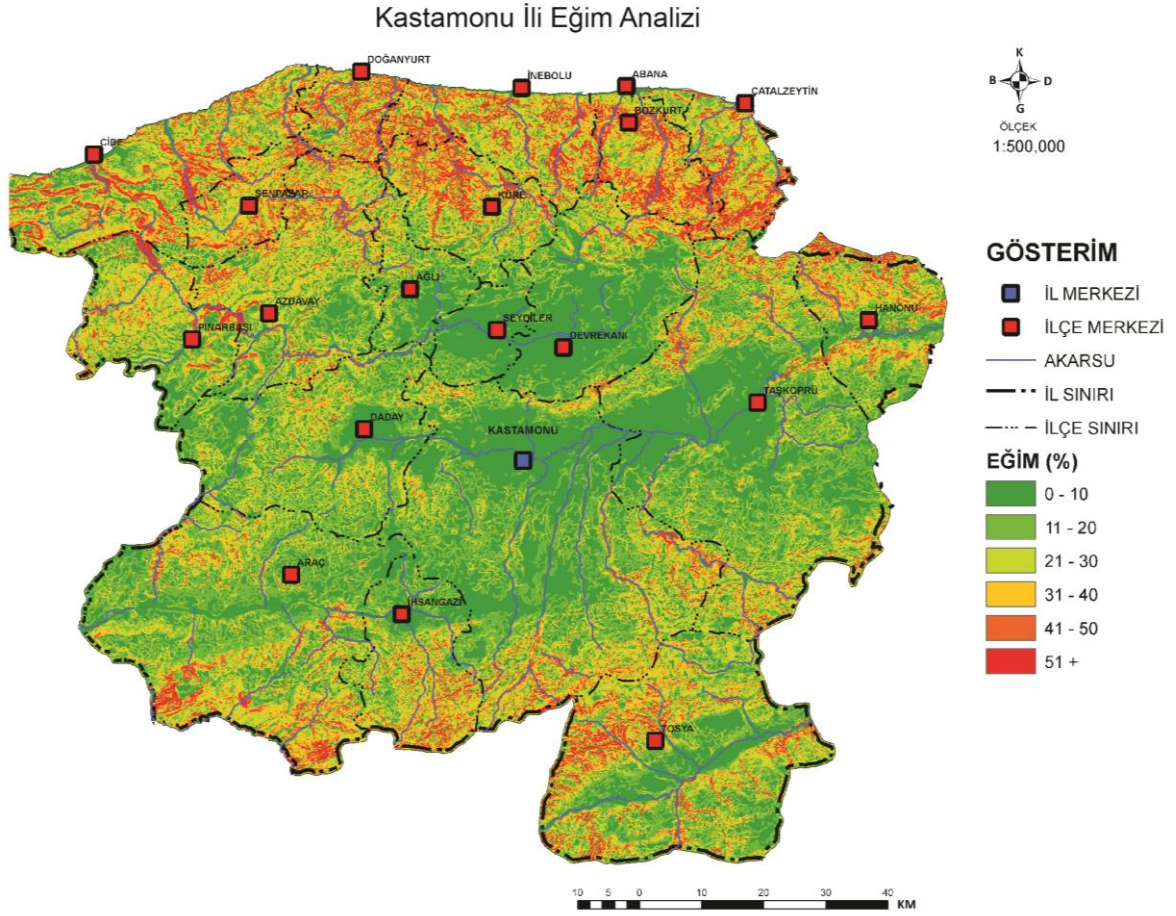
Tablo 2.1. Kastamonu il geneli nüfus dağılımı (URL-2)

Nüfus	1970	%	1975	%	1980	%	1985	%	1990	%	2000	%	2010	%
Kentsel Nüfus	82,101	18.4	87,603	20	99,680	22	122,350	27	148,710	35	174,020	46	195,059	49.7
Kırsal Nüfus	364,500	81.6	350,640	80	351,266	78	328,003	73	274,901	65	201,456	54	197,069	50.3
İl Nüfusu	446,601		438,243		450,946		450,353		423,611		375,476		392,128	

İl içerisinde kademeli bir göçten söz etmek mümkündür. Nüfustaki bu hareketlilik öncelikle kırdan, kent ve yakın ilçe merkezlerine sonrasında kentten, kente şeklinde gerçekleşmektedir. İl genelinde 1980'den sonra nüfusun azalması dışa göç verildiğini gösterirken, bunun doğal sonucu olarak da yaşlı nüfus oranında bir artış söz konusudur. Bu durum nüfus hareketliliğiyle olduğu kadar, Türkiye nüfusunun giderek yaşlanan bir nüfus olması, büyük kentlere çalışmak üzere gidenlerin emekli olunca geri dönüp yerleşmesi, hatta Kastamonulu olmayıp, ama emekli olunca burada yaşamayı tercih etmiş kesimlerden de kaynaklanmaktadır. Emeklilerin kenti tercih etmesi Kastamonu'da yaşamın ucuz olması, sağlık hizmetlerine erişilebilirlik, ferah bir şehir olması, doğal ve kültürel değerlerin zenginliği, emlak fiyatlarının görece düşük olması gibi nedenlerden kaynaklandığı da söylenebilir.

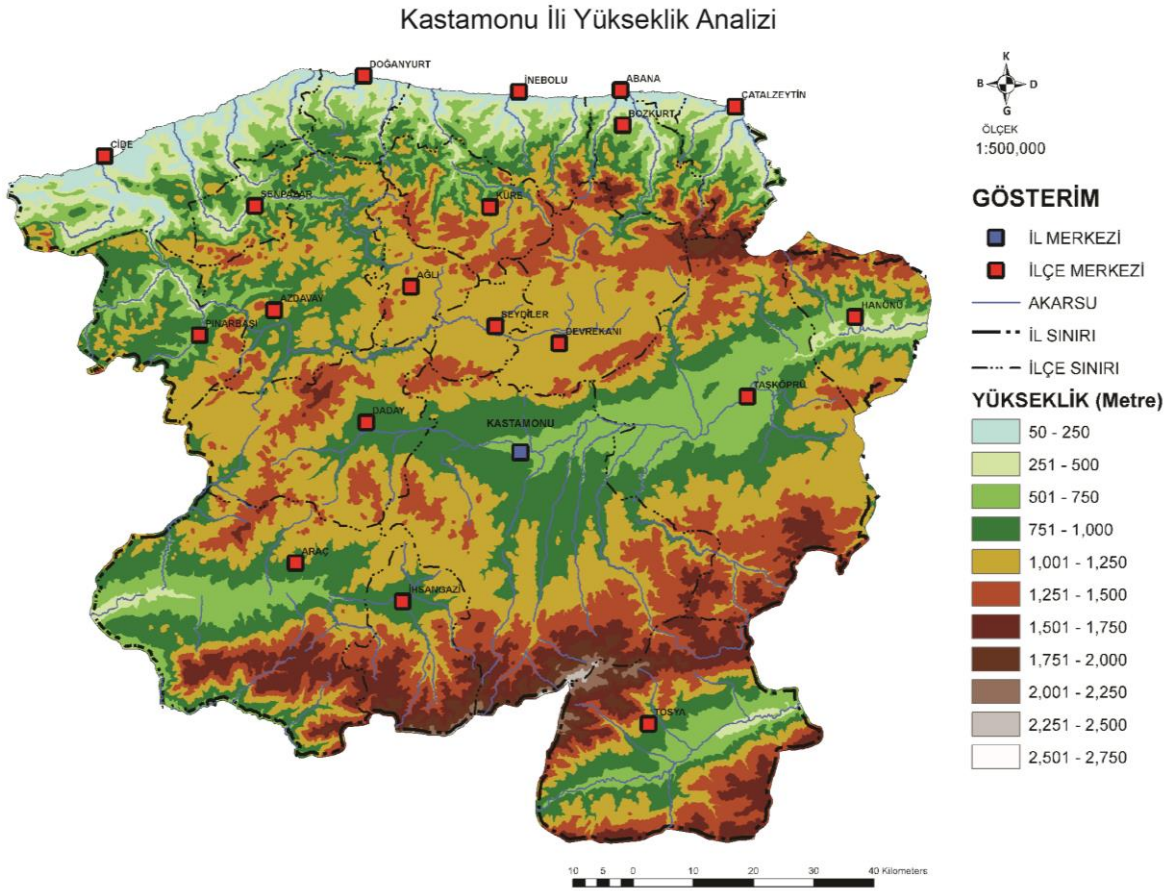
Kastamonu, kırsal alanı büyük oranda nüfus kaybetmiş olsa da, Türkiye'de köy sayısı bakımından ikinci sırada yer alan bir il konumundadır. Kırsal yerleşmeler buldukları coğrafya (ova, plato, kıyı, vadi yerleşimi gibi), doğal çevreyle ilişkisi, rakımı, üretim deseni, kentsel odaklara yakınlıkları, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlere sahip olması veya bu hizmetlere erişilebilirlik düzeyi, ana ulaşım kanallarına olan mesafe gibi ölçütlerle çeşitlilik göstermektedir.

Kentin eğimine bakıldığında ise (Şekil 2.3), kent merkezinin genelde 0-10 derecelik eğim aralığına sahip olduğu görülmektedir. Maksimum eğim aralığı kent merkezinin güneyinde kale civarlarında 40-50 derece aralığındadır. Özellikle kentin ortasından geçen Karaçomak Deresi boyunca ve kuzey kesimlerde eğim derecesi çok düşüktür.

Şekil 2.3. Kastamonu İli eğim analizi (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri kullanılarak güncellenmiştir)

Kentin yükselti durumuna bakıldığında ise haritada da (Şekil 2.4) görüldüğü gibi kent merkezinin konumlandığı bölgenin yükseltisi 500 ile 1000 m arasında değişirken, iç kesimlere doğru 2000 m'ye kadar çıktığı görülmektedir.

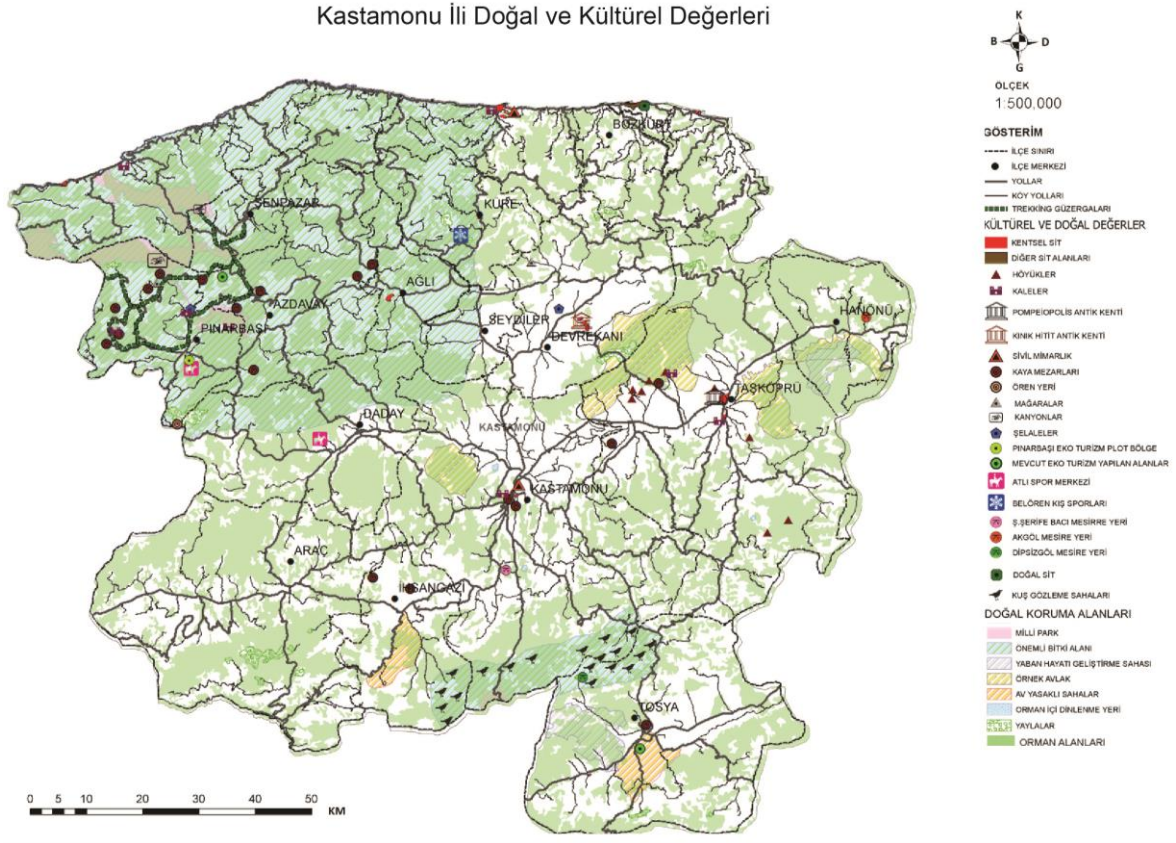

Şekil 2.4. Kastamonu ili yükseklik analizi (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri kullanılarak güncellenmiştir).

Kastamonu sadece Türkiye’de değil Avrasya’da da özgün ve zengin bir ekosisteme ve yine Anadolu yerleşim tarihi içinde her dönem özgün ve stratejik bir konumda yer alan zengin doğal- kültürel mirasa sahip bir kenttir.

Kastamonu ilinin yaklaşık %70’i orman arazisi olup doğal güzellikler bakımından oldukça zengin bir ildir. Uygun topoğrafya, zengin orman dokusu, ilin Karadeniz’de uzun bir kıyı şeridi olması, şifalı su kaynakları, doğal kumsallar, mesireler, milli parklar, kanyonlar ilin doğal güzelliklerini oluşturmaktadır. İl sınırları içerisinde Ilgaz Dağı ve Küre Dağları Milli Parkı olmak üzere iki önemli milli park bulunmaktadır. Ancak Küre Dağları Milli Parkı’nın yaklaşık olarak yarısı, Bartın ilinin sınırları içerisinde diğer yarısı ise Kastamonu ilinin sınırları içerisindedir. Kastamonu İli Türkiye’nin mağara ve kanyonlar açısından en zengin yerlerinden biri olarak kabul edilmekte olup, orman çeşitliği bakımından oldukça zengindir. Ilgaz Dağı kış turizmi tesisleri, İl yayla turizmi açısından çok zengindir. Başta Araç ilçesi olmakla beraber Pınarbaşı, Çatalzeytin, Daday yayla

turizmi açısından potansiyeli yüksek ilçelerdir. Bunun yanı sıra İlin doğal yapısı, ilde birçok mesire yerinin doğmasına neden olmuş ve bölge de yaşayan halka rekreasyon için olanak sağlamıştır (Şekil 2.5).

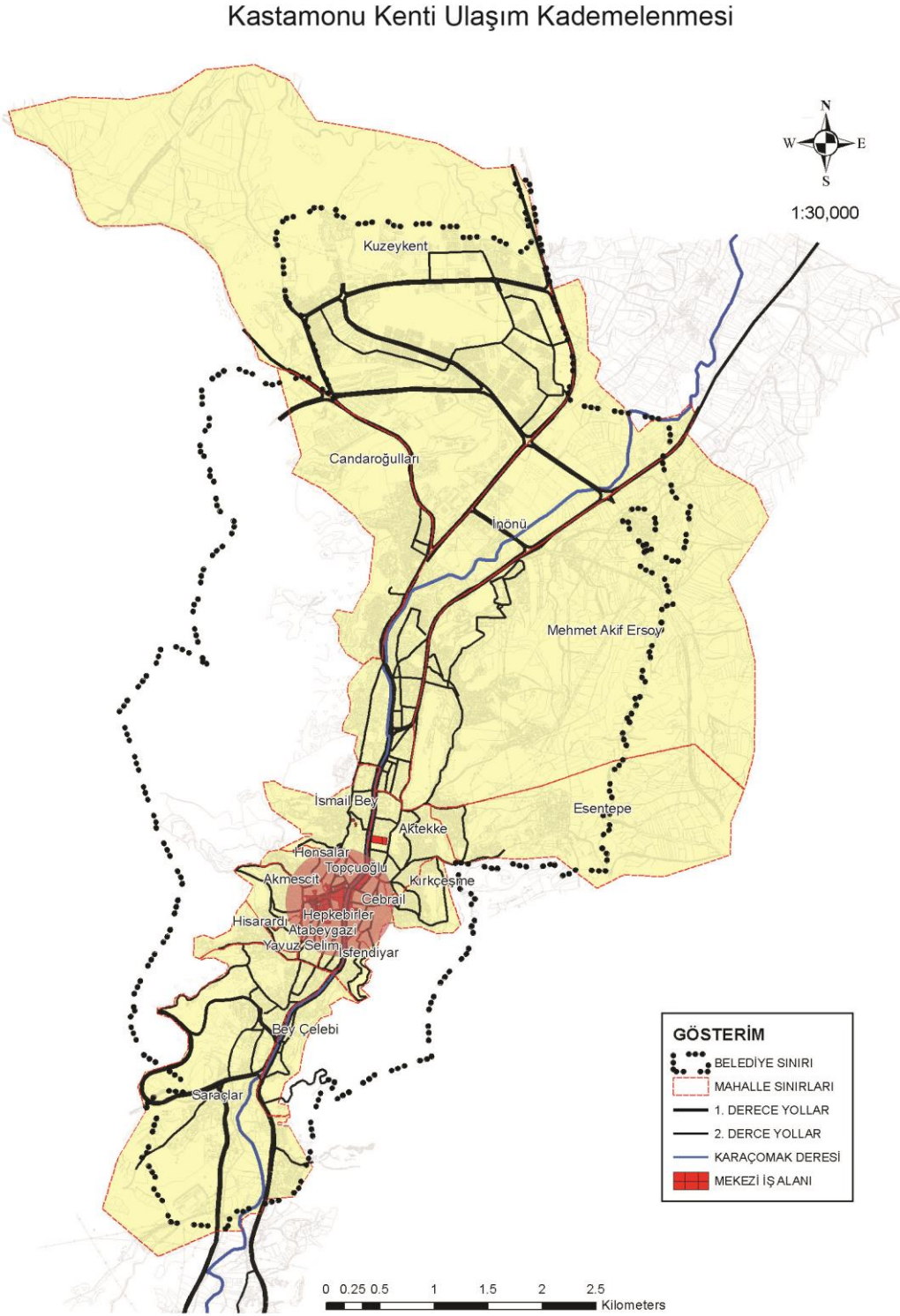

Şekil 2.5. Kastamonu İli doğal ve kültürel değerleri (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri kullanılarak güncellenmiştir).

Kastamonu kent merkezi, güney-kuzey doğrultusunda akan, Gökırmak'ın bir kolu olan Karaçomak deresi ile ikiye bölünmekte ve kentin fiziki yerleşimini belirlemektedir. Kent derenin iki yakasında uzanan yamaçlar üzerine konumlanmıştır. Kastamonu'da ki en belirgin yükseltiler; doğu da Saat Kulesinin olduğu Sarayüstü Tepesi ve batıda da Kalenin konumlandığı tepedir.

Kastamonu'nun en önemli ulaşım omurgası, kentin içinden geçen Karaçomak deresinin iki yakasındaki yollardır. Güneyden Ankara ve İstanbul devlet yolları kuzeyden, Taşköprü ve İnebolu devlet yolu bağlanmaktadır. Kentin surlarının kuzey hattını oluşturduğu tahmin edilen ve ticari bölgesinin bulunduğu Belediye Caddesi kentin bir diğer önemli omurgasıdır (Şekil 2.6). Kentin merkezi, kuruluşundan bu yana aynı çevrede

gelişmiş, ancak 1970'lerden itibaren İnönü Caddesi boyunca lineer olarak gelişme göstermiştir.

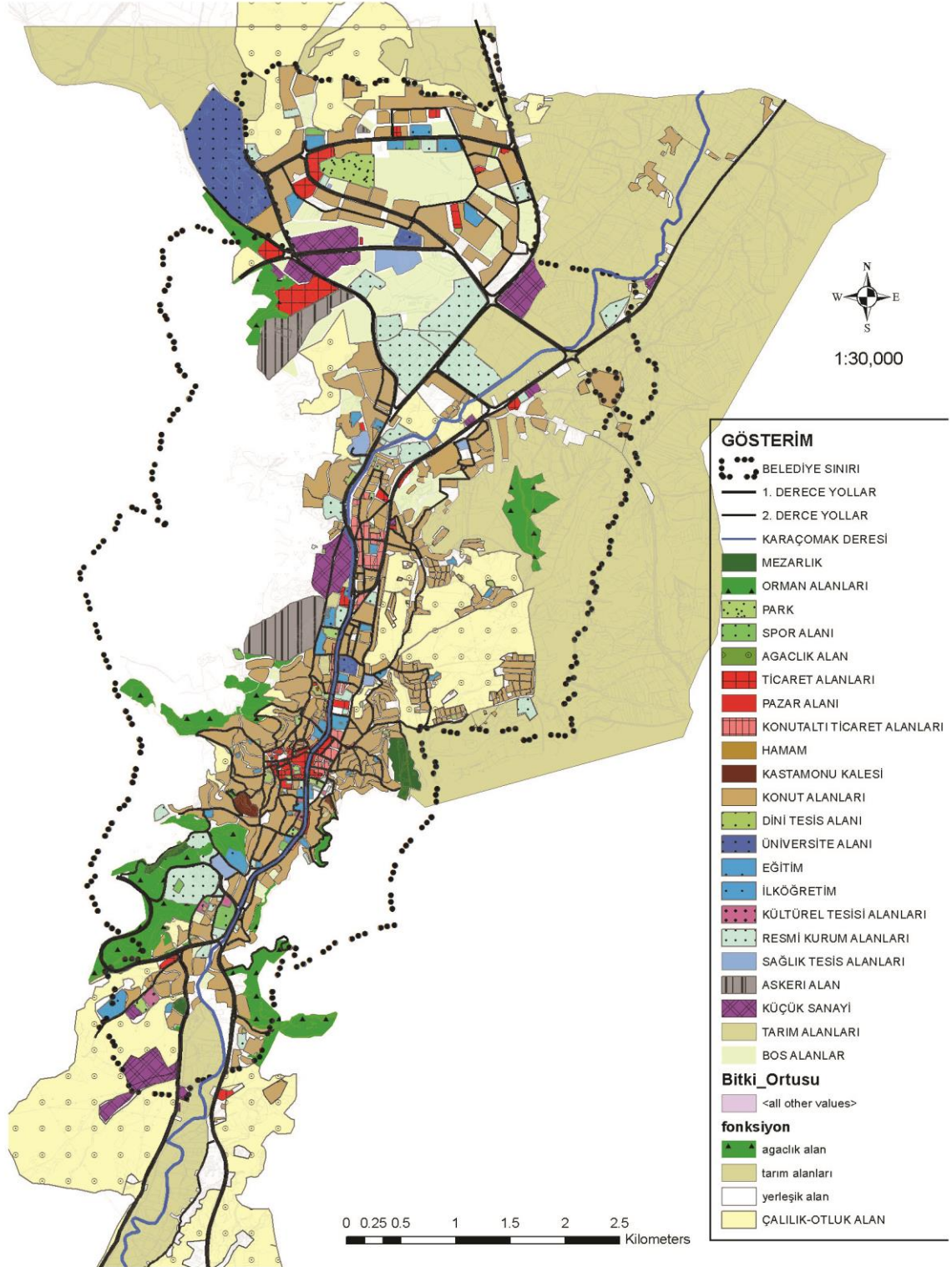

Şekil 2.6. Kastamonu kenti ulaşım kademelenmesi (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri kullanılarak güncellenmiştir).

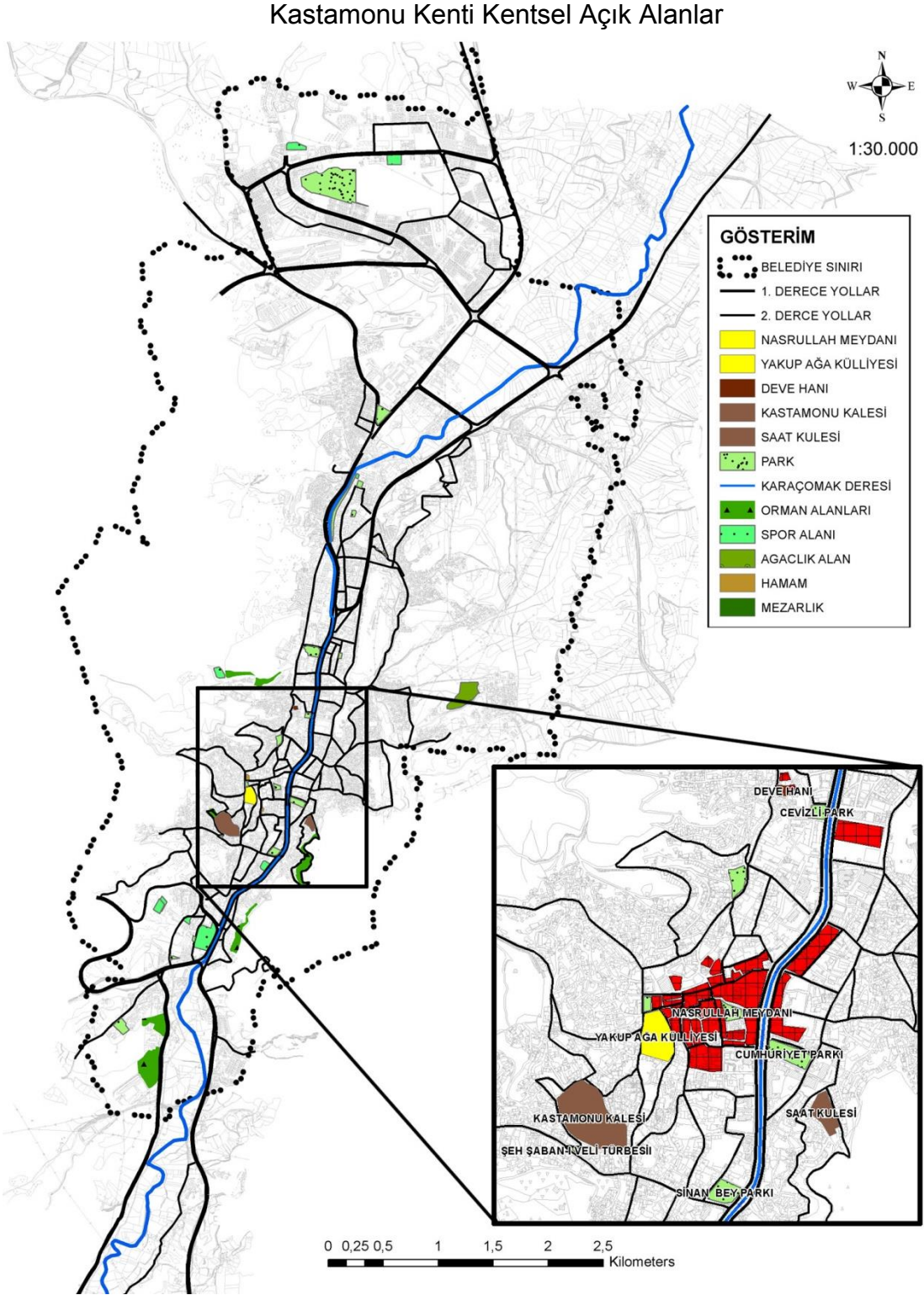
Geleneksel merkez, tarihi Kastamonu kent dokusunun önemli sivil ve mimari örneklerinin bulunduğu, kent yaşamının merkezi konumunda olan bedestenler, hanlar, medreselerle çevrili olan ve kentin geleneksel ticari merkezinin bulunduğu Nasrullah Meydanıdır. Ayrıca Karaçomak Deresi'nin doğusunda, ticari merkezle hemen hemen aynı doğrultuda yer alan Cumhuriyet Meydanı bulunmaktadır. Bu bölge kentin idari yapılarının da bulunduğu merkezdir.

Kastamonu kent ölçeğinde arazi kullanım kararlarının dağılım ve büyüklüklerinin tespitine yönelik yapılan alan çalışmasında başta yeşil alanlar olmak üzere bütün donatılardan, kişi başına düşen alan büyüklükleri açısından yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Kişi başına düşen; sağlık alanı 3 m² olması gerekirken 1.7 m²; ilköğretim alanı 4.5 m² olması gerekirken, 1.48 m²; orta öğretim alanı 3 m² olması gerekirken, 1.51 m²; aktif yeşil alan 10 m² olması gerekirken, 1.2 m² şeklinde olduğu ve standartların çok altında olduğu görülmektedir (2012, KTÜ ŞBP Kastamonu Analitik Etüt Stajı).

Kastamonu Kenti Arazi Kullanımı

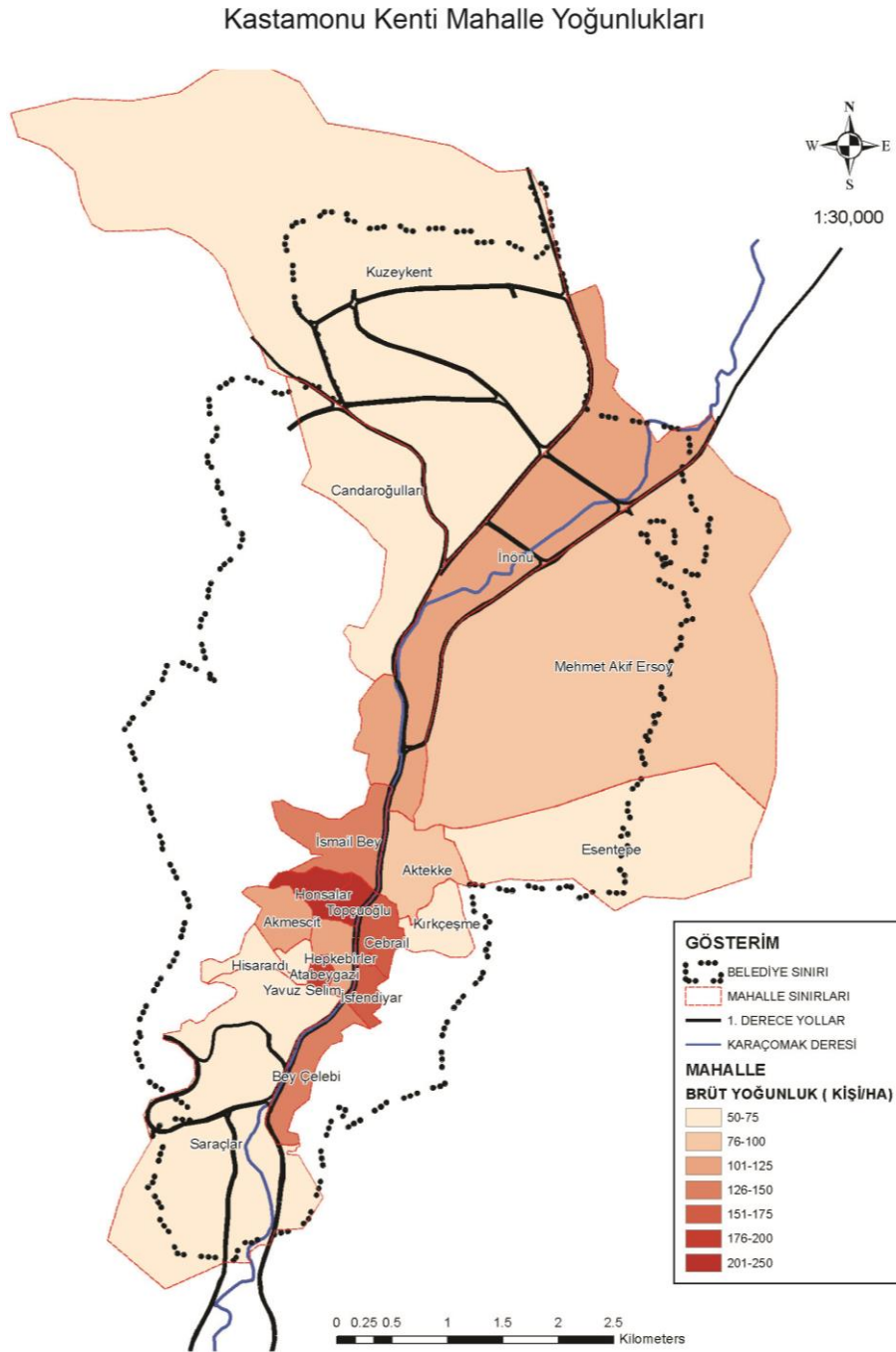

Şekil 2.7. Kastamonu kenti arazi kullanımı (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

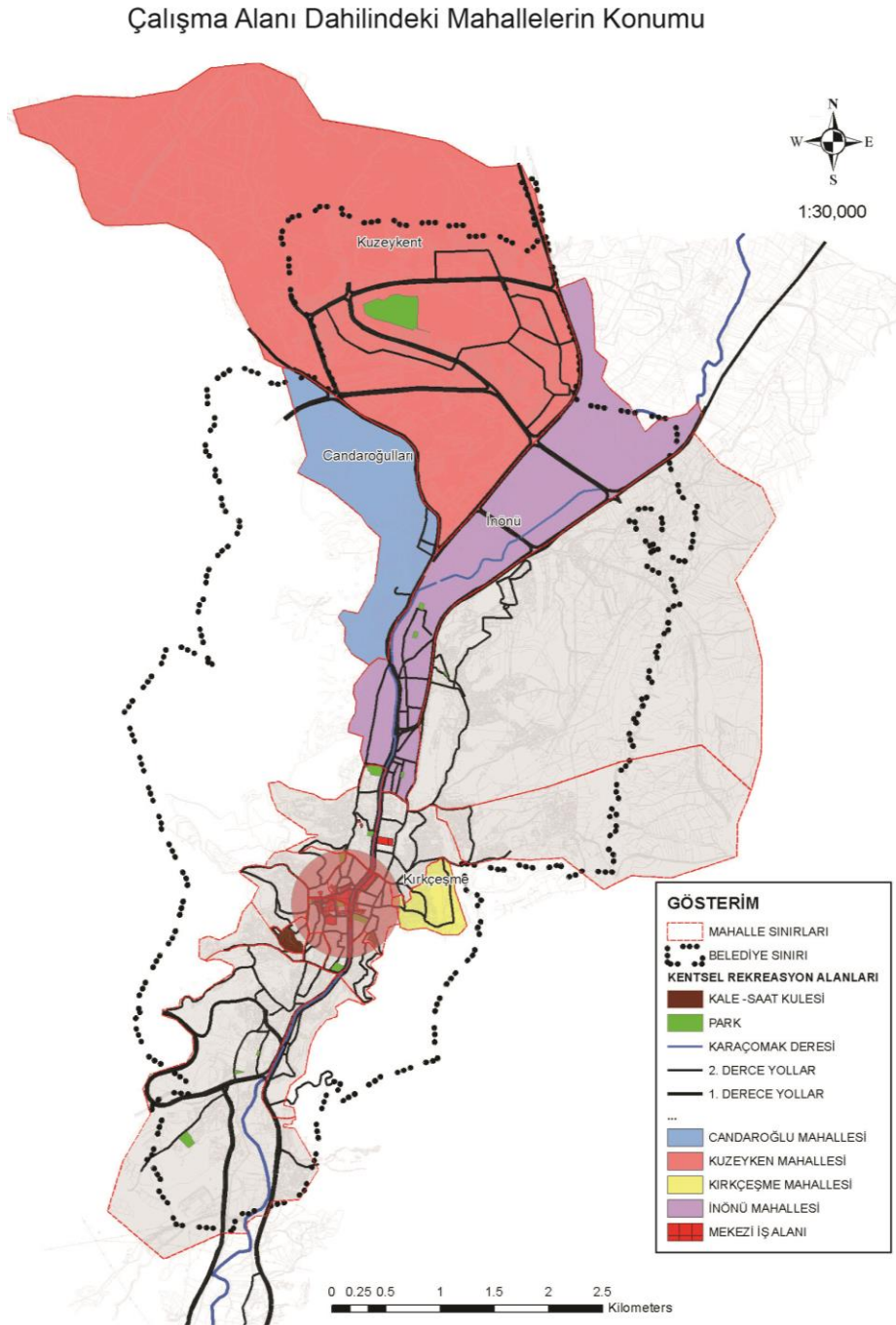
Şekil 2.8. Kastamonu kenti kentsel açık alanlar (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Mahallelere göre brüt yoğunluk değerleri aşağıdaki haritada görülmekte olup, en yoğun mahallelerin geleneksel kent merkezinde toplandığı görülmektedir. Kentin en düşük yoğunluk gösteren mahalleleri ise, kentin güneyinde çepere yakın konumlanmış olan Saraçlar ve Bey Çelebi ile Hisarardı, Yavuz Selim ve Esentepe mahalleleridir.

Şekil 2.9. Kastamonu kenti mahallelere göre brüt yoğunluk analizi (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Tez çalışması kapsamında, 2.1 Çalışma Alanının Seçimi başlığında bahsedilen gerekçeler nedeniyle Kastamonu kent merkezinde seçilen Kuzeykent, İnönü, Candaroğulları ve Kırkçeşme mahallelerine yönelik bir inceleme yapılmıştır. Mahallelerin kent içindeki dağılımını aşağıdaki harita da görülmektedir (Şekil 2.10).

Şekil 2.10. Mahallelerin kent içindeki konumu (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Tablo 2.2 ve Şekil 2.10’da görüldüğü gibi yoğunluk ve 2011 ADNKS verilerine göre İnönü, Kuzeykent, Candaroğulları ve Kırkçeşme Mahalleleri olarak sıralanmaktadır. İnönü ve Kuzeykent mahalleleri kentin yeni gelişme bölgeleridir. Bu iki mahalleyle birlikte Candaroğulları Mahallesi Cumhuriyet Dönemi öncesinde de var olan fakat dönüşüm geçirmekte olan bir mahalledir. Kırkçeşme mahallesinde ise daha geleneksel/eskimenin olduğu bir doku görülmektedir. İnönü ve Kuzeykent Mahallelerin de genellikle çok katlı ve ayrıntı nizam bir yapılaşma görülmekte, Candaroğulları ve Kırkçeşme de ise az (2) katlı ve bitişik nizam bir yapılaşma görülmektedir. Kent 1970’lerden beri İnönü Caddesi boyunca gelişme göstermiştir. Geleneksel merkezin etkileri cadde boyunca devam etmekte ve konut altı ticaret birimleri uzanmaktadır. Kuzeykent Mahallesinde ise Üniversite Kampüsü bulunduğu için bir canlanma ve kentin bu alana kayması durumu söz konusu olup ilerdeki yıllarda ikinci bir alt merkez olabileceği düşünülmektedir.

Candaroğulları haricinde, seçilen mahalle sınırları içerisinde kenti besleyen, kent sakinleri tarafından talep edilen rekreasyon alanları bulunmamakta olup mahalle birimine hizmet eden çocuk oyun alanları ve parklar bulunmaktadır. Candaroğulları’nda ise luna park, çocuk oyun alanı ve dinlenme-oturma alanlarının bulunduğu kente hizmet eden bir park konumlanmıştır.

Tablo 2.2. Seçilen mahallelerin yoğunluk, nüfus ve büyüklükleri (Ağustos, 2012, KTÜ ŞBP Kastamonu Analitik Etüt Stajı)

Mahalle Adı	Mahalle Sınırı (Ha)	Yerleşik Alan (Ha)	Nüfus (2011)	Yerleşik Alana Göre Brüt Yoğunluk (kişi/ha)
Kırkçeşme Mahallesi	29	29	2080	154
İnönü Mahallesi	306.3	33	19577	593.2
Candaroğulları Mahallesi	162.3	43	6110	142
Kuzey Kent Mahallesi	580	130.5	17223	131.9

2.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın amacı, Kastamonu kentinde kullanıcıların yakın kırsal alanlarla olan rekreasyonel kullanım ilişkilerini tespit ederek, oluşturulacak olan nazım imar planlarının, 25.000 ölçekli, kent ve yakın çevresinin birlikte ele alındığı haritalarla birlikte değerlendirilerek mücavir alan sınırlarının bu kararlara göre belirlenmesidir. Araştırmanın

ilk aşamasını ve tezin çıkış noktasını oluşturan analitik etüt staj çalışması ile gerçekleştirilen gözlemlerle araştırma alanı ve yöntem belirlenmiştir. Literatür taraması yapılmış, çalışma alanı özelinde kullanıcıların rekreasyon ihtiyaçlarını nereden ve nasıl karşıladıklarını ve burada kent ve kırsal rolünün ne olduğunu saptamak amacıyla yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır.

Anket çalışmasında temel amaç, kullanıcıların kent içerisindeki açık ve yeşil alanların yetersizliğine bağlı olarak rekreasyon ihtiyaçlarını kent içinde veya kent dışında başka alanlardan karşılayıp karşılamadığını, eğer kent dışına bir yönelim varsa bunu doğal alanlardan mı (mesire yerleri, orman alanları, deniz kenarı gibi) yoksa kendi köylerinden mi karşıladıklarını belirlemektir.

Seçilen mahallelerde ki kır-kent ilişkisinin rekreasyonel yeşil alan kullanımına yönelik eğilimlerinin çözümlenmesi, kullanıcı profiline (sosyo-ekonomik yapısı) bakılarak kırsal kullanım sıklığı, amacı ve bunların yaş gruplarını belirlenmesine yönelik olarak yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır.

2.3.1. Anket Değerlendirmesi

Anket çalışmasında ‘rastlantısal (tesadüfi) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde birey ve objelerin benzerlikleri ve farklılıkları eşit şansa sahiptir. Herhangi bir yargı ve yönlendirme olmadan bireylerin örnekleme çıkma şansları vardır (Aziz, 1990).

Çoktan seçmeli, açık ve kapalı uçlu sorular bulunan anket formu 6 bölümden oluşmaktadır (Ek 1).

Birinci bölüm: Deneklerin genel özelliklerine ilişkin sorgulama;

Kullanıcıların bireysel özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. Cinsiyet, yaş, eğitim, ekonomik özellikler, çocuk sahipliği ve sayısı, konut tipi vb. özellikler bu bölümde sorgulanmıştır.

İkinci bölüm: Deneklerin serbest zamanlarını kullandıklarına yönelik sorgulama;

Kullanıcıların boş vakit durumları ve kullanım biçimlerine ilişkin sorular yer almaktadır. Hangi günler boş vakitlerinin olduğu, boş vakitlerinde hangi etkinlikleri yaptıkları ve yapmak istedikleri gibi sorular bu bölümde sorgulanmıştır.

Üçüncü bölüm: Açık alan kullanımı ve ulaşım ile ilgili sorgulama;

Bu bölümde kullanıcıların gittikleri açık alanlar, bu alanlara gitme sıklığı, erişimde hangi ulaşım araçlarını kullandıkları ve bu ulaşım araçlarından dolayı yaşadıkları sorunlar sorgulanmıştır.

Dördüncü bölüm: Konut ve yakın çevresine ilişkin sorgulama;

Konut ve yakın çevresindeki rekreasyon alanları sorgulanmıştır. Yakın çevrede çocuk oyun alanı varlığı, bu alanların çocuklar için güvenilirliği, konut bahçesi varlığı ve hangi kullanımları barındırdığı gibi sorular yer almaktadır.

Beşinci bölüm: Kentsel rekreasyon kullanımına yönelik sorgulama;

Bu bölümde kullanıcıların rekreasyon ihtiyaçlarını kırsal alanlardan mı, yoksa kentsel alanlardan mı karşıladıklarını tespit amacıyla sorulan sorular yer almaktadır. Kentteki yeşil alanların yeterliliği, mevcut yeşil alanların aktif kullanımı, en çok beğenilen kentsel alanlar gibi sorularla kentsel rekreasyon alanlarının kullanımının sorgulanması amaçlanmıştır.

Altıncı bölüm: Kırsal köken ve kırsal rekreasyon kullanımına yönelik sorgulama;

Bu bölümde kullanıcıların kırsal alanlarla olan bağlantılarının ne kadar kuvvetli olduğunu saptamak amacıyla sorulan sorular yer almaktadır. Bunlar; köy varlığı, varsa gidiş sıklığı ve amacı, köyün adı (kent merkezine olan uzaklığını tespit etmek amacıyla sorulmuştur), köydeki taşınmaz varlığı ve varsa ne olduğu ve çok beğenilen kırsal alanlar nelerdir gibi sorularla deneklerin kırsal alan kullanımları tespit edilmeye çalışılmıştır.

2.3.2. Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi

Kişilerle yüz yüze, rast gele yöntemi kullanılarak yapılan anket çalışmasında, alan seçimi için, kümeleme (cluster) analizi kullanılmıştır. “Kümeleme analizi, gruplanmış verileri benzerliklerine göre sınıflandırmada sıklıkla kullanılan çok değişkenli istatistiksel yöntemler arasında yerini almıştır. Çok değişkenli analiz tekniklerinden biri olan kümeleme analizinin öncelikli amacı, birey ya da nesnelerin temel özelliklerini dikkate alarak onları gruplamaktır. Diğer bir deyişle kümeleme analizi, gruplanmamış benzerliklerine göre gruplandırarak araştırmacıya özetleyici bilgiler sunmaktadır. Bunun yanı sıra, kümeleme analizi gerçek tiplerin belirlenmesi, gruplar için ön tahmin, hipotez testi, veriler yerine kümelerin değerlendirilmesi ve aykırı değerlerin bulunması gibi farklı amaçlarla da kullanılmaktadır” (Kalaycı, 2005).

Özellikle büyük ölçekli tarama çalışmalarında yaygın olarak kullanılan bu yöntemle benzerlik gösteren birimler bir araya getirilerek kümeler oluşturur. Örneklem her küme içinden yapılabileceği gibi önce kümeler arasında sonra seçilen kümelerin içinden de yapılabilir. Bu ikinci durumda bazı kümeler temsil edilmez (Balcı, 2001; Yılmaz, 2006).

Kenti en iyi şekilde temsil edebilmek ve farklılığı ortaya koyabilmek amacıyla mahallelerin nüfusu, yerleşme dokusu, doluluk boşluk oranları, yeşil alan açısından talebe göre farklılığı izleyebilmek için aşağıda belirtilen 9 değişken belirlenmiştir.

Kastamonu'nun 21 mahallesinde:

- Mahalle nüfusları (2011 nüfus sayımı verileri kullanılmıştır)
- Çocuk yaş gruplarına göre sayı ve oranları
- Mahalle başına düşen çocuk sayısı
- Mahalle sınırına göre yoğunluk (kişi/ha)
- Yerleşik alana göre yoğunluk (kişi/ha)
- Kentsel arazi değeri
- Kent dokusu (geleneksel ve modern doku)
- Kişi başına düşen aktif yeşil alan
- Kent merkezine erişim (m)

olmak üzere toplam 9 değişken kullanılarak “kümeleme analiz” tekniği ile 4 gruba ayrılmıştır. Gruplanan mahallelerden, kümeyi temsil etme oranlarından faydalanılarak her gruptan bir mahalle seçilmiştir. Gruplar içerisinde kümeyi en iyi temsil eden mahalleler, Kuzeykent, İnönü, Candaroğulları ve Kırkçeşme Mahalleleri olarak belirlenmiştir.

Kümeleme analiz yöntemi ile seçilen mahallelerde 2011 ADNKS verileri dikkate alınarak örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Örneklem büyüklüğü, %95 güven aralığında, % 4 hata payı ile hesaplama sonucunda 373 denekle görüşülmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Kuzeykent Mahallesi 104, İnönü Mahallesi 180, Candaroğulları 55 ve Kırkçeşme Mahallesinde ise 34 denek ile görüşülmesi belirlenmiştir.

Anketlerin yapıldığı tarih (20.04.2013-28.04.2013) ve saat (11.00 -18.00) dikkate alındığında ağırlıklı olarak gün içerisinde evinde bulunan ebeveynlerle (ev hanımı, emekli) ve gençler ile anket çalışması yapılmıştır. Mahallelerde yapılan anket çalışmasında anketlerin güvenilirliği açısından 30 konutta biriyle rastlantısal olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR VE İRDELEME

Yüz yüze görüşme tekniği ile elde edilen veriler, frekans dağılımları ve ki-kare testleri ile değerlendirilmiştir. Veri analizi SPSS 12.0 programıyla gerçekleştirilmiştir. Tez çalışması kapsamında, kümeleme (cluster) analiz tekniği ile seçilen dört mahallede yapılan anket çalışmasının amacı; Kastamonu ili özelinde, kent-kır etkileşimini, rekreasyonel açıdan sorgulayarak kırsal alanlara olan eğilimin varlığını, sebeplerini, gidilebilen mesafeyi ve sıklığını tespit etmektir. Çalışma da temel olarak, kentsel rekreasyon alanlarının büyüklük, nitelik, konum ve dağılımlarının mekansal, fiziksel ve kullanıcı profiline göre yeterlilik durumu ile kırsal alanların rekreatif olarak kullanım durumu, nedeni, sıklığı ve özellikle de gidilebilen gününbirlik mesafenin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

Yapılan anketler değerlendirilirken, frekans ve yüzde dağılımlarına göre rekreatif ihtiyaçların nereden, nasıl karşılandığı, ne sıklıkta yapıldığı, gidilebilen mesafe aralığı ve hangi etkinlikler için gidildiği ile birlikte deneklerin sosyo-demografik özellikleri değerlendirilmiştir.

Anketlerin değerlendirilmesi aşağıda belirtilen altı bölümden oluşmaktadır.

1. Deneklerin nitelikleri, refah düzeyi, eğitim durumu, çocuk sahipliği-sayısı ve yaşadıkları konut tipine ilişkin değerlendirmeler,
2. Deneklerin boş vakit durumları, boş vakitlerini nasıl kullandıkları ve nasıl kullanmak istediklerine yönelik çözümler,
3. Açık ve yeşil alan kullanımı, nereden karşılandığı, bu alanlara gitme sıklıkları, kullanılan ulaşım araçları ve ulaşım ile alakalı yaşanan sorunlar,
4. Konut ve yakın çevresindeki rekreasyon alanları ve bu alanların güvenilirliği konutlarının bahçesi olup olmadığı ve hangi kullanımları barındırdığı
5. Kentsel açık-yeşil alanların yeterliliği, bu alanların aktif kullanımı ve en çok beğenilen kentsel açık alanlar sorgulanmış,
6. Bu bölümde deneklerin kırsal alanlarla olan bağlantılarının sebebiyeti ve ne kadar güçlü olduğunu anlamak adına değerlendirmeler yapılmıştır. Kırsal alan, kırsal kökenli olma durumu ve kırda rekreatif olarak kullanma durumu olarak iki sınıfta değerlendirilmiştir.

3.1. Deneklerin Genel Özellikleri

Bu bölümde deneklerin cinsiyet, yaş, eğitim, refah düzeyi, yaşadıkları konut tipi, çocuk sahipliği, sayısı ve yaş aralıkları değerlendirilmiştir.

Kastamonu'da Kuzeykent, İnönü, Candaroğulları ve Kırkçeşme Mahallelerinde 18 yaş ve üzeri deneklerle yapılan 373 anketin, %52'si kadın, %48'i erkektir. Anketler gündüz saatlerinde ve genellikle hanelerle yapıldığı için kadın denek sayısının daha fazla olması olasıdır. Çalışma bulgularına göre denekler, genç (18-25), orta yaş (25-50), yaşlı (50 ve üzeri) olmak üzere üç grupta toplanmıştır. Çalışma alanında anketler yapılırken kullanıcının yaptığı ya da yapmak istediği rekreasyonel etkinliğin bilincinde olabilmesi için 18 yaş ve üzerinde olmasına dikkat edilmiştir. Bunlar içerisinde, 25-50 yaş grubu %66.8 (n:249) ile ilk sırada, 50 ve üzeri yaş grubu %22.5 (n:80) ile ikinci sırada, 18-25 yaş grubu ise %10.7 (n:40) ile üçüncü sırada yer alır (Tablo 3.1).

Eğitim durumları ile ilgili bulgulara baktığımızda ise deneklerin yedi grupta toplandığı görülmektedir (Okur-yazar, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora). Lise mezunları %33.2 ile ilk sırada yer alırken, üniversite mezunları %26 ile ikinci sırada ve doktora mezunları ise %1.6 ile son sırada yer almaktadır. Eğitim durumunun mahallelere göre dağılımına bakıldığında, en fazla üniversite ve lisansüstü eğitimi alan denek sayısının İnönü mahallesinde, en az ise Kırkçeşme Mahallesinde olduğu görülmektedir. Okur-yazar sayısına bakıldığında da, en az sayı İnönü mahallesinde en fazla sayı ise Candaroğulları Mahallesindedir.

Deneklerin refah düzeyi kentsel mekan ve donatı kullanım taleplerinin irdelenmesi açısından önemlidir. Çalışmada ailelerin refah düzeyi gelir ve sahip oldukları mal varlıkları ile sorgulanmıştır. Deneklerden sadece 3 tanesi "Aylık geliriniz ne kadardır" sorusuna cevap vermemiştir. Gelir durumu sorgusu için beş aralık belirlenmiştir. (0-750, 750-1500, 1500-3000, 3000-5000, 5000 ve üzeri). Tablo 3.1 incelendiğinde, 750-1500 TL aralığındaki gelire sahip olan deneklerin %38.6 (n:144) ile birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu 1500-3000 TL aralığı %38.3 (n:143) ile izlemektedir. En düşük oran ise % 2.7 ile 5000 TL ve üzeri aralığıdır.

Deneklerin özel araç sahibi olmasının rekreasyonel etkinliklere katılım ve bu etkinliklerin çeşitlenmesi, kullanılan açık alanlar ile ilişkisinin sorgulanması ve direk olarak refah düzeyini yansıtması açısından önemlidir. Deneklerin % 67'si (n:250) özel araç sahibiyken, %33'ü (n:123) bu soruya hayır yanıtını vermiştir.

Konut sahipliği sorgusu incelendiğinde, deneklerin %61.7’si mülk sahibi, %33.2’si kiracı ve %5.1’inin ise lojmanda ikamet ettiği görülmektedir.

Deneklerin, boş vakitlerini nasıl ve nerede geçirdikleri, yapılan etkinlik çeşidi ve ne sıklıkta gidildiği refah düzeyi ile ilişkili olduğu için önemlidir. Deneklerin refah düzeyinin daha sağlıklı ortaya konulması için maddi varlık üzerinden de bir değerlendirme yapılmasının gerekli olduğu düşünülmüştür. Bunlar; “evi ve arabası olanlar”, “evi olan arabası olmayanlar” ve “arabası olan evi olmayan” ve “evi ve arabası olmayanlar” şeklinde 4 sınıfta toplanmıştır. Çapraz sorgulama yapılarak çözümlenmeye gidilmiştir. Tablo 3.1 incelendiğinde deneklerin %45.04’ünün refah düzeyinin iyi, %16.9’unun kötü olduğu görülmektedir.

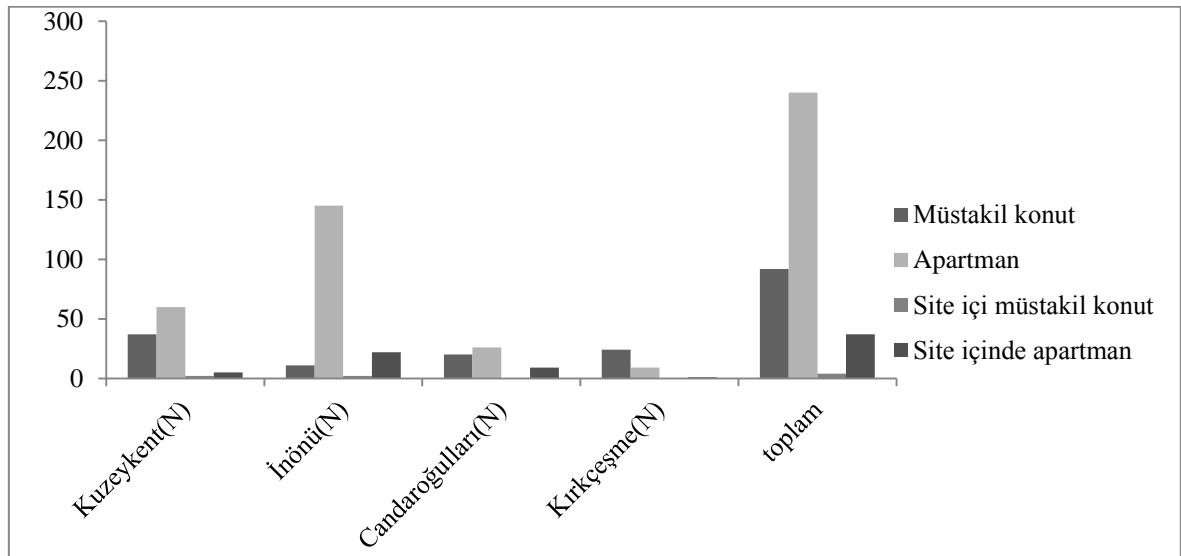
Tablo 3.1. Katılımcıların özelliklerine göre dağılımı

Denek Özellikleri	Gruplar	Frekans Dağılımları (%)
Cinsiyet	Kadın	52 %
	Erkek	48%
Yaş	18-25	10.7%
	25-50	66.8%
	50 ve üzeri	22.5%
Eğitim	Okur yazar	7%
	İlk okul	16.9%
	Orta okul	13.1%
	Lise	33.2%
	Üniversite	26%
	Yüksek Lisans	2.1%
Gelir durumu	Doktora	1.6%
	0-750	8
	750-1500	38.6
	1500-3000	38.3
	3000-5000	11.5
Özel araç sahipliği	5000 ve üzeri	2.7
	Sahip	67
Konut sahipliği	Sahip değil	33
	Mülk	61.7
	Kira	33.2
Refah düzeyi	Lojman	5.1
	Ev ve arabası var	45.04
	Evi var arabası yok	16.62
	Evi yok, arabası var	21.98
	Ev ve arabası yok	16.35

Deneklerin, yaşadıkları mahallerde hangi tip konutları kullandıklarına yönelik yapılan sorguda, Tablo 3.2 ve Şekil 3.1 incelediğinde, %64.3 'ünün apartmanda, %24.6'sının müstakil konutta yaşadığı görülmektedir. En az oranın ise %1.1 site içi müstakil konut seçeneği olduğu görülmektedir. Kastamonu kentinde gecekonduların yapılaşması olmamasına rağmen iki denek konutların niteliğini vurgulamak için gecekondular da yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu deneklerden bir tanesi İnönü mahallesinde, diğeri ise Kırkçeşme Mahallesinde yaşamaktadır. Buradan bu mahallelerde kaçak yapılaşma olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Bu kişiler müstakil konut tipi içerisinde değerlendirilmişlerdir. Deneklerin konut ve yakın çevresinde doğrudan zemin ile olan ilişkilerini tanımlamak için sorulan sorudan %35.7'sinin bahçeli ya da çevre düzenlemesi olan konutlarda yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 3.2. Mahallelere göre konut tipi dağılımı

Nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Müstakil konut	37	11	20	24	92	24.6
Apartman	60	145	26	9	240	64.3
Site içi müstakil konut	2	2	0	0	4	1.1
Site içinde apartman	5	22	9	1	37	9.9
Toplam	104	180	54	34	373	100

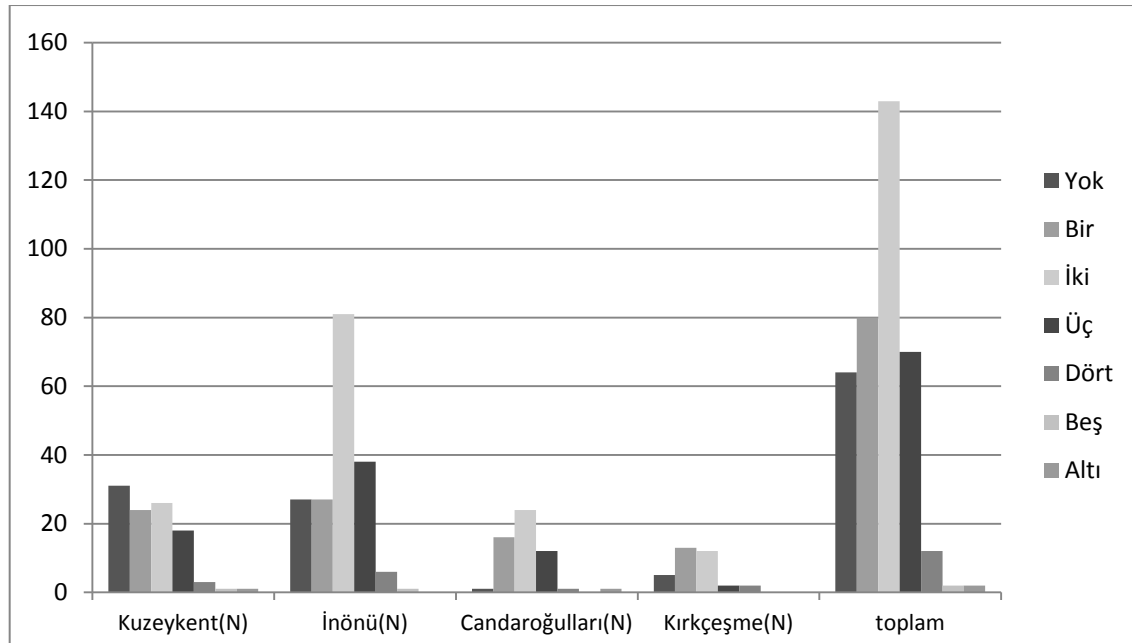

Şekil 3.1. Mahallelere göre konut tipi frekans dağılımları

Deneklerin çocuk sahibi olup olmadıkları ve çocukların yaş aralığı yapılan rekreatif etkinliği ve sıklığını etkileyeceği düşünüldüğü için, deneklere, “Kaç tane çocuğunuz var” ve “Varsa yaş aralığını söyler misiniz” soruları yöneltilmiştir. Deneklerden %17.4’ünün çocuğunun olmadığı, %38.3’ünün iki tane, %21.4’ünün bir tane, %18.8’inin de üç tane, %3.2’sinin dört tane, %0.5’inin beş tane ve %0.55’inin altı tane çocuğunun olduğu görülmektedir (Tablo 3.3 ve Şekil 3.2)

Tablo 3.3. Deneklerin mahallelere göre çocuk sayısı dağılımı

Kaç tane çocuğunuz var?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Yok	31	27	1	5	64	17.2
1	24	27	16	13	80	21.4
2	26	81	24	12	143	38.3
3	18	38	12	2	70	18.8
4	3	6	1	2	12	3.2
5	1	1	0	0	2	0.5
6	1	0	1	0	2	0.5
Toplam	104	180	54	34	373	100

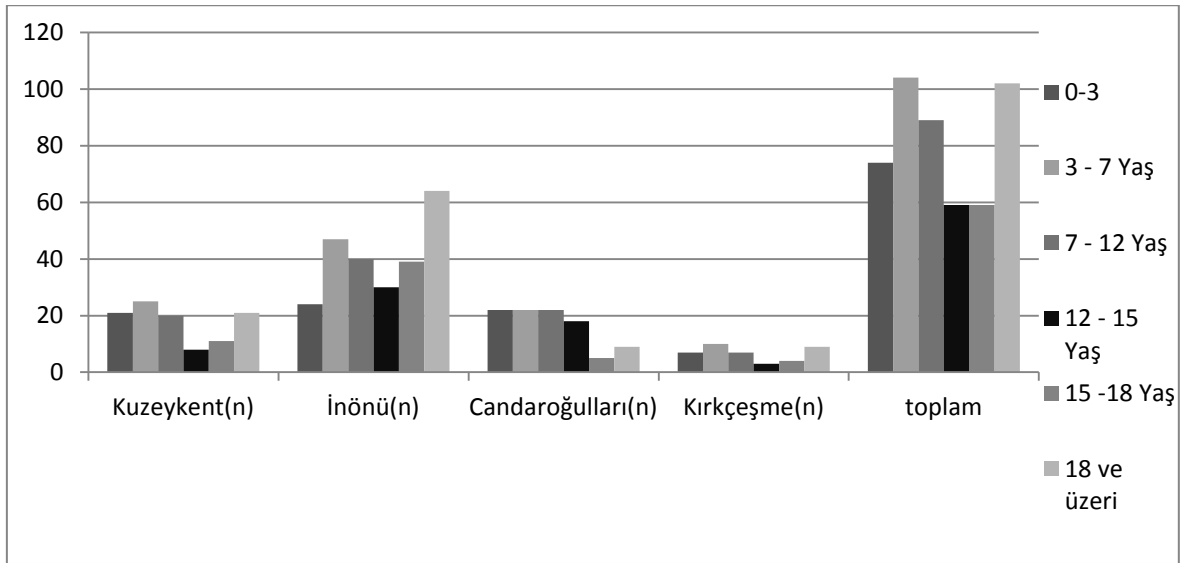

Şekil 3.2. Deneklerin mahallelere göre çocuk sayısı frekans dağılımları

Deneklere sorulan “Varsa yaş aralığını söyler misiniz” sorusunda 6 yaş aralığı belirlenmiştir (0-3, 4-7, 8-12, 13-15, 16-18, 18 ve üzeri). Tablo 3.4’de görüldüğü gibi, %21.4 (n:104) ile 3-7 yaş aralığı ilk sırada, % 20.9 (n:102) ile 18 ve üzeri yaş aralığı ikinci sırada ve %18.3 (n:89) ile 8-12 yaş aralığı da üçüncü sırada yer alır. Bu dağılım aslında yaş grubuna göre kent içerisinde talep edilecek/edilebilecek kentsel açık alanların (çocuk oyun alanı, park, spor alanları vb.) büyüklüğünü ve konumunu tanımlamak için gerekli bir sorgulamadır.

Tablo 3.4. Deneklerin mahallelere göre çocuk yaş aralığı dağılımı

Varsa yaş aralığı nedir?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
0-3	21	24	22	7	74	15.2
3-7	25	47	22	10	104	21.4
7-12	20	40	22	7	89	18.3
12-15	8	30	18	3	59	12.1
15-18	11	39	5	4	59	12.1
18 ve üzeri	21	64	9	9	102	20.9
Toplam	106	244	98	39	487	100

Şekil 3.3. Deneklerin mahallelere göre çocuk yaş aralığı frekans dağılımları

Bu bölümde yapılan değerlendirmeler sonucu, denekler en az 18 yaşında olup okuma yazma bilmeyen denek bulunmamaktadır. Deneklerin yarısına yakınının refah düzeyleri iyi olup ev ve araba sahibi oldukları görülmektedir. %80 'e yakın bir oranın gelir düzeyi 750 ile 3000 TL aralığındadır. Refah ve eğitim düzeyi (lisans ve lisansüstü eğitim) en iyi olan mahalle ise İnönü'dür. Deneklerin %82'si çocuk sahibi olup, %50'ye yakın bir oranının çocuk sayısı üç ve daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş, refah ve eğitim düzeylerindeki farklılıklar yapılan etkinlik türünü, sıklığını ve gidilen rekreasyon alanlarını önemli oranda etkilemektedir. Refah ve eğitim düzeyi yüksek olan deneklerin farklı etkinliklere eğilimlerinin daha fazla olduğu, kırsal rekreasyon alanlarını daha çok kullandıklarını burada da en önemli etkenin erişim kolaylığı sağladığı için özel araç sahipliği olduğu yapılan gözlemler ve anketler sonucunda ulaşılmıştır.

3.2. Deneklerin Boş Vakitlerini Kullanımlarına Yönelik Bulgular

Bu bölümde, deneklerin boş vakit durumları ve kullanım biçimlerine ilişkin çözümlene yapılması amaçlanmakta olup üç tane soru yer almaktadır.

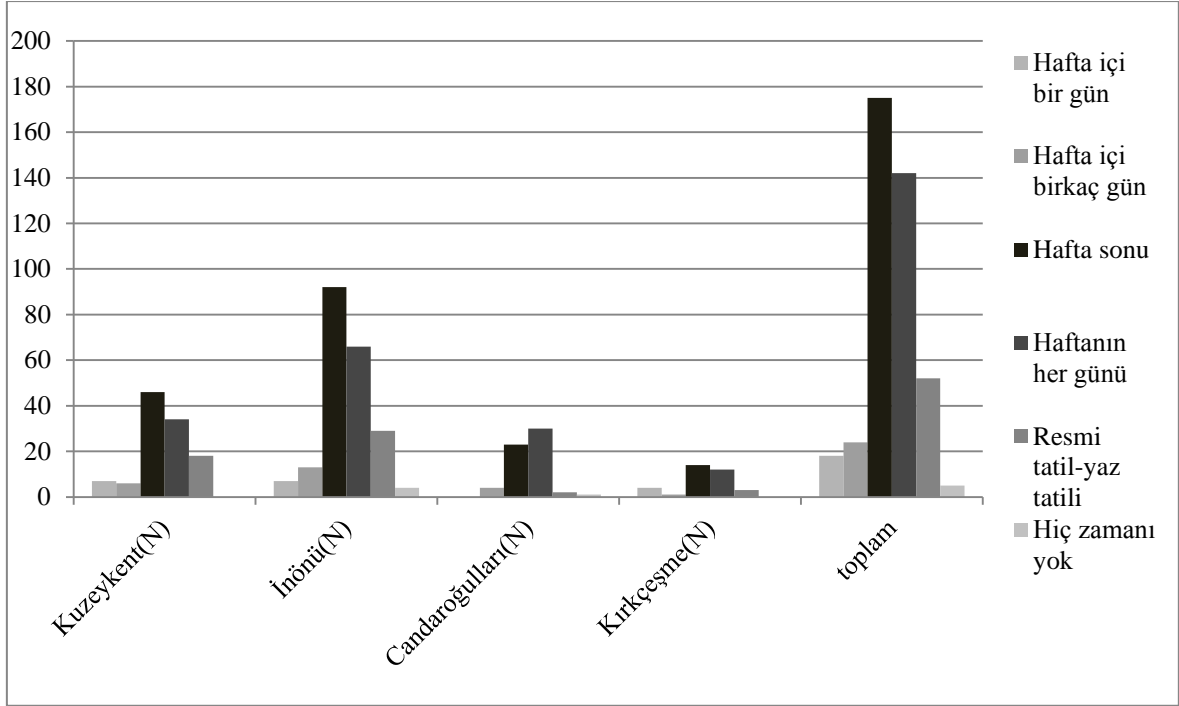
Deneklerin rekreatif etkinliklere katılma sıklıkları, etkinlik ve açık alan tercihleri, geldikleri mesafeler, ulaşım biçimleri, gösterdikleri eğilimleri yorumlamak açısından önemlidir.

Öncelikle deneklerin haftalık, aylık ve yıllık boş vakit dağılımları tespit edilmiştir. Bu tespit deneklerin rekreasyon talebi, açık mekanın niteliği, konumu ve yapılan etkinlik türü ile ilişkisini kurabilmek açısından önemlidir.

Aşağıda Tablo 3.5'e baktığımızda ilk sırada %42.1 ile hafta sonu seçeneğinin yer aldığı görülmektedir. Deneklerin %34'ünden fazlası ise haftanın her günü boş vakitlerinin olduğunu dile getirmişlerdir. Anketler gündüz vakitlerinde yapıldığı için ankete katılan deneklerin genellikle ev hanımı ya da emekli olması, haftanın her günü boş vakit bulabilme nedeni olabilir.

Tablo 3.5. Deneklerin mahallelere göre boş vakit dağılımı

Boş Vakit Dağılımı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Hafta içi bir gün	7	7	0	4	18	4.3
Hafta içi birkaç gün	6	13	4	1	24	5.8
Hafta sonu	46	92	23	14	175	42.1
Haftanın her günü	34	66	30	12	142	34.1
Resmi tatil-yaz tatili	18	29	2	3	52	12.5
Hiç zamanı yok	0	4	1	0	5	1.2
Toplam	111	211	60	34	416	100

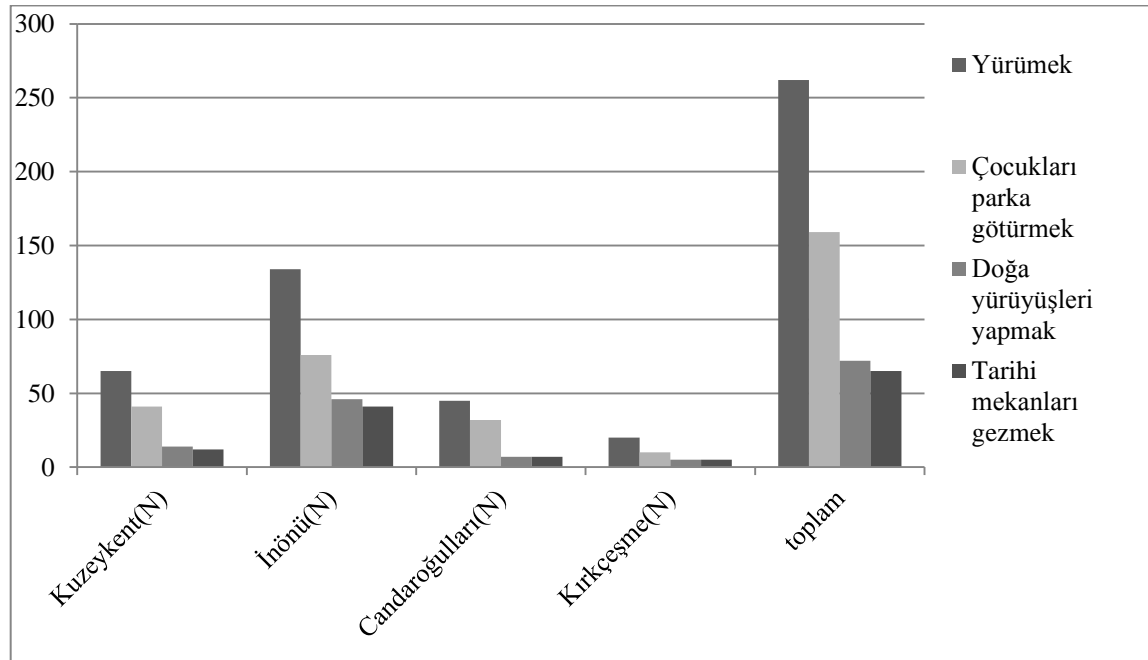
Şekil 3.4. Deneklerin mahallelere göre boş vakit frekans dağılımları

Deneklerin boş vakitlerini nasıl kullandıkları, bu zaman dilimini hangi aktiviteleri yaparak geçirdiklerini tespit etmek amacıyla “Boş vakitlerinizi ne tür aktivitelerle geçiriyorsunuz” sorusu sorulmuş ve seçenek olarak sekiz adet etkinlik türü belirlenmiştir. Tablo 3.6’da koyu renk ile gösterilen etkinlikler denekler tarafından eklenmiştir. Etkinliklere katılan denekler rekreasyon amaçlı olarak bir etkinliği gerçekleştirebildikleri gibi, birden fazla etkinliği de yapabilmektedirler. Yapılan anket çalışmaları sonucunda,

bölgede piknik yapma %28.3'lük (n:274) bir oranla en çok tercih edilen etkinlik türü olmuştur. Bunu, % 27.1 ile (n:262) yürümek ve %16.4 ile (n:159) çocukları parka götürmek izlemektedir. Ayrıca denekler anket formunda belirtilen etkinlikler dışında, kafelerde oturmak, gezmek ve alış veriş yapmak gibi etkinliklerde bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.6. Yapılan boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre dağılımı

Yapılan Boş Vakit Etkinlikleri	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Yürümek	65	134	45	20	262	27.1
Çocukları parka götürmek	41	76	32	10	159	16.4
Bisiklet sürmek-paten kaymak	3	8	0	0	11	1.1
Fotoğraf, resim gibi sanatlarla ilgilenmek	4	12	2	1	19	2
Spor yapmak	32	52	9	3	96	9.9
Doğa yürüyüşleri yapmak	14	46	7	5	72	7.5
Tarihi mekanları gezmek	12	41	7	5	65	6.8
Pikniğe gitmek	68	141	44	21	274	28.3
Bağ bahçe işleri ile uğraşmak	4	1	4	0	9	.9
Toplam	243	511	150	65	967	100

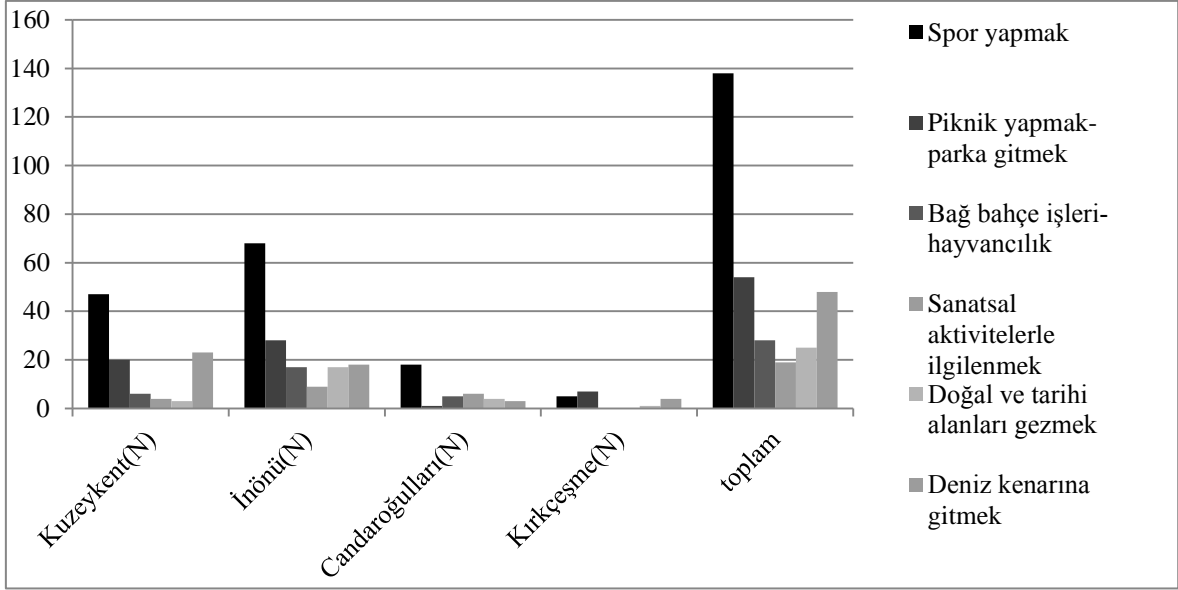
Şekil 3.5. Yapılan boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre frekans dağılımları

Deneklere “Kastamonu kenti ve yakın çevresinde imkanınız olsaydı boş vakitlerinizi geçirmek için ne tür aktiviteler yapmak isterdiniz, en çok yapmak istediğiniz 3üçaktiviteyi sayar mısınız” sorusu yöneltilmiştir. Soru açık uçlu olarak sorulmuş çıkan cevaplar gruplanmıştır. Denekler birden fazla etkinlik türü belirtmişlerdir. (Bu soruya deneklerin %67.6 ‘sı cevap verirken, %32.4’ü yanıtız bırakmıştır).

Deneklere göre %41.2 ile en çok tercih edilen etkinlik türü spor yapmak olurken, %16.1 ile piknik yapmak ve parka gitmek ve %14.3’ü ise denize gitmek olduğunu dile getirmişlerdir. En az tercih edilen etkinlikler ise balık tutmak- ava gitmek ve toplumsal ve sosyal içerikli aktiviteler olduğu görülmektedir(Tablo 3.7).

Tablo 3.7. Yapılmak istenen boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre dağılımı

Yapılmak İstenen Boş Vakit Etkinlikleri	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Spor yapmak	47	68	18	5	138	41.2
Piknik yapmak-parka gitmek	20	28	1	7	54	16.1
Bağ bahçe işleri- hayvancılık	6	17	5	0	28	8.3
Balık tutmak- ava gitmek	2	3	0	0	5	1.5
Sanatsal aktivitelerle ilgilenmek	4	9	6	0	19	5.7
Doğal ve tarihi alanları gezmek	3	17	4	1	25	7.5
Köye gitmek	2	8	2	1	13	3.9
Toplumsal ve sosyal içerikli aktiviteler	3	1	1	0	5	1.5
Deniz kenarına gitmek	23	18	3	4	48	14.3
Toplam	110	169	40	18	337	100

Şekil 3.6. Yapılmak istenen boş vakit etkinliklerinin mahallelere göre frekans dağılımları

Deneklerin hangi tür spor etkinliklerini yapmak istediklerine yönelik verdikleri cevaplar tablo 3.8’de açıklanmaktadır. Buna göre denekler tarafından en çok yüzme (n:38) sporu tercih edilirken, bunu trekking(n:31), ata binme (n:19) ve bisiklet sürme (n:15) gibi spor türleri izlemektedir. Burada az sayıda olmasına rağmen denekler tarafından belirtilen bütün etkinlik türleri yazılmıştır. Denekler tarafından belirtilen, paintball, paraşüt, balon, rafting gibi spor türlerinin farkındalığı dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra özellikle erkekler tarafından yoğun talep gelmesi beklenen futbol, basketbol gibi sporlar çok az denek tarafından tercih edilmiştir. Buradan şöyle bir sonuç çıkarılabilir. Yapılmak istenip de yapılamayan etkinlik türleri sorgulandığı için daha çok bilinen ve tercih edilen sporların aksine merak edilen spor türleri dile getirilmiş olabilir.

Tablo 3.8. Deneklerin tercih ettikleri spor türünün frekans dağılımları

- yüzmek (n:38)	- kayak (n:4)	- koşu (n:2)	- balon (n:2)
- trekking (n:31)	- tenis (n:3)	- paraşüt (n:2)	- buz pateni (n:1)
- ata binmek (n:19)	-paintball (n:3)	- atıcılık (n:2)	- masa tenisi (n:1)
- bisiklet sür. (n:15)	- kamp (n:3)	- dalış (n:2)	- rafting (n:1)
- dağcılık (n:5)	-futbol (n:2)	-basketbol (n:2)	

Sanatsal aktivitelerle uğraşmak; tiyatro (n:8), fotoğrafçılık (n:6), resim (n:2), el sanatları (n:2), sinema (n:1) olarak dile getirilmiştir. Doğal ve tarihi alanları gezmek; doğal

alanlar 24 denek, tarihi alanlar ise sadece 3 denek tarafından tercih edilmiştir. Dikkat çeken bir başka husus da toplumsal ve sosyal içerikli aktivitelerin dile getirilmiş olmasıdır. Bunlar arasında kimsesiz çocuklara yardım etmek (n:2), eğitim ve özellikle sağlık konusunda hizmet edebilmek (n:2) ve yaşlılara yardım etmek (n:1) yer almaktadır.

Ayrıca bu bölümde yapılan boş vakit etkinlikleri ile deneklerin genel özellikleri arasında önemli bir ilişki aranmış buna yönelik ki kare testleri ve çapraz tablolar yapılmıştır.

İstatistiksel araştırmalarda ki kare testi sıklıkla kullanılan ve uygulama kolaylığı nedeniyle de tercih edilen bir testtir. Uygulama amacına ve durumuna göre ki kare testi uygunluk, bağımsızlık ve homojenlik testi olmak üzere üç başlık altında incelenebilir. Bu çalışmada ki kare bağımsızlık testi kullanılmış olup, bu test “iki yada daha fazla değişken grubu arasında ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için kullanılır. Yani değişkenler arasında bağımsızlık olup olmadığı araştırılır” (Kalaycı, 2005).

Çapraz tablo analizi (parametrik-olmayan istatistiksel analizlerden biri) ise iki kategorik (isimsel veya dereceli) değişken arasındaki ilişkiyi incelememizi sağlar. Çapraz tablo analizinin arkasında yatan temel varsayım, kullanılan değişkenlerin normal dağılım göstermediği ve örneklem sayısının küçük olduğu durumlarda kullanılmasıdır (Uçar, 2006). Çalışmada ki kare bağımsızlık testi ile ilişkili bulunan değişkenler arasında çapraz tablo analizi yapılarak değişkenlerin kategorileri arasındaki farklılığı ve birbiri üzerindeki etkisini görebilmek amaçlanmıştır.

Yapılan boş vakit etkinlikleri ile yaş, cinsiyet, eğitim, gelir, araç sahipliği ve köy varlığı arasında ilişki bulunmuştur.

Tablo 3.9’da yapılan boş vakit etkinlikleri ile cinsiyet arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Kadınların en çok yaptıkları etkinlikler sırasıyla yürümek (%29.8), piknik yapmak (%27.9) ve çocukları parka götürmek (%18.8) şeklindedir. Diğer etkinlikler yüzde oldukça düşük olup %10’un altında kalmıştır. En çok yapılan bu üç etkinliğin oranlarının birbirine yakın olması da dikkat çekmektedir. Erkekler ise ilk sırada piknik yapmak (%29.3), ikinci sırada yürümek (%24.4) ve üçüncü sırada ise çocukları parka götürmek (%14) ve buna yakın olan bir başka etkinlik de spor yapmak (%12.4) seçenekleri olup diğer etkinlikler erkek deneklerde de %10’un altında kalmaktadır. Bu soruya yanıt veren kadın denek oranının daha yüksek olmasına rağmen, spor yapmak, bisiklet sürmek ve doğa yürüyüşü yapmak etkinliklerini yapan erkek denek sayısının daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 3.9. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan boş vakit etkinlikleri		Cinsiyet	
		Kadın %	Erkek %
Yürümek	% within etkinlik	58.8	41.2
	% within cinsiyet	29.8	24.4
Çocukları parka Götürmek	% within etkinlik	61.0	39.0
	% within cinsiyet	18.8	14.0
Bisiklet sürmek Paten kaymak	% within etkinlik	45.5	54.5
	% within cinsiyet	1.0	1.4
Sanatsal aktivitelerle uğraşmak	% within etkinlik	52.6	47.4
	% within cinsiyet	1.9	2.0
Spor Yapmak	% within etkinlik	41.5	58.5
	% within cinsiyet	7.6	12.4
Doğa Yürüyüşü	% within etkinlik	46.5	53.5
	% within cinsiyet	6.4	8.6
Tarihi mekanları gezmek	% within etkinlik	48.3	51.7
	% within cinsiyet	5.6	7.0
Piknik yapmak	% within etkinlik	52.6	47.4
	% within cinsiyet	27.9	29.3
Bağ bahçe işleri	% within etkinlik	55.6	44.4
	% within cinsiyet	1.0	0.9

Tablo 3.10’da yapılan boş vakit etkinlikleri ile yaş arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. 18-25 yaş grubu deneklerde yürüme (%22.9) ve spor yapma (%22.9) etkinlikleri eşit oranla ilk sırada yer alırken bunu pikniğe gitme (%20.2) etkinliği takip etmektedir. Tarihi mekanları gezme(%10.8) dışında diğer etkinlikler %10’un altında kalmış çocukları parka götürme (%1.2) etkinliği ise çok az denek tarafından tercih edilmiştir. Bağ bahçe işleri ile uğraşma etkinliğini bu yaş grubu içerisinde tercih eden olmamıştır. 25-50 yaş grubu deneklerde ilk sırada pikniğe gitme (%30.5), ikinci sırada yürüme(%25.7) ve üçüncü sırada da çocukları parka götürme (%20.2) etkinliklerinin yapıldığı görülmektedir. Spor yapma (%8.7) etkinliği dışında diğer etkinliklerin oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir. 50 ve üzeri yaş grubu deneklerde sırası ile yürüme (%34), pikniğe gitme (%27.5) ve çocukları parka götürme (%10) etkinliklerinin yoğun olarak yapıldığı görülmektedir. Bisiklet sürme ve fotoğrafçılık vb. sanatlarla uğraşma etkinlikleri bu yaş grubu denekler tarafından hiç yapılmamaktadır.

Tablo 3.10. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan boş vakit etkinlikleri		Yaş		
		18-25 %	25-50 %	50 ve üzeri %
Yürümek	% within etkinlik	7.3	66.8	26.0
	% within yaş	22.9	25.7	34.0
Çocukları Parka Götürmek	% within etkinlik	0.6	86.8	12.6
	% within yaş	1.2	20.2	10.0
Bisiklet Sürmek Paten Kaymak	% within etkinlik	36.4	63.6	0.0
	% within yaş	4.8	1.0	0.0
Fotoğrafçılık Gibi Sanatlarla Uğraşmak	% within etkinlik	36.8	63.2	0.0
	% within yaş	8.4	1.8	0.0
Spor Yapmak	% within etkinlik	20.2	62.8	17.0
	% within yaş	22.9	8.7	8.0
Doğa Yürüyüşleri Yapmak	% within etkinlik	9.9	64.8	25.4
	% within yaş	8.4	6.7	9.0
Tarihi Mekanları Gezme	% within etkinlik	15.0	55.0	30.0
	% within yaş	10.8	4.8	9.0
Pikniğe Gitmek	% within etkinlik	6.1	74.3	19.6
	% within yaş	20.5	30.5	27.5
Bağ Bahçe İşleri İle Uğraşmak	% within etkinlik	0.0	44.4	55.6
	% within yaş	0.0	0.6	2.5

Tablo 3.11’de yapılan boş vakit etkinlikleri ile eğitim arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo görülmektedir. Eğitim gruplarına göre bakıldığında, tüm gruplardaki denekler tarafından en çok yapılan etkinliklerin yürüme ve piknik yapma olduğu görülmektedir. En az tercih edilen etkinlik ise bisiklet sürmedir. Eğitime durumuna göre; Yürüme, çocukları parka götürme ve piknik yapma etkinliklerini yapan deneklerin ise en fazla lise mezunu oldukları bunun dışında kalan diğer etkinlikleri yapan denekler arasındaki en yüksek oranı lisans ve lisansüstü mezunlarının oluşturduğu görülmektedir. Burada genel olarak daha az tercih edilen, farklılaşan etkinliklerin eğitim düzeyi yüksek olan denekler tarafından daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca eğitim düzeylerine bağlı olarak etkinliklere katılım oranında artış olduğu Tablo 3.11’de ki tüm etkinliklerden anlaşılmaktadır.

Tablo 3.11. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile eğitim arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan boş vakit etkinlikleri		Eğitim				
		Okur Yazar %	İlkokul %	Ortaokul %	Lise %	Lisans ve Lisansüstü%
Yürümek	% within etkinlik	7.5	17.0	14.7	30.9	29.8
	% within eğitim	37.0	35.2	32.8	26.1	24.8
Çocukları Parka Götürmek	% within etkinlik	5.7	15.2	15.8	38.6	24.7
	% within eğitim	16.7	18.8	21.0	19.4	12.3
Bisiklet Sürmek-Paten Kayma	% within etkinlik	0.0	0.0	9.1	9.1	81.8
	% within eğitim	0.0	0.0	0.8	0.3	2.8
Fotoğraf, Resim Gibi Sanatlarla İlgilenmek	% within etkinlik	0.0	0.0	5.3	21.1	73.7
	% within eğitim	0.0	0.0	0.8	1.3	4.4
Spor Yapmak	% within etkinlik	3.1	8.2	6.2	37.1	45.4
	% within eğitim	5.6	6.3	5.0	11.5	13.8
Doğa Yürüyüşü Yapmak	% within etkinlik	4.2	6.9	9.7	33.3	45.8
	% within eğitim	5.6	3.9	5.9	7.6	10.4
Tarihi Mekanları Gezme	% within etkinlik	8.2	9.8	6.6	31.1	44.3
	% within eğitim	9.3	4.7	3.4	6.1	8.5
Piknik Yapmak	% within etkinlik	5.6	16.0	14.4	34.8	29.2
	% within eğitim	25.9	31.3	30.3	27.7	23.0

Tablo 3.12’de yapılan boş vakit etkinlikleri ile gelir arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. 0-750 TL gelir grubunda sırası ile piknik yapmak (%48.9), yürümek (%24.4), tarihi mekanları gezme(%7.8) etkinlikleri tercih edilmektedir. Fakat tablodan görüldüğü gibi etkinlikler arasında oransal farklılıklar bulunmaktadır. En az tercih edilen seçenek ise fotoğrafçılık vb. sanatlarla ilgilenme (%2.2) etkinliğidir. 750-1500 TL ve 1500-3000 TL gelir grubundaki denekler tarafından en çok yapılan etkinliklerin sıralaması aynı olup, yürüme (%30.9, %28.3), piknik yapma (%30, %27.7) ve çocukları parka götürme (% 21.9, %16.2) şeklindedir. Bisiklet sürme etkinliği her iki gelir grubu içinde en az tercih edilen seçenek olduğu görülmektedir. 3000-5000 TL gelir grubu denekleri tarafından en çok yapılan etkinlikler sırasıyla piknik yapma (%25.6), yürüme (%24.1) ve çocukları parka götürmedir (%14.5). En yüksek gelir grubunda yürüme (%25.9) ve piknik yapma (%25.9)etkinlikleri eşit oranda ve ilk sırada tercih edilirken, bunu çocukları parka götürme(%14.8) ve tarihi mekanları gezme (%11.1) etkinlikleri izlemektedir. Bu grup

tarafından bisiklet sürme ve fotoğrafçılık vb. sanatlarla ilgilenme etkinlikleri hiç tercih edilmemektedir.

Çocukları parka götürme ve bisiklet sürme etkinlikleri dışındaki bütün etkinliklerde en yüksek oranı 1500-3000 TL gelir grubu oluşturmakta olup çocukları parka götürme 750-1500 TL ve bisiklet sürme etkinliği ise 3000-5000 TL gelir gruplarının en yüksek orana sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.12. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan boş vakit etkinlikleri		Gelir				
		0-750 %	750-1500 %	1500-3000 %	3000-5000 %	5000 ve Üzeri %
Yürümek	% within etkinlik	8.4	37.6	39.2	12.2	2.7
	% within gelir	24.4	30.9	28.3	24.1	25.9
Çocukları Parka Götürmek	% within etkinlik	1.9	44.0	37.1	14.5	2.5
	% within gelir	3.3	21.9	16.2	17.3	14.8
Bisiklet Sürmek-Paten Kaymak	% within etkinlik	27.3	0.0	18.2	54.5	0.0
	% within gelir	3.3	0.0	0.5	4.5	0.0
Fotoğraf, Resim Gibi Sanatlarla İlgilenmek	% within etkinlik	10.5	15.8	57.9	15.8	0.0
	% within gelir	2.2	0.9	3.0	2.3	0.0
Spor Yapmak	% within etkinlik	8.2	31.5	37.0	20.5	2.7
	% within gelir	6.7	7.2	7.4	11.3	7.4
Doğa Yürüyüşleri Yapmak	% within etkinlik	4.5	21.2	50.0	18.2	6.1
	% within gelir	3.3	4.4	9.1	9.0	14.8
Tarihi Mekanları Gezmek	% within etkinlik	11.5	24.6	45.9	13.1	4.9
	% within gelir	7.8	4.7	7.7	6.0	11.1
Piknik yapmak	% within etkinlik	15.6	34.0	35.8	12.1	2.5
	% within gelir	48.9	30.0	27.7	25.6	25.9

Tablo 3.13’de yapılan boş vakit etkinlikleri ile özel araç sahipliği arasındaki ilişki çapraz tabloda; özel araç sahiplerince en çok yapılan etkinlik piknik yapma (%27.9) en az tercih edilen ise bisiklet sürme (%1.1) olduğu görülmektedir. Özel araç sahibi olmayan deneklerce en çok yapılan etkinlik yürüme (%29.9), en az oran ise bisiklet sürme (%1.4) etkinliğine aittir. Etkinliklere göre bakıldığında, deneklerin %70’e yakınının özel araç sahibi olmasına rağmen bisiklet sürme etkinliğinin araç sahibi olmayan denekler tarafından

daha çok tercih edildiği görülmektedir. Bunun dışındaki etkinliklerde ise tahmin edildiği gibi özel araç sahibi olan deneklerin oranları daha yüksektir.

Tablo 3.13. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile özel araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan boş vakit etkinlikleri		Araç sahipliği	
		Evet	Hayır
Yürümek	% within etkinlik	67.2	32.8
	% within araç	26.8	29.9
Çocukları Parka Götürmek	% within etkinlik	70.8	29.2
	% within araç	17.2	16.2
Bisiklet Sürmek-Paten Kayma	% within etkinlik	63.6	36.4
	% within araç	1.1	1.4
Fotoğraf, Resim Gibi Sanatlarla İlgilenmek	% within etkinlik	48.1	51.9
	% within araç	2.0	4.8
Spor Yapmak	% within etkinlik	74.7	25.3
	% within araç	10.3	7.9
Doğa Yürüyüşü Yapmak	% within etkinlik	65.1	34.9
	% within araç	8.1	10.0
Tarihi Mekanları Gezme	% within etkinlik	72.1	27.9
	% within araç	6.6	5.8
Piknik Yapmak	% within etkinlik	72.5	27.5
	% within araç	27.9	24.1

Tablo 3.14’de yapılan boş vakit etkinlikleri ile köy varlığı arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Her iki gruptaki denekler tarafından en çok tercih edilen etkinlikler aynıdır. Kastamonu kökenli olma durumunun yapılan etkinlikler üzerinde bir farklılaşmaya neden olmadığı, her iki grubunda tercih ettikleri etkinliklerin yapılma oranlarının bir birine oldukça yakın olduğu tabloda açıkça görülmektedir.

Tablo 3.14. Yapılan boş vakit etkinlikleri ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı

Yapılan Boş Vakit Etkinlikleri		Köy	
		Evet %	Hayır%
Yürümek	% within etkinlik	70.2	29.8
	% within köy	29.4	29.0
Çocukları Parka Götürmek	% within etkinlik	74.4	25.6
	% within köy	18.8	15.1
Bisiklet Sürmek-Paten Kayma	% within etkinlik	54.5	45.5
	% within köy	0.9	1.8
Fotoğraf, Resim Gibi Sanatlarla İlgilenmek	% within etkinlik	73.3	26.7
	% within köy	1.7	1.5
Spor Yapmak	% within etkinlik	60.2	39.8
	% within köy	8.4	12.9
Doğa Yürüyüşü Yapmak	% within etkinlik	74.3	25.7
	% within köy	8.2	6.6
Tarihi Mekanları Gezme	% within etkinlik	70.5	29.5
	% within köy	6.8	6.6
Piknik Yapmak	% within etkinlik	69.4	30.6
	% within köy	25.8	26.5

Bu bölümde yapılan istatistikler sonucu, deneklerin büyük bir çoğunluğunun hafta sonu ve haftanın her günü boş vakitlerinin olduğu görülmektedir. En çok yapılan etkinlikler piknik yapma, yürüme ve çocukları parka götürme iken en çok yapılmak istenilen etkinliklerin spor yapma (yüzme, trekking, ata binme ve bisiklet sürme), pikniğe gitme ve deniz kenarına gitme olduğu görülmekte olup en çok tercih edilen etkinlik türlerinin ağırlıklı olarak kent dışı alanlardan karşılanmakta olduğu anlaşılmaktadır. Deneklerin rekreatif eğilimleri, öncelikli olarak kent-dışı (kırsal) alan ve günlük (günü birlik) rekreasyon sınıflamasında yer almaktadır. Ayrıca İnönü Mahallesi dışında yürüme etkinliğini tercih eden kadın denekler kent içinde rahat bir biçimde yürüyebilecekleri alanlar olmadığını kırsal alanlara da her gün gidemediklerini bu konuda sıkıntı yaşadıklarını özellikle vurgulamışlardır. İnönü mahallesinde yaşayan denekler ise mahallede bulunan dere boyunca uzanan yürüyüş alanlarını kullandıklarını ve buradan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Çapraz sorgular sonucunda ise, deneklerin rekreatif eğilimleri üzerindeki en büyük etkininin gelir, araç sahipliği ve eğitim olduğu görülmektedir. Daha az tercih edilen etkinliklerin eğitim seviyesi yüksek olan denekler

tarafından daha çok tercih edildiği dikkat çekmektedir (Örneğin fotoğrafçılık vb. sanatlarla ilgilenme etkinliği gibi).

3.3. Deneklerin Açık Alan Kullanımları ve Erişimlerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde sekiz tane soru bulunmakta olup, kullanıcıların gittikleri açık alanlar, bu alanlara gitme sıklığı, erişimde hangi ulaşım araçlarını kullandıkları ve bu ulaşım araçlarından dolayı yaşadıkları sorunlar sorgulanmıştır.

“Gün içinde veya tatil günlerinizde boş vakitlerinizde dinlenmek, eğlenmek v.b. etkinlikler için gitmeyi tercih ettiğiniz açık alanlar var mı” şeklinde kullanıcıların rekreasyonel amaçlı etkinliklere katılma eğilimlerini tespit etmeye yönelik olarak sorulan bu soruya verilen cevaplar tablo 3.15’de görülmektedir. Deneklerden sadece üçü bu soruya yanıt vermemiş, cevap verenlerin %86.6 ‘sı evet , %12.6’sı ise hayır yanıtını vermiştir.

Tablo 3.15’i incelediğimizde rekreasyonel etkinliklere katılım oranının en yüksek olduğu mahalle Candaroğulları iken en düşük olanı ise Kırkçeşme Mahallesi’dir. Bu sonucun refah düzeyi ile ilişkisi çapraz sorgulama yapılmış ve düşük gelir grubu oranının en yoğun olduğu mahalle Kırkçeşme mahallesi (%12.1) iken, en az olduğu mahallenin yine Candaroğulları (%5.4) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.15. Deneklerin boş zamanlarında açık alanlara gitme talebinin mahallelere göre dağılımı

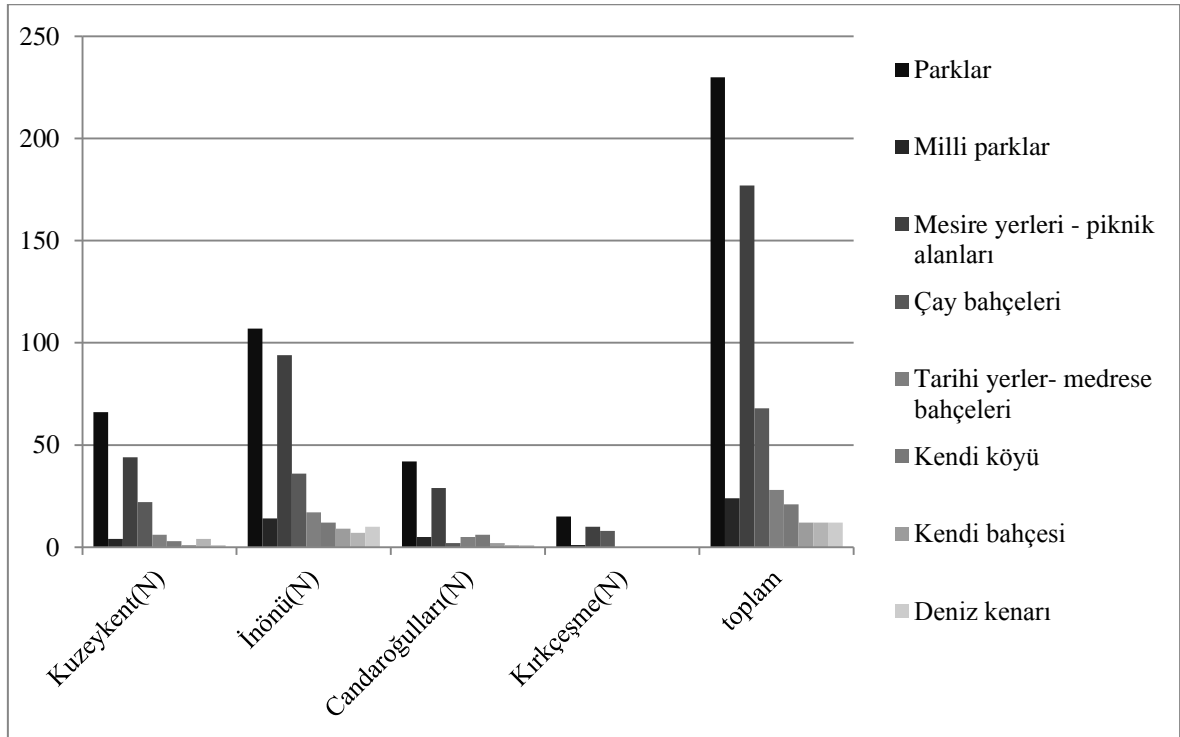
Boş zamanlarınızda açık alanlara gider misiniz?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Evet	85	158	53	27	323	%86.6
Hayır	19	20	2	6	47	%12.6
Toplam	104	178	55	34	370	100

“En çok gitmeyi tercih ettiğiniz açık alanlar nelerdir” sorusuna deneklerin %87’si (n:324) cevap vermiştir. Bu soru ile deneklerin boş zamanlarını en çok nerede geçirdikleri, kendi köyü yada bahçesi olanların rekreasyon alanlarını kullanma talebi ve yakın kıra (ilçelerde dahil) gidiş sıklığı ve kullanma yüzdesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Soru deneklere açık uçlu olarak yöneltilmiş verilen cevaplar Tablo 3.16’da görüldüğü gibi

gruplanmıştır. Denekler bir soruda birden fazla seçeneği cevaplayabilmektedirler. Verilen cevaplardan görüldüğü üzere en çok tercih edilen açık alan %39.4 ile parklar, daha sonra %30.3 ile mesire yerleri ve piknik alanları ve %11.6'sı ise çay bahçeleridir. En az tercih edilen yerler ise %2.05 ile kendi bahçesi ve deniz kenarı seçenekleridir (Tablo 3.16).

Tablo 3.16. Tercih edilen açık alanların mahallelere göre dağılımı

Gitmeyi tercih ettiğiniz açık alanlar nelerdir?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Parklar	66	107	42	15	230	39.4
Milli parklar	4	14	5	1	24	4.1
Mesire yerleri - piknik alanları	44	94	29	10	177	30.3
Çay bahçeleri	22	36	2	8	68	11.6
Tarihi yerler- medrese bahçeleri	6	17	5	0	28	4.8
Kendi köyü	3	12	6	0	21	3.65
Kendi bahçesi	1	9	2	0	12	2.05
Deniz kenarı	1	10	1	0	12	2.05
Toplam	151	306	93	34	584	100

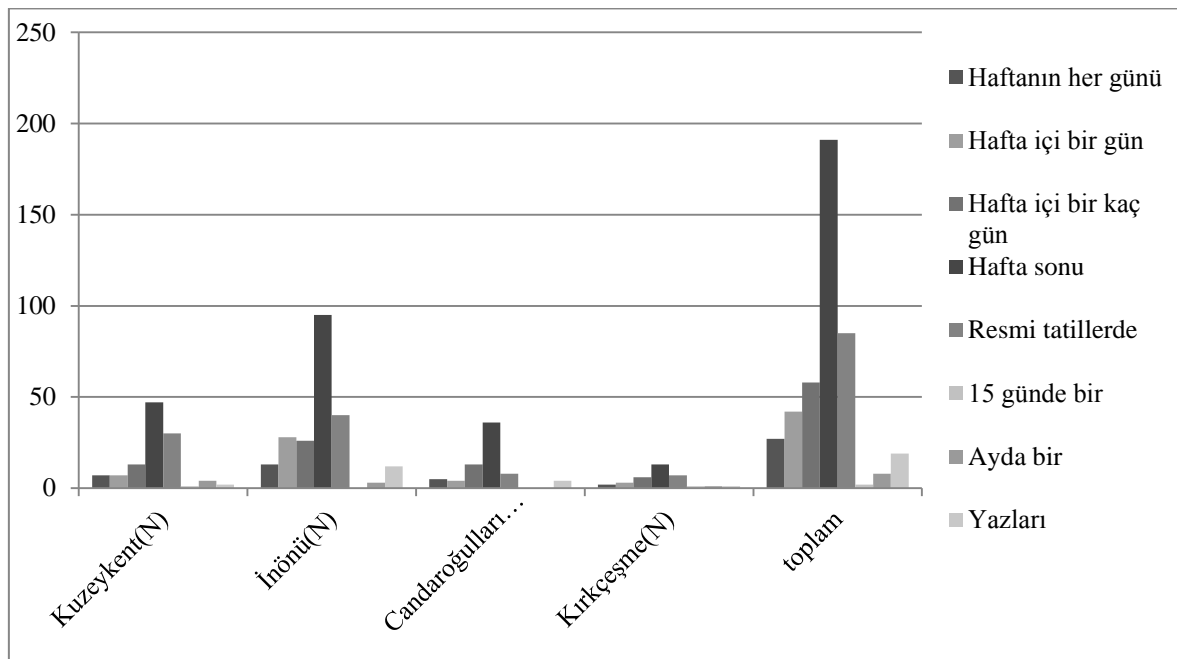

Şekil 3.7. Tercih edilen açık alanlar mahallelere göre frekans dağılımları

“Bu alanlara ne kadar sıklıkta gidiyorsunuz” sorusuna deneklerin %90’ını (n:337) cevap vermiştir. Deneklerden bazıları birden fazla seçeneği yanıtlamışlardır. Tablo 3.17 incelendiğinde, %44.2 ile (n:191) en çok tercih edilen gitme sıklığının hafta sonu olduğu görülmektedir. Bunu %19.7 (n: 85) ile resmi tatiller ve % 13.4 (n:58) ile de hafta içi birkaç gün seçeneği izlemektedir. En az tercih edilen gitme sıklığı ise % 0.5 (n:2) 15 günde birdir.

Tablo 3.17. Açık alanlara gitme sıklığının mahallelere göre dağılımı

Bu alanlara ne kadar sıklıkta gidiyorsunuz?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Haftanın her günü	7	13	5	2	27	6.25
Hafta içi bir gün	7	28	4	3	42	9.7
Hafta içi bir kaç gün	13	26	13	6	58	13.4
Hafta sonu	47	95	36	13	191	44.2
Resmi tatillerde	30	40	8	7	85	19.7
15 günde bir	1	0	0	1	2	0.5
Ayda bir	4	3	0	1	8	1.85
Yazları	2	12	4	1	19	4.4
Toplam	111	217	70	34	432	100

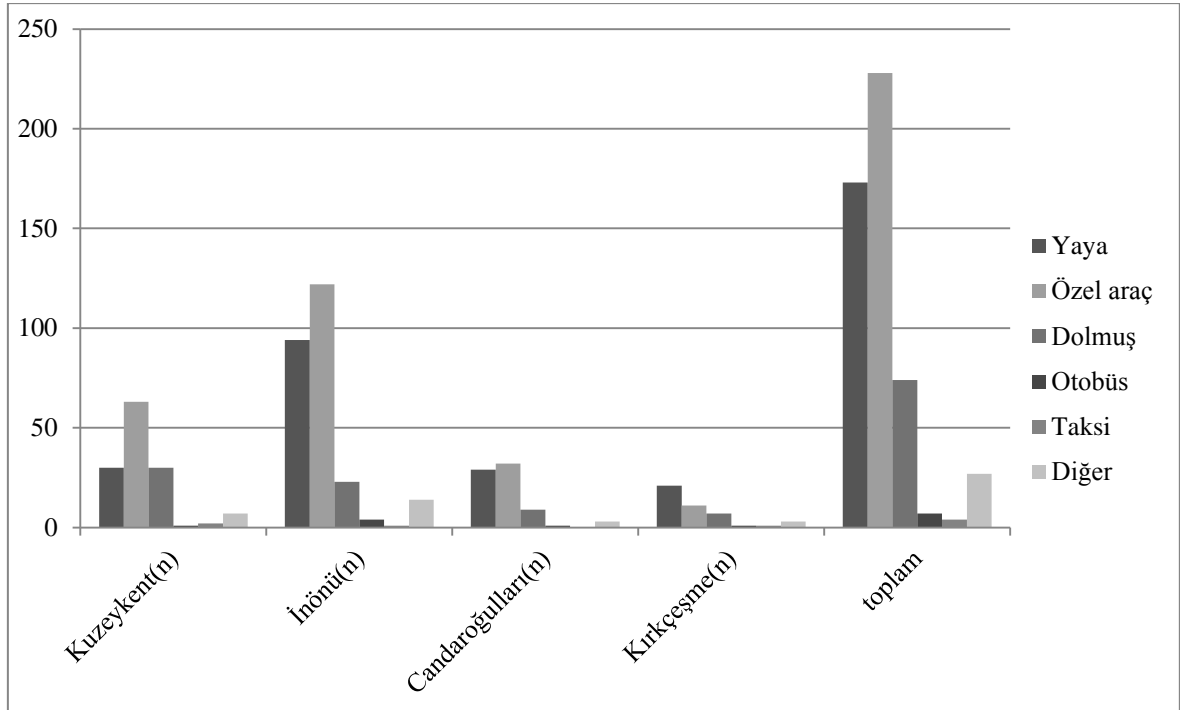

Şekil 3.8. Açık alanlara gitme sıklığının mahallelere göre frekans dağılımları

Deneklere “Açık alanlara giderken hangi ulaşım aracını kullanıyorsunuz” sorusuna ilişkin verilen yanıtlar Tablo 3.18’de yer almaktadır. Denekler açık-yeşil alanlara giderken, bir ulaşım aracını kullanabildikleri gibi birden fazla ulaşım aracını da kullanabilmektedirler. En çok tercih edilen ulaşım aracına verilen cevaplar sırasıyla özel araç, yaya ve dolmuştur (%44.4, %33.7 ve %14.4). En az tercih edilen ulaşım türleri ise %1.4 (n:7) ile otobüs ve %0.8 (n:4) ile taksidir. Ankete katılan deneklerden bu soruyu yanıtsız bırakan olmamıştır.

Tablo 3.18. Kullanılan ulaşım aracının mahallelere göre dağılımı

Kullanılan ulaşım aracı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent(N)	İnönü(N)	Candaroğulları(N)	Kırkçeşme(N)		
Yaya	30	93	29	21	173	33.7
Özel araç	63	122	32	11	228	44.4
Dolmuş	30	26	10	8	74	14.4
Otobüs	1	4	1	1	7	1.4
Taksi	2	1	0	1	4	0.8
Diğer	7	14	3	3	27	5.3
Toplam	133	260	75	45	513	100

Şekil 3.9. Kullanılan ulaşım aracı mahallelere göre frekans dağılımları

Rekreatif eğilimlerde, açık-yeşil alanlara erişilecek düzenli toplu taşıma araçlarının olup-olmadığı ve hangi sıklıkta olduğu da önemli birer etken olarak sorgulanması gereken hususlardandır. Bilindiği gibi 20 dk. üzeri erişim mesafesi olan alanlarda (orta ölçekli kentlerde), toplu taşıma hizmetlerinin sıklığı ve araç büyüklüğünü etkilediğinden planlı alanlar dahilinde de olsa bu alanların kırsal hizmet alanı içerisinde olduğunu göstermektedir.

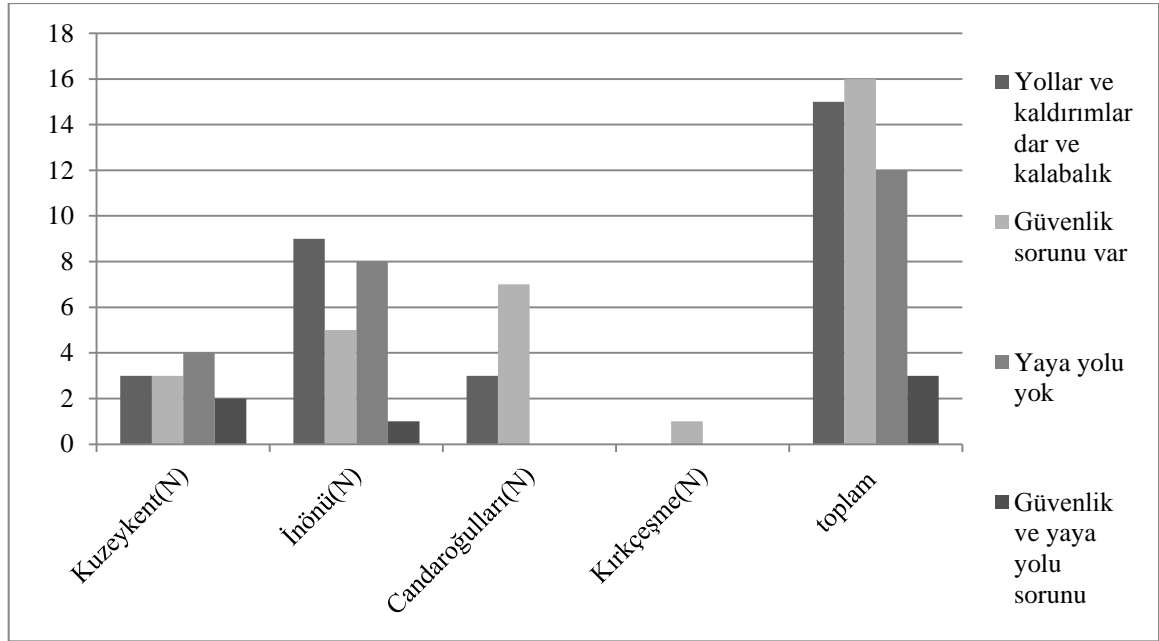
Bu bağlamda açık-yeşil alanlara ulaşımında, yaya olarak ve toplu taşıma hizmetlerinden dolayı yaşanan sorun olup olmadığı, varsa neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Deneklerin %19.8 'i (n:74) yaya erişiminde sorun olduğunu düşünmektedir. Mahalle bazında bakıldığında evet yanıtını veren deneklerin oranı sırasıyla %23.6 ile (n:13) Candaroğulları, %21.15 ile (n:22) Kuzeykent, %18.9 ile (n:34) İnönü ve % 14.7 (n:5) ile Kırkçeşme Mahallesi'dir.

Deneklerin %76.9'u toplu taşıma araçlarından dolayı bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Mahalle bazında bakıldığında evet yanıtını veren denek oranı; (her mahalle yapılan anket sayılarına göre oranlanmıştır), sırasıyla %29 ile (n:16) Candaroğulları, %23 ile (n:41) İnönü, %22.1 ile (n:23) Kuzeykent ve %17.6 ile (n:6) Kırkçeşme mahallesi'dir. Ankete katılan deneklerden bu soruları yanıtızsız bırakan olmamıştır.

Deneklere "Yaya erişiminde yaşadığınız sorunlar nelerdir", sorusu seçenek verilmeden yöneltilmiş çıkan sonuçlar gruplandırılmıştır. Tablo 3.19'da deneklerin yaya erişiminde tespit ettikleri sorunlar görülmektedir. Tespit edilen sorunlar, çoktan aza doğru sırasıyla; güvenlik, yolların dar ve kalabalık oluşu ve yaya yolunun olmayışıdır (%33.3, %31.25, %25). Ankete katılan 373 denekten, 48'i (%12.8) bu soruyu yanıtlamıştır. Bir önceki "Yaya olarak yaşadığınız sorunlar var mı" sorusuna evet olarak cevap veren 74 denegin 48'i sorun tespitinde bulunmuş diğerleri yanıt vermemiştir. Daha önce de belirtildiği gibi açık uçlu olarak yöneltilen bu soruda çıkan cevaplar gruplanmıştır. Gruplanan cevaplardan güvenlik sorunu; kavşak sorunu (n:2), araçların çok hızlı oluşu (n:11) ve trafik yoğunluğu (n:3) olarak belirtilmiştir. Mahalle bazında bakıldığında (mahallerde yapılan anket sayılarına göre oranlandığında), %20 ile Candaroğulları Mahallesi yaya erişiminin en sıkıntılı olduğu bölgedir. Bunu %13.3 ile İnönü, %11.5 ile Kuzeykent ve %2.9 ile Kırkçeşme Mahallesi izlemektedir.

Tablo 3.19. Yaya olarak yaşanan sorunların mahallelere göre dağılımı

Yaya olarak yaşadığınız sorunlar nelerdir?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Yollar ve kaldırımlar dar ve kalabalık	3	9	3	0	15	31.25
Güvenlik sorunu var	3	5	7	1	16	33.3
Yaya yolu yok	4	8	0	0	12	25
Sosyal açıdan kaynaklanan sorunlar	0	1	0	0	1	2.1
Özürlü rampaları çok dik	0	0	1	0	1	2.1
Güvenlik ve yaya yolu sorunu	2	1	0	0	3	6.25
Toplam	12	24	11	1	48	100

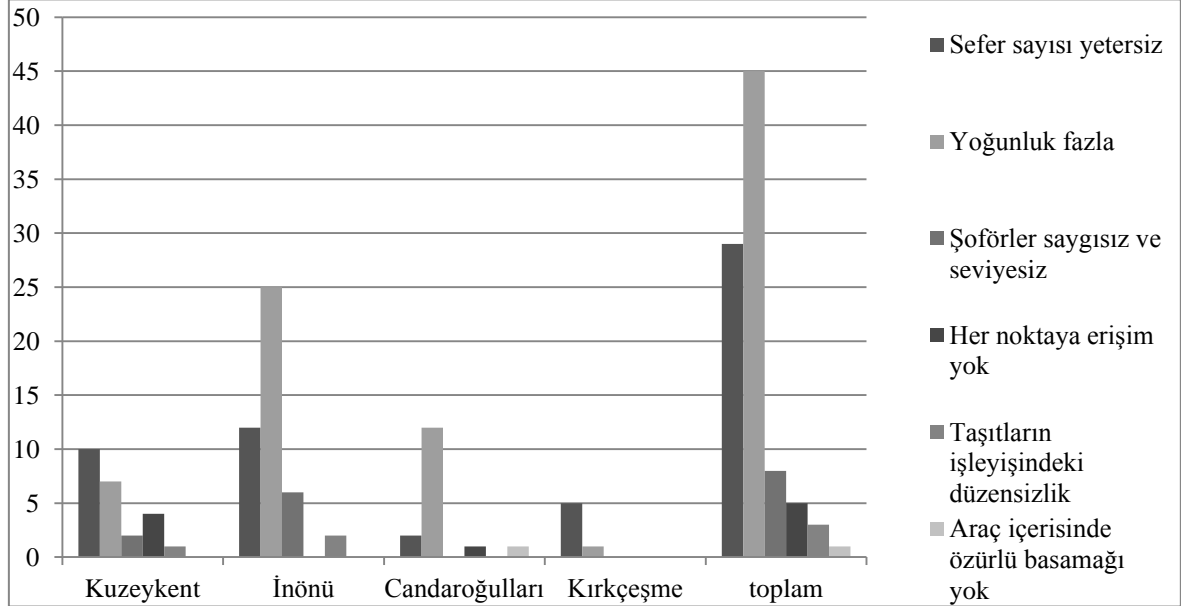
Şekil 3.10. Yaya olarak yaşanan sorunların mahallelere göre frekans dağılımı

Deneklere “Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşadığınız sorunlar nelerdir”, sorusu seçenek verilmeden yöneltilmiş çıkan sonuçlar gruplandırılmıştır. Ankete katılan 373 denekten 79’u (%21.2) bu soruya yanıt vermiş ve bazıları birden fazla sorun tespitinde bulunmuştur. Tablo 3.20’de deneklerin toplu taşıma araçlarından dolayı erişimde tespit ettikleri sorunlar görülmektedir. Sırasıyla; yoğunluğun fazla oluşu, sefer sayısının yetersizliği ve şoförlerin saygısızlığıdır(%49.4, %31.9,%8.8). Mahalle bazında çıkan sonuçlara bakıldığında (denekler birden fazla sorun tespitinde buldukları için mahalle

bazında % değeri hesaplanmamıştır), Kuzykent (n:10) ve Kırkçeşme (n:5) mahallelerinde sefer sayısının yetersiz olması İnönü (n:25) ve Candaroğulları (n:12) Mahallelerinde ise yoğunluğun fazla olması en fazla dile getirilen sorunlardır.

Tablo 3.20. Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşanan sorunların mahallelere göre dağılımı

Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşadığınız sorunlar nelerdir?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Sefer sayısı yetersiz	10	12	2	5	29	31.9
Yoğunluk fazla	7	25	12	1	45	49.4
Şoförler saygısız ve seviyesiz	2	6	0	0	8	8.8
Her noktaya erişim yok	4	0	1	0	5	5.5
Taşıtların işleyişindeki düzensizlik	1	2	0	0	3	3.3
Araç içerisinde özürli basamağı yok	0	0	1	0	1	1.1
Toplam	24	45	26	6	101	100

Şekil 3.11. Toplu taşıma araçlarından dolayı yaşanan sorunlar mahallelere göre frekans dağılımı

Ayrıca bu bölümde en çok gidilen açık alanlar ve gidiş sıklığı ile deneklerin genel özellikleri arasında önemli bir ilişki aranmış buna yönelik, ki kare testleri ve çapraz

sorgular yapılmıştır. En çok gidilen açık alanlar ile yaş, cinsiyet, gelir, araç sahipliği ve köy varlığı arasında bir ilişki bulunmuş fakat eğitim ile bulunamamıştır.

Tablo 3.21’de en çok gidilen açık alanlar ile cinsiyet arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Kadın deneklerin, en çok gitmeyi tercih ettikleri açık alanlar sırasıyla parklar (%41.2), mesire yerleri-piknik alanları (%29.8) ve çay bahçeleri (%9.5) olduğu görülmektedir. En az gidilen yer ise deniz kenarıdır (%0.9). Erkeklerde de bu sıralama değişmemekte olup, en az gidilen yer yakın kır ve ilçelerdir. Açık alanların tercih edilme oranlarına bakıldığında, parklar, milli parklar, mesire yerleri-piknik alanları, tarihi yerler-konak bahçeleri ve kendi bahçesi (oransal farkın epey fazla olduğu dikkat çekmektedir) kadınlar tarafından, çay bahçeleri, kendi köyü ve deniz kenarı ise erkekler tarafından daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu soruda kadınların büyük bir çoğunluğunun kırsal alanları daha çok beğendiklerini ve gitmek istediklerini fakat erişimin kolay olmadığı ve bu sebeple de aileyle hareket etmek zorunda kaldıkları için bunun yerine daha kolay ulaşabildikleri kentsel açık alanları tercih etmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.21. En çok gidilen açık alanlar ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı

En Çok Gidilen Açık Alanlar		Cinsiyet	
		Kadın %	Erkek %
Parklar	% within açık alanlar	56.5	43.5
	% within cinsiyet	41.2	38.6
Milli Parklar	% within açık alanlar	60.9	39.1
	% within cinsiyet	4.3	3.4
Mesire Yerleri Ve Piknik Alanları	% within açık alanlar	55.4	44.6
	% within cinsiyet	29.8	29.2
Çay Bahçeleri	% within açık alanlar	47.0	53.0
	% within cinsiyet	9.5	13.1
Tarihi Yerler Külliye- Konak Bahçeleri	% within açık alanlar	61.5	38.5
	% within cinsiyet	4.9	3.7
Kendi Köyü	% within açık alanlar	48.3	51.7
	% within cinsiyet	4.3	5.6
Kendi Bahçesi	% within açık alanlar	91.7	8.3
	% within cinsiyet	3.4	0.4
Deniz Kenarı	% within açık alanlar	25.0	75.0
	% within cinsiyet	0.9	3.4

Tablo 3.22’de en çok gidilen açık alanlar ile yaş arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Bütün yaş gruplarında en çok gidilen ilk iki alan aynı olmakta (parklar ve mesire yerleri-piknik), üçüncü alan ise 18-25 ve 25-50 yaş grubunda çay bahçeleri, 50 ve üzeri yaş grubunda değişerek kendi köyü seçeneği olduğu görülmektedir. 18-25 yaş grubu tarafından deniz kenarı ve kendi bahçesi seçenekleri hiç tercih edilmemiştir. Gençler deniz kenarına erişimin zor olduğunu ve bu yüzden gidemediklerini aslında gitmek istediklerini dile getirmişlerdir.

Tablo 3.22. En çok gidilen açık alanlar ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı

En Çok Gidilen Açık Alanlar		Yaş		
		18-25 %	25-50 %	50 ve üzeri %
Parklar	% within açık alanlar	9.3	70.0	20.7
	% within yaş	37.3	38.2	36.8
Milli Parklar	% within açık alanlar	4.2	75.0	20.8
	% within yaş	1.7	4.1	3.8
Mesire Yerleri Ve Piknik Alanları	% within açık alanlar	7.3	72.3	20.3
	% within yaş	22.0	29.4	27.1
Çay Bahçeleri	% within açık alanlar	16.4	67.2	16.4
	% within yaş	18.6	10.3	8.3
Tarihi YerlerKüllüye- Konak Bahçeleri	% within açık alanlar	14.0	68.4	17.5
	% within yaş	13.6	9.0	7.5
Kendi Köyü	% within açık alanlar	6.9	44.8	48.3
	% within yaş	3.4	3.0	10.5
Kendi Bahçesi	% within açık alanlar	0.0	75.0	25.0
	% within yaş	0.0	2.1	2.3
Deniz Kenarı	% within açık alanlar	0.0	83.3	16.7
	% within yaş	0.0	2.3	1.5

Tablo 3.23’de en çok gidilen açık alanlar ile özel araç sahipliği arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Özel araç sahibi olan denekler en çok parklar (%38.3), daha sonra mesire yerleri-piknik alanları (%31.6) ve üçüncü olarak da çay bahçelerini (%10.8) tercih etmektedirler. En az gidilen açık alan ise kendi bahçesi (%1) seçeneğidir. Araç sahibi olmayan deneklerde de en çok gidilen açık alanların aynı olduğu görülmektedir. Kendi bahçesi seçeneği dışında diğer tüm açık alanlar özel araç sahibi olan denekler

tarafından yoğun olarak tercih edilmiştir. Kendi bahçesi seçeneğini tercih edenlerin %66.7'sini araç sahibi olmayan denekler oluşturmaktadır.

Tablo 3.23. En çok gidilen açık alanlar ile özel araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı

En Çok Gidilen Açık Alanlar		Araç sahipliği	
		Evet %	Hayır%
Parklar	% within açık alanlar	67.5	32.5
	% within araç sahipliği	38.3	42.8
Milli Parklar	% within açık alanlar	66.7	33.3
	% within araç sahipliği	3.3	3.9
Mesire Yerleri Ve Piknik Alanları	% within açık alanlar	74.6	25.4
	% within araç sahipliği	31.6	25.0
Çay Bahçeleri	% within açık alanlar	67.2	32.8
	% within araç sahipliği	10.8	12.2
Tarihi Yerler- Külliye- Konak Bahçeleri	% within açık alanlar	71.4	28.6
	% within araç sahipliği	4.8	4.4
Kendi Köyü	% within açık alanlar	71.9	28.1
	% within araç sahipliği	5.5	5.0
Kendi Bahçesi	% within açık alanlar	33.3	66.7
	% within araç sahipliği	1.0	4.4
Deniz Kenarı	% within açık alanlar	66.7	33.3
	% within araç sahipliği	1.9	2.2

Tablo 3.24'de en çok gidilen açık alanlar ile köy varlığı arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Kastamonu kökenli olan deneklerin yoğun olarak gittikleri alanlar sırası ile parklar(%40), mesire yerleri-piknik alanları (%28.6) ve çay bahçeleridir (%10.8). En az gidilen yer kendi bahçesi (%2.1) seçenekleridir. Kastamonu kökenli olmayan deneklerde de en çok gidilen açık alan sıralaması aynı olmakta fakat park oranının daha düşük mesire yerleri-piknik alanları ve çay bahçelerinin oranlarının ise daha yüksek olduğu görülmektedir. En az tercih edilen alan ise kendi köyü (%0.6) seçeneğidir.

Tablo 3.24. En çok gidilen açık alanlar ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı

En çok gidilen açık alanlar		Köy Varlığı	
		Evet %	Hayır %
Parklar	% within açık alanlar	72.2	27.8
	% within köy	40.0	38.2
Milli Parklar	% within açık alanlar	62.5	37.5
	% within köy	3.5	5.2
Mesire Yerleri Ve Piknik Alanları	% within açık alanlar	68.5	31.5
	% within köy	28.6	32.4
Çay Bahçeleri	% within açık alanlar	67.6	32.4
	% within köy	10.8	12.7
Tarihi YerlerKüllüye- Konak Bahçeleri	% within açık alanlar	60.7	39.3
	% within köy	4.0	6.4
Kendi Köyü	% within açık alanlar	96.6	3.4
	% within köy	6.6	0.6
Kendi Bahçesi	% within açık alanlar	75.0	25.0
	% within köy	2.1	1.7
Deniz Kenarı	% within açık alanlar	75.0	25.0
	% within köy	2.1	1.7

Tablo 3.25’de açık alanlara gidiş sıklığı ve cinsiyet arasındaki ilişki çapraz tablo da görülmektedir. Kadın deneklerin açık alanlara en çok hafta sonları (%47.9), resmi tatiller (%18.1)ve hafta içi birkaç gün (%13), en az ise ayda bir (%2.1) gittikleri görülmektedir. Erkek deneklerde de sıralama değişmemektedir. Haftanın her günü, hafta sonu, ayda bir ve yazları seçeneklerinde kadın deneklerin oranı yüksek hafta içi bir gün ve resmi tatiller de erkek deneklerin oranı yüksek, hafta içi birkaç gün seçeneğinde ise kadın ve erkek deneklerin oranlarının eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 3.25. Açık alanlara gidiş sıklığı ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı

Açık alanlara gidiş sıklığı		Cinsiyet	
		Kadın %	Erkek %
Haftanın her günü	% within gidiş sıklığı	57.7	42.3
	% within cinsiyet	6.3	5.5
Hafta içi bir gün	% within gidiş sıklığı	42.9	57.1
	% within cinsiyet	7.6	12.0
Hafta içi bir kaç gün	% within gidiş sıklığı	50.0	50.0
	% within cinsiyet	13.0	15.5
Hafta sonu	% within gidiş sıklığı	59.7	40.3
	% within cinsiyet	47.9	38.5
Resmi tatillerde	% within gidiş sıklığı	48.9	51.1
	% within cinsiyet	18.1	22.5
Ayda bir	% within gidiş sıklığı	70.0	30.0
	% within cinsiyet	2.9	1.5
Yazları	% within gidiş sıklığı	52.6	47.4
	% within cinsiyet	4.2	4.5

Tablo 3.26'da açık alanlara gidiş sıklığı ile yaş arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. 18-25 yaş grubu denekler tarafından en çok tercih edilen gidiş sıklığı hafta sonu (%45.5), hafta içi bir gün(%21.2) ve resmi tatillerdir (%12.1). Yaz tatili seçeneği ise hiç tercih edilmemiştir. 25-50 yaş grubu deneklerde de ilk sıra değişmeyip hafta sonu (%33.3), ikinci sırada resmi tatiller (%26.8) ve üçüncü sırada ise hafta içi bir kaç gün (%14.2) seçeneği yer alır. En az tercih edilen gidiş sıklığı ise ayda birdir (%2). 50 ve üzeri yaş grubunda en çok hafta içi bir kaç gün (%26.3) daha sonra hafta sonu (%21.1) ve resmi tatiller (%21.1) ve üçüncü sırada da haftanın her günü (%10.5), en az tercih edilen gidiş sıklığında ise ayda bir (%5.3) seçeneği yer alır.

Tablo 3.26. Açık alanlara gidiş sıklığı ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı

Açık alanlara gidiş sıklığı		Yaş		
		18-25 %	25-50 %	50 ve üzeri %
Haftanın her günü	% within gidiş sıklığı	11.1	59.3	29.6
	% within yaş	9.1	6.5	10.5
Hafta içi bir gün	% within gidiş sıklığı	16.7	66.7	16.7
	% within yaş	21.2	11.4	9.2
Hafta içi bir kaç gün	% within gidiş sıklığı	5.2	60.3	34.5
	% within yaş	9.1	14.2	26.3
Hafta sonu	% within gidiş sıklığı	13.3	72.6	14.2
	% within yaş	45.5	33.3	21.1
Resmi Tatillerde	% within gidiş sıklığı	4.7	76.7	18.6
	% within yaş	12.1	26.8	21.1
Ayda Bir	% within gidiş sıklığı	10.0	50.0	40.0
	% within yaş	3.0	2.0	5.3
Yazları	% within gidiş sıklığı	0.0	73.7	26.3
	% within yaş	0.0	5.7	6.6

Tablo 3.27'de açık alanlara gidiş sıklığı ile gelir arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Bütün gelir gruplarında ilk tercih edilen gidiş sıklığı değişmemekte olup hafta sonu seçeneği olduğu görülmektedir. İkinci tercih edilen gidiş sıklığı ise 750-1500 TL gelir grubu dışında resmi tatiller seçeneğidir. En düşük ve en yüksek gelir gruplarında yaz tatili seçeneğinin, yüksek gelir grubunda ise ayda bir seçeneğinin hiç tercih edilmediği görülmektedir. Haftanın her günü ve hafta içi birkaç gün, seçeneği en çok 1500-3000 TL, hafta içi bir gün, ayda bir ve yaz tatili seçenekleri en çok 750-1500 TL, hafta sonu ve resmi tatiller seçeneği en çok 3000-5000 TL gelir grupları tarafından tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 3.27. Açık alanlara gidiş sıklığı ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı

Açık alanlara gidiş sıklığı		Gelir				
		0-750 TL-%	750-1500 TL-%	1500-3000 TL-%	3000-5000 TL-%	5000 TL ve üzeri-%
Haftanın her günü	% within gidiş sıklığı	7.7	38.5	42.3	3.8	7.7
	% within gelir	6.3	5.9	6.8	1.6	20.0
Hafta içi bir gün	% within gidiş sıklığı	2.4	51.2	24.4	19.5	2.4
	% within gelir	3.1	12.4	6.2	12.9	10.0
Hafta içi bir kaç gün	% within gidiş sıklığı	1.6	46.8	41.9	9.7	0.0
	% within gelir	3.1	17.2	16.1	9.7	0.0
Hafta sonu	% within gidiş sıklığı	9.5	36.5	37.0	14.8	2.1
	% within gelir	56.3	40.8	43.5	45.2	40.0
Resmi Tatillerde	% within gidiş sıklığı	8.0	32.2	41.4	16.1	2.3
	% within gelir	21.9	16.6	22.4	22.6	20.0
Ayda Bir	% within gidiş sıklığı	30.0	40.0	20.0	0.0	10.0
	% within gelir	9.4	2.4	1.2	0.0	10.0
Yazları	% within gidiş sıklığı	0.0	42.1	31.6	26.3	0.0
	% within gelir	0.0	4.7	3.7	8.1	0.0

Tablo 3.28’de açık alanlara gidiş sıklığı ile özel araç sahipliği arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Özel araç sahibi olanların en çok tercih ettikleri gidiş sıklığı sırasıyla, hafta sonları (%44.9), resmi tatillerde (%20.8) ve hafta içi bir kaç gün (%12.5) şeklindedir. En az tercih edilen gidiş aralığı ise ayda bir (%1.7) seçeneğidir. Özel araç sahibi olmayan denekler de en çok tercih edilen gidiş sıklığı sıralaması değişiklik göstermemektedir. En az tercih edilen sıklık ise ayda bir (%3.8) ve yaz tatilidir (%3.8).

Tablo 3.28. Açık alanlara gidiş sıklığı ile özel araç varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı

Açık alanlara gidiş sıklığı		Özel araç	
		Evet%	Hayır%
Hafta her günü	% within gidiş sıklığı	59.3	40.7
	% within özel araç	5.3	8.3
Hafta içi bir gün	% within gidiş sıklığı	73.8	26.2
	% within özel araç	10.2	8.3
Hafta içi bir kaç gün	% within gidiş sıklığı	65.5	34.5
	% within özel araç	12.5	15.2
Hafta sonu	% within gidiş sıklığı	71.2	28.8
	% within özel araç	44.9	41.7
Resmi tatillerde	% within gidiş sıklığı	71.6	28.4
	% within özel araç	20.8	18.9
Ayda bir	% within gidiş sıklığı	50.0	50.0
	% within özel araç	1.7	3.8
Yaz tatilinde	% within gidiş sıklığı	73.7	26.3
	% within özel araç	4.6	3.8

Tablo 3.29’da açık alanlara gidiş sıklığı ile Kastamonu kökenli olma arasındaki ilişki çapraz tabloda görülmektedir. Kastamonu kökenli olanların en çok tercih ettikleri gidiş sıklığı hafta sonu (%34.5), resmi tatiller (%23.7) ve hafta içi birkaç gün (%15.3) en az tercih edilen sıklık ise ayda bir (%2.4) seçeneğidir. Köyü olmayan deneklerde ise bu durum değişmekte en çok tercih edilen gidiş sıklıkları sırası ile hafta içi bir gün (%25.8), resmi tatillerde (%22.7) ve hafta sonu (%21.1) şeklindedir. En az tercih edilen aralık her iki grup içinde ayda bir seçeneği olup değişim göstermemektedir. Kırsalla bağlantısı olmayan deneklerin açık alanları daha sık aralıklarla kullandıkları söylenebilir.

Tablo 3.29. Açık alanlara gidiş sıklığı ile köy varlığı arasındaki ilişkinin dağılımı

Açık alanlara gidiş sıklığı		Köy Varlığı	
		Evet%	Hayır%
Haftanın Her Günü	% within gidiş sıklığı	63.0	37.0
	% within köy varlığı	6.8	7.8
Hafta İçi Bir Gün	% within gidiş sıklığı	46.8	53.2
	% within köy varlığı	11.6	25.8
Hafta İçi Bir Kaç Gün	% within gidiş sıklığı	65.5	34.5
	% within köy varlığı	15.3	15.6
Hafta Sonu	% within gidiş sıklığı	76.1	23.9
	% within köy varlığı	34.5	21.1
Resmi Tatillerde	% within gidiş sıklığı	67.0	33.0
	% within köy varlığı	23.7	22.7
Ayda Bir	% within gidiş sıklığı	60.0	40.0
	% within köy varlığı	2.4	3.1
Yazları	% within gidiş sıklığı	73.7	26.3
	% within köy varlığı	5.6	3.9

Bu bölümde genel bir değerlendirme yapılacak olursa, deneklerin %90'a yakını bu etkinlikleri yapabilmek için açık alanlara gittiklerini belirtmektedirler. Mahalle bazında bakıldığında katılımın en fazla olduğu mahalle Candaroğulları, en az olan ise Kırkçeşme mahallesidir. Çapraz sorgulardan çıkan sonuçlarda düşük gelir grubu oranının en fazla olduğu mahalle Kırkçeşme iken en düşük olan mahalle yine Candaroğulları olduğu görülmektedir. Buradan, rekreatif etkinliklere katılımın gelir düzeyiyle doğrudan ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Denekler en çok parklar, mesire yerleri ve piknik alanlarına gitmeyi tercih etmekte olup gidiş sıklıkları ağırlıklı olarak hafta sonu, resmi tatillerde ve hafta içi birkaç gün şeklindedir. Mesire yerleri ve piknik alanlarının en çok tercih edilen alanlar arasında yer alması ve özellikle bayan (ev hanımı olan) deneklerin kırsal alanları daha çok beğendiklerini ve gitmek istediklerini fakat bu alanlara bireysel olarak her istedikleri zaman gidemediklerini, aileyle birlikte hareket etmek zorunda kaldıklarını bu yüzden parkları ağırlıklı olarak kullanmak durumunda olduklarını belirtmeleri çalışmanın amacını destekleyen bulgular içerdiğini gösterir.

Gidiş sıklığı ve gidilen yer tercihlerinde yaş, özel araç sahipliği ve Kastamonu kökenli olma durumlarının etkili olduğu görülmektedir. Kastamonu kökenli olmayan

deneklerin en çok tercih ettikleri alanların sıralaması değişmemekte fakat mesire yerleri ve kırsal alanlara gidiş oranlarının daha fazla olduğu ve daha çok tercih edildiği dikkat çekmektedir. En çok kullanılan ulaşım türü özel araç ve yayadır. Deneklerin%10'u yaya olarak sorun yaşadıklarını belirtmişler ve bu sorunların en başında da güvenlik sorunu (araçların çok hızlı oluşu, kavşak sorunu ve araç yoğunluğu), yolların kalabalık ve dar oluşu gelmektedir. Mahallelere bakıldığında ise yaya erişiminin en sıkıntılı olduğu mahallenin Candaroğulları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toplu taşıma araçları fazla kullanılmamasına rağmen sorun tanımı yapılması istendiğinde ancak dörtte biri sorun belirtmişlerdir. Buradan en ağırlıklı olarak yoğunluğun fazla oluşu (İnönü ve Kuzeykent) ve sefer sayısının yetersizliği (Kırkçeşme ve Candaroğulları) sorunlarının olduğu ortaya çıkmaktadır.

3.4. Deneklerin Konut ve Yakın Çevresine Yönelik Bulgular

Bu bölümde, deneklerin konut ve yakın çevresindeki rekreasyon alanları sorgulanmıştır. Yakın çevrede çocuk oyun alanı varlığı, bu alanların çocuklar için güvenilirliği, konut bahçesi varlığı ve hangi kullanımları barındırdığı gibi sorular yer almaktadır.

“Yakın çevrenizde çocukların güvenli bir şekilde oynayabilecekleri oyun alanları var mı” sorusu incelendiğinde (Tablo 3.30), deneklerin % 72'si evet yanıtı verirken, %28'i mahallerinde çocuk oyun alanı bulunmadığını belirtmiştir. Ankete katılan 373 denekten 51'inin (% 13.6) bu soruyu yanıtlamadığı görülmektedir. Mahallelere göre incelendiğinde (mahallerde yapılan anket sayılarına göre oranlandığında), sırasıyla İnönü %79.2'sinin, Candaroğulları %64.8'inin, Kırkçeşme %61.8'inin ve Kuzeykent Mahallesi ise %60'ının evet yanıtını verdiği görülmektedir. Bu sorgu hem ebeveyn, hem de çocuğun günübirlik rekreasyon ihtiyacının karşılanması açısından önemli olup, bu etkinlik türü ihtiyaçtan ötürü doğmuştur.

Tablo 3.30. Mahallelere göre çocuk oyun alanı varlığı dağılımı

Çevrenizde çocuk oyun alanı var mı?	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	54	60	122	79.2	35	64.8	21	61.8	232	72
Hayır	26	40	32	20.8	19	35.2	13	38.2	90	28
Toplam	80	100	154	100	54	100	34	100	322	100

“Çocuk oyun alanı varsa güvenli mi” sorusuna ankete katılan 373 denekten 49 tanesi (%13.1) yanıt vermemiştir. Deneklerin %52’si ise evet yanıtını vermiştir. Mahallelere göre incelendiğinde güven problemin en fazla olduğu bölgenin % 56.6 evet cevabı ile İnönü Mahallesi olduğu görülmektedir (Tablo 3.31).

Tablo 3.31. Mahallelere göre çocuk oyun alanı güvenliği dağılımı

Varsa güvenli mi?	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	41	50.6	90	56.6	28	50.9	12	35.2	171	52
Hayır	40	49.4	69	43.4	27	49.1	22	64.8	158	48
Toplam	81	100	159	100	55	100	34	100	329	100

“Deneklerden konutunuzun bahçesi var mı” sorusuna %56.4’ü (n:207) evet, %43.6’sı (n:160) hayır cevabını vermiştir. Deneklerden sadece 6 kişi bu soruya yanıt vermemiştir. Mahalleler içerisindeki dağılıma bakıldığında ise bahçeli konut oranı en yüksek olan mahalle %70.9 ile Candaroğulları, en az olanın ise %44.1 ile Kırkçeşme Mahallesi olduğu görülmektedir (Tablo 3.32).

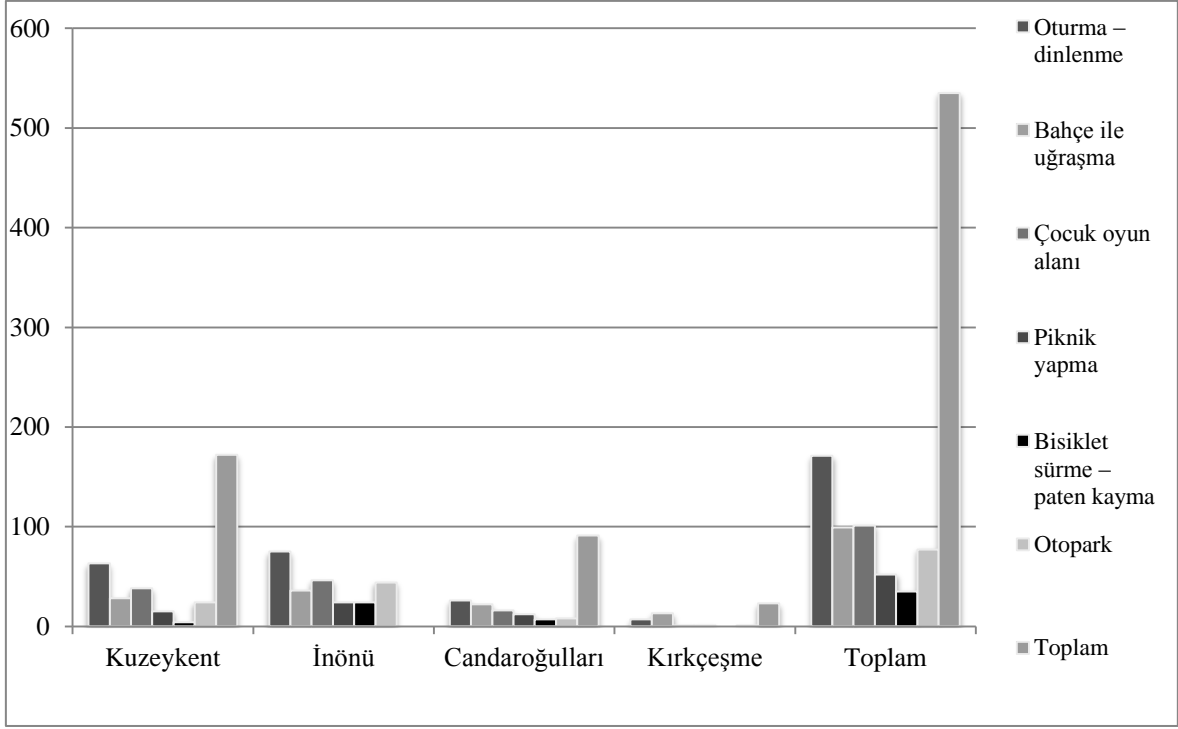
Tablo 3.32. Mahallelere göre konut bahçesi varlığı dağılımı

Konutunuzun bahçesi var mı?	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	71	68.9	82	46.8	39	70.9	15	44.1	207	56.4
Hayır	32	31.1	93	53.2	16	29.1	19	65.9	160	43.6
Toplam	103	100	175	100	55	100	34	100	367	100

“Bahçenizi ne amaçla kullanıyorsunuz” sorusu, deneklerin rekreatif ihtiyaçlarını bahçelerinden karşılayıp karşılayamadıklarını ya da ne kadarını karşılayabildiklerini sorgulamak amaçlı sorulmuştur. Deneklerden 164 kişi bu soruya yanıt vermemiş ve bazıları da birden fazla kullanım belirtmişlerdir. Tablo 3.33 incelendiğinde deneklerin bahçelerini kullanım biçimleri sırasıyla, oturma dinlenme, çocuk oyun alanı, bahçe ile uğraşma ve otopark (%32, %18.9, %18.5, %14.4) şeklindedir. Mahalle bazında bakıldığında, Kırkçeşme Mahallesi dışında diğer mahallelerde en çok dile getirilen kullanımın oturma ve dinlenme olduğu görülmektedir. Kırkçeşme mahallesinde ise bahçe ile uğraşma kullanımı ilk sıradadır (her mahalle kendi içinde oranlanmıştır).

Tablo 3.33. Bahçe kullanım amacının mahallelere göre dağılımı

Bahçenizi ne amaçla kullanıyorsunuz?	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Oturma – dinlenme	63	36.6	75	30.1	26	28.6	7	30.5	171	32
Bahçe ile uğraşma	28	16.3	36	14.5	22	24.3	13	56.6	99	18.5
Çocuk oyun alanı	38	22.1	46	18.5	16	17.6	1	4.3	101	18.9
Piknik yapma	15	8.7	24	9.6	12	13.2	1	4.3	52	9.7
Bisiklet sürme-paten kayma	4	2.3	24	9.6	7	7.7	0		35	6.5
Otopark	24	14	44	17.7	8	8.8	1	4.3	77	14.4
Toplam	172	100	249	100	91	100	23	100	535	100

Şekil 3.12. Bahçe kullanım amacının mahallelere göre frekans dağılımı

Bu bölümde yapılan değerlendirmelerde, kullanıcıların büyük bir çoğunluğu çocuk sahibi oldukları için (%82) özellikle konut ve yakın çevresinde güvenli ve nitelikli çocuk oyun alanları olması oldukça önemlidir. Deneklerin %20’si bahçe kullanımlarının çocuklar için uygun olduğunu, %70’i de mahalleye hizmet eden çocuk oyun alanı olduğunu, ancak bunların yarısı ise bu alanların güvenli olduğunu dile getirmişlerdir. Güven probleminin en fazla olduğu bölgenin ise İnönü Mahallesi olduğu görülmektedir. Buradan İnönü Mahallesindeki konut tipinin %60’dan fazlasının yüksek katlı ve bahçesi olmayan yapılardan oluştuğu dolayısıyla zemin ile olan ilişkinin zayıf olmasından dolayı güven sorununun fazla olması sonucuna ulaşılmaktadır. Denekler bahçelerini çocuk oyun alanı dışında oturma ve dinlenme, otopark ve bağ bahçe işleri için kullandıklarını belirtmişlerdir.

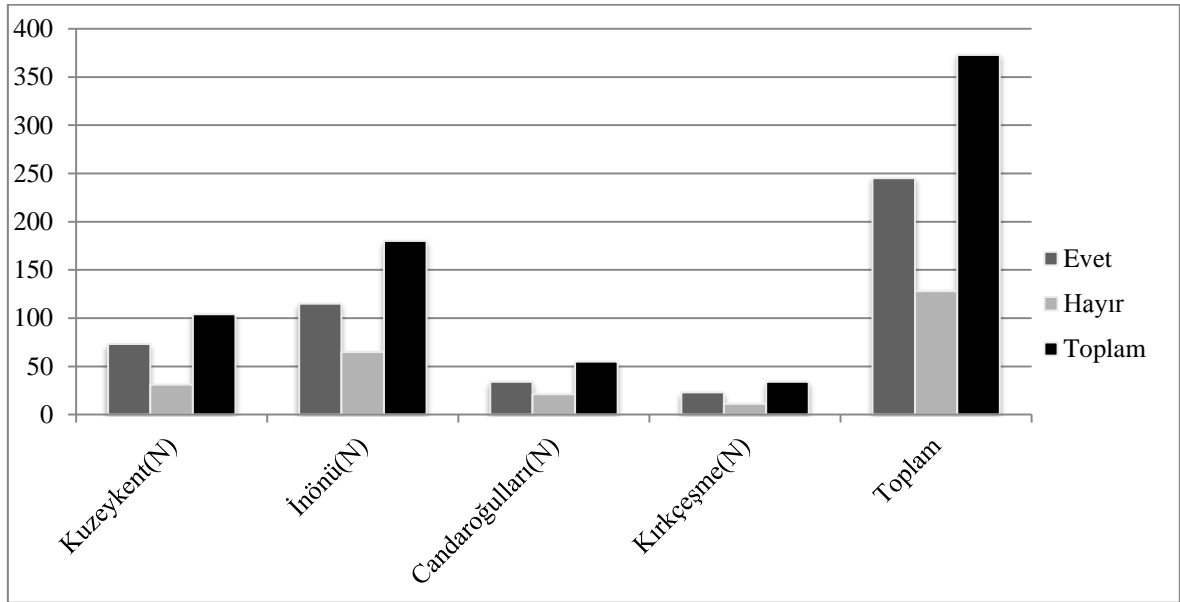
3.5. Deneklerin Kentsel Rekreasyon Kullanımına Yönelik Bulgular

Bu bölümde kullanıcıların kentsel rekreasyon alanlarını kullandıklarını tespit etmek amacıyla sorulan sorular yer almaktadır. “Kentteki yeşil alanların yeterliliği”, “mevcut yeşil alanların aktif kullanımı”, “en çok beğenilen kentsel alanlar” gibi sorular yer almaktadır.

“Kastamonu kentinde bulunan yeşil alanlar sizin için yeterli mi” sorusuna deneklerin %65.7’si (n:245) evet, %34.3’ü (n:128) ise hayır cevabını vermiştir. Mahallelere göre bakıldığında ise, en düşük oranların Candaroğulları (%62), en yüksek oranın ise Kuzeykent (%73) mahallesinde çıktığı görülmektedir (Tablo 3.34).

Tablo 3.34. Kastamonu kentinde bulunan yeşil alanların yeterliliğinin mahallelere göre dağılımı

Yeşil alan yeterliliği	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	73	70.2	115	64	34	62	23	67	245	65.7
Hayır	31	29.8	65	36	21	38	11	33	128	34.3
Toplam	104	100	180	100	55	100	34	100	373	100

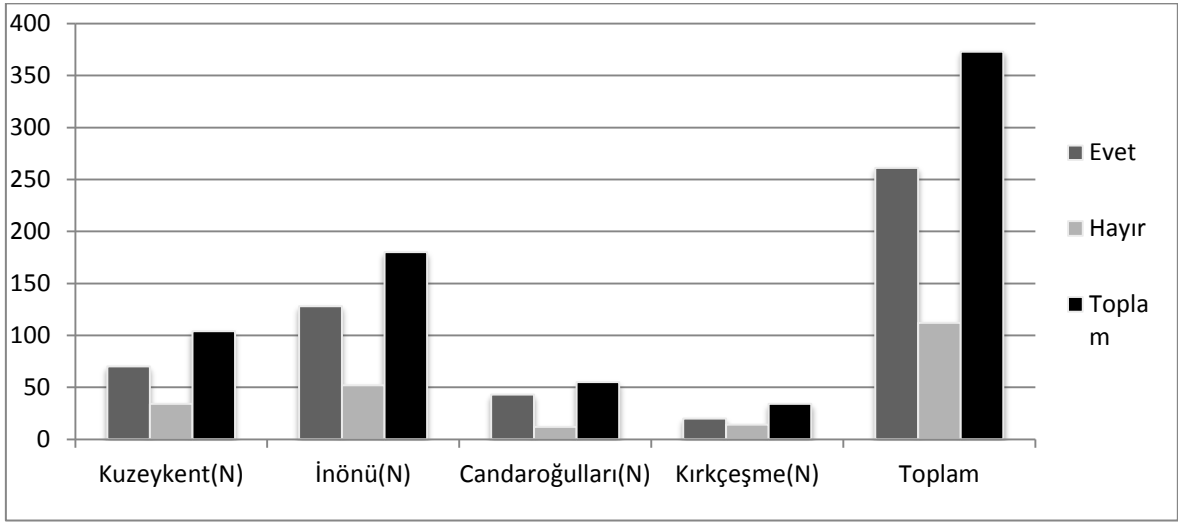

Şekil 3.13. Kentsel açık alanların yeterliliğinin mahallelere göre frekans dağılımı

“Mevcutta bulunan yeşil alanları aktif olarak kullanabiliyor musunuz” sorusuna deneklerin %70 (n:261) evet, %30’u ise (n:70) hayır cevabını vermiştir. Mahallelere bakıldığında ise en düşük aktif yeşil alan kullanım oranının Kırkçeşme (%59), en yüksek oranın ise; Candaroğulları Mahallesinde (%78) olduğu görülmektedir (Tablo 3.35).

Tablo 3.35. Kentsel yeşil alanların aktif kullanım durumunun mahallelere göre dağılımı

Aktif yeşil alan kullanımı	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent		İnönü		Candaroğulları		Kırkçeşme			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	70	67	128	71	43	78	20	59	261	70
Hayır	34	33	52	29	12	22	14	41	112	30
Toplam	104	100	180	100	55	100	34	100	373	100

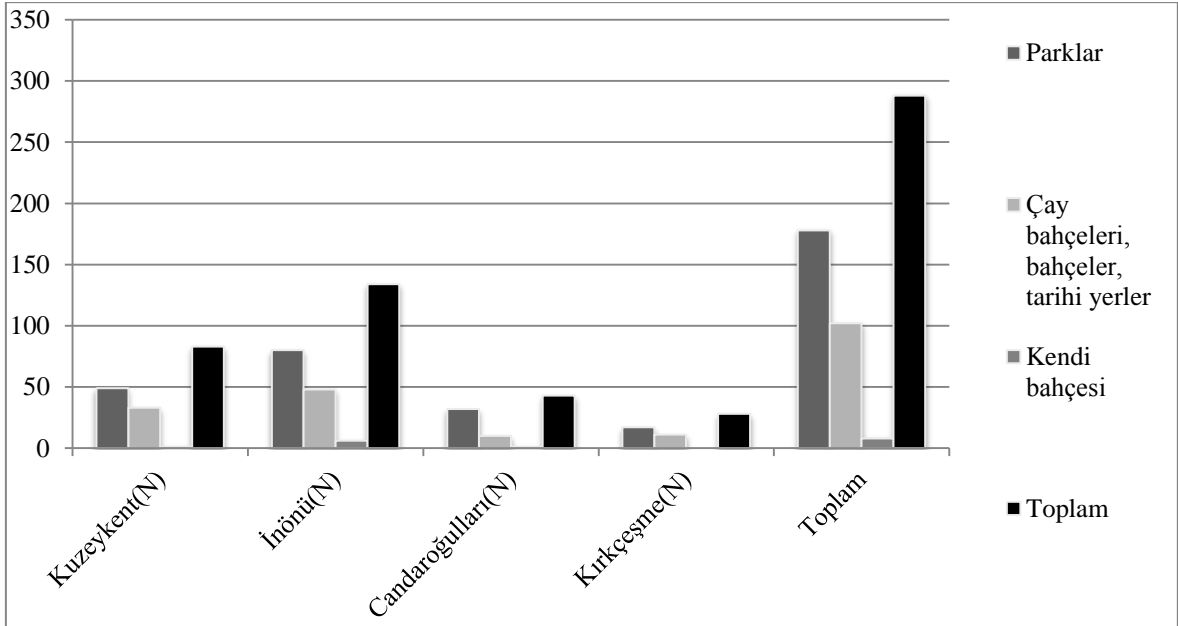

Şekil 3.14. Kentsel yeşil alanların aktif kullanım durumunun mahallelere göre frekans dağılımı

“Kastamonu kentinde beğendiğiniz kentsel açık alanlar nelerdir” sorusu deneklere seçeneksiz olarak yöneltilmiş verdikleri cevaplar açık alanların niteliğine göre 3 sınıfta toplanmıştır. Ankete katılan 373 denekğin % 35.7’si cevap vermemiş, bazıları da birden fazla seçenek tercih etmişlerdir. Tablo 3.36’da görüldüğü gibi deneklerden %61.8’i parklar, %35.4’ü çay bahçeleri, bahçeler ve tarihi yerler,%2.8’i kendi bahçesi cevabını vermiştir.

Tablo 3.36. Kastamonu kentinde en çok beğenilen kentsel açık alanların mahallelere göre dağılımı

Beğenilen kentsel alanlar	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Parklar	49	80	32	17	178	61.8
Çay bahçeleri, bahçeler, tarihi yerler	33	48	10	11	102	35.4
Kendi bahçesi	1	6	1	0	8	2.8
Toplam	83	134	43	28	288	100

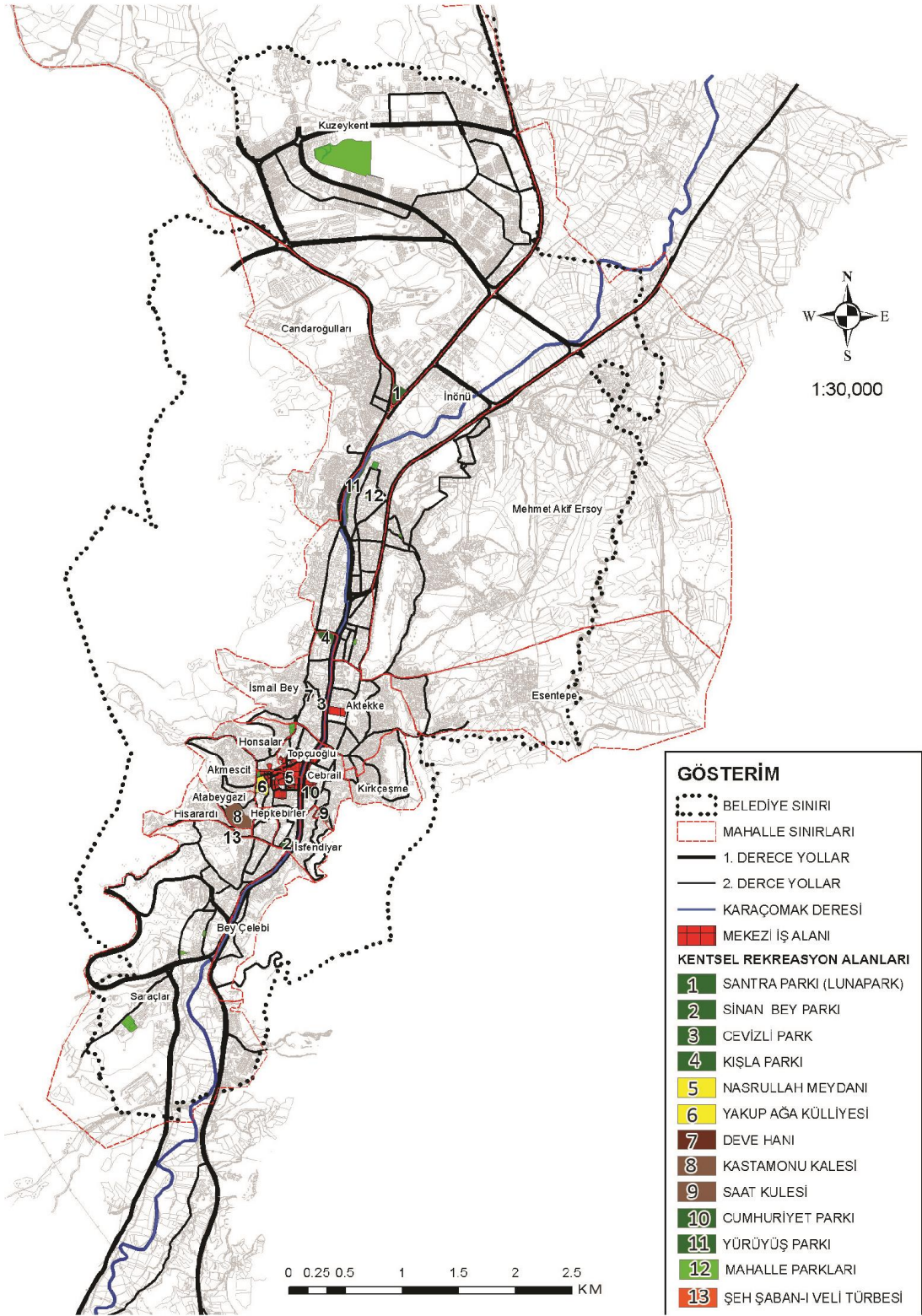
Şekil 3.15. Kastamonu kentinde en çok beğenilen kentsel açık alanların mahallelere göre frekans dağılımı

Tablo 3.37’de deneklerin “Kastamonu kentinde tercih ettiği, beğendiği kentsel açık alanlar ve kaç kişi tarafından tercih edildiği” gruplanmadan önceki haliyle verilmiştir. Denekler tarafından en çok beğenilen açık alan Kışla Parkı’dır. Bunu Saat Kulesi, Kastamonu Kalesi, Cevizli Park, Cumhuriyet Meydanı ve Yürüyüş Parkı izlemektedir. En çok beğenilen açık ve yeşil alanların mahallelerle doğrudan bağlantısı olmayıp kent birimine hizmet eden alanlardır.

Tablo 3.37. Kentsel açık alanların dağılımı

Kentsel açık alanlar	Frekans (N)	Kentsel açık alanlar	Frekans (N)
Kışla Parkı	113	Yakup Ağa Külliyesi	15
Saat Kulesi	79	Nasrullah Meydanı	9
Kale	30	Sinan Bey Parkı	9
Cevizli Park	26	Konak Bahçeleri	4
Cumhuriyet Meydanı	23	Benli Sultan Türbesi	3
Yürüyüş Parkı	23	Vedat Tek Kültür Merkezi	3
Santra Parkı	21	Şeyh Şaban-ı Veli Tür.	1
Deve Hanı	16	Şeyh Şaban-ı Veli Tür.	1

Kastamonu Kenti Kentsel Rekreasyon Alanları

Şekil 3.16. Kastamonu kenti kentsel rekreasyon alanları (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Yukarıdaki harita (Şekil 3.16) üzerinde konum ve büyüklüklerinin görüldüğü bu alanlara kısaca değinecek olursak: Parklar (Kışla parkı, Cevizli park, Sinan Bey parkı, Yürüyüş parkı) kent merkezine yakın konumda bulunmakta ve içlerinde çocuk oyun alanı, oturma dinlenme alanları, gezinti yolları, çeşme, anıt ve çay bahçeleri bulunmaktadır. Santra park da, bu alanlar dışında eğlence parkı da bulunmaktadır. Saat kulesi, konak, han ve külliye bahçeleri ile türbeler (Yakup Ağa Külliyesi, Deve Hanı vb.) tarihi özellikle alanlar olup çay bahçesi olarak veya ziyaret amaçlı hizmet vermektedirler. Saat kulesi ve külliye bahçeleri şehir manzarasına hakim noktalar üzerine konumlanmışlardır. Nasrullah ve Cumhuriyet Meydanı ve Kastamonu Kalesi ise kentin önemli kimlik öğeleri olup toplanma, oturma dinlenme, yeme içme ve seyir mekanları bulunmaktadır.

Bu bölümde yapılan değerlendirmelerde, kent de ki yeşil alan varlığı büyük oranda yeterli bulunmuş ve yine büyük oranda aktif olarak kullandıklarını dile getirmişlerdir. Denekler kent içindeki açık alanları yeterli bulmakta ve aktif olarak kullanabildiklerini dile getirmektedirler. En çok beğenilen kentsel alanlar ise parklar, çay bahçeleri (külliye ve konak bahçeleri) ve çok az da olsa kendi bahçeleri seçenekleridir. Buradan deneklerin kent-içi rekreasyon alanlarını yetersiz bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bağlamda, Türkiye standartlarına göre kişi başına düşen yeşil alan 10 m²/kişi olması gerekirken Kastamonu kentinde 1.2 m²/kişi'dir (Ağustos 2012, Analitik Etüt Staj Verilerine göre). Aktif yeşil alanlar standartların çok altında olmasına rağmen denekler tarafından yeterli bulunmasının sebebi alanların kent içinde dengeli bir dağılım ve konumlanma ile çeşitlilik (külliye ve hanlara ait iç avlular, konak bahçeleri, meydancıklar vb.) arz etmeleri olduğu düşünülmektedir (Şekil 3.16).

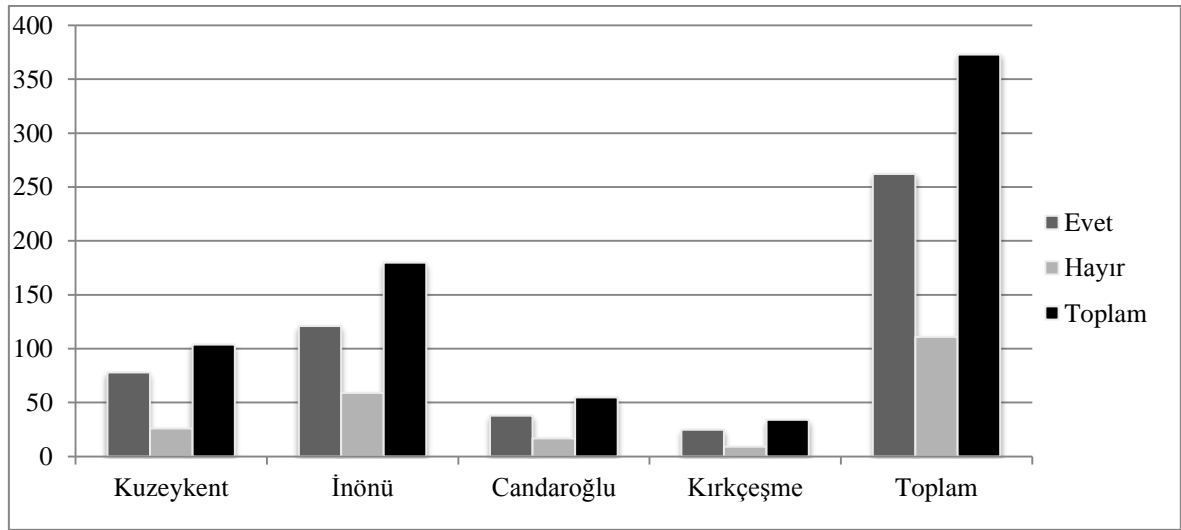
3.6. Deneklerin Kırsal Kullanımına Yönelik Bulgular

Bu bölümde kullanıcıların kırsal alanlarla olan bağlantılarının ne kadar kuvvetli olduğunu ve bu bağın sebeplerini saptamak amacıyla sorulan sorular yer almaktadır. Bunlar; köy varlığı, varsa gidiş sıklığı ve amacı, köyün adı (kent merkezine olan uzaklığını tespit etmek amacıyla sorulmuştur), köydeki taşınmaz varlığı ve varsa ne olduğu soruları kırsal kökenli olanların köyleriyle olan ilişkilerini ve boyutunu tespit etmeye yönelik sorulan sorulardan oluşmaktadır. “En çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” ve “kent merkezinde daha nitelikli alanlar olsaydı kır kullanma sıklığınız değişir miydi” soruları ise kırsal rekreasyon alan kullanımını tespit etmek amaçlanmıştır.

Deneklere sorulan, “Köyünüz var mı” sorusu kentlinin kırsalla olan bağlantısını ölçmek amaçlı yöneltilmiştir. Deneklerden bu soruya yanıt vermeyen kimse olmamıştır. Tablo 3.38 incelendiğinde deneklerin %70.2’sinin evet, %29.8’inin hayır cevabını verdiği görülmektedir. Mahallelere bakıldığında kırsalla olan bağlantısının en güçlü olduğu mahallenin %75 ile Kuzeykent Mahallesi, en zayıf bağlantı ise %67.2 ile İnönü Mahallesinin olduğu görülmektedir.

Tablo 3.38. Deneklerin Kastamonu kökenli olma durumunun mahallelere göre dağılımı

Kırsalla bağlantınız var mı?	Mahalleler								Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent(N)		İnönü(N)		Candaroğulları(N)		Kırkçeşme(N)			
	N	%	N	%	N	%	N	%		
Evet	78	75	121	67.2	38	69	25	73.5	262	70.2
Hayır	26	25	59	32.8	17	31	9	26.5	111	29.8
Toplam	104	100	180	100	55	100	34	100	373	100

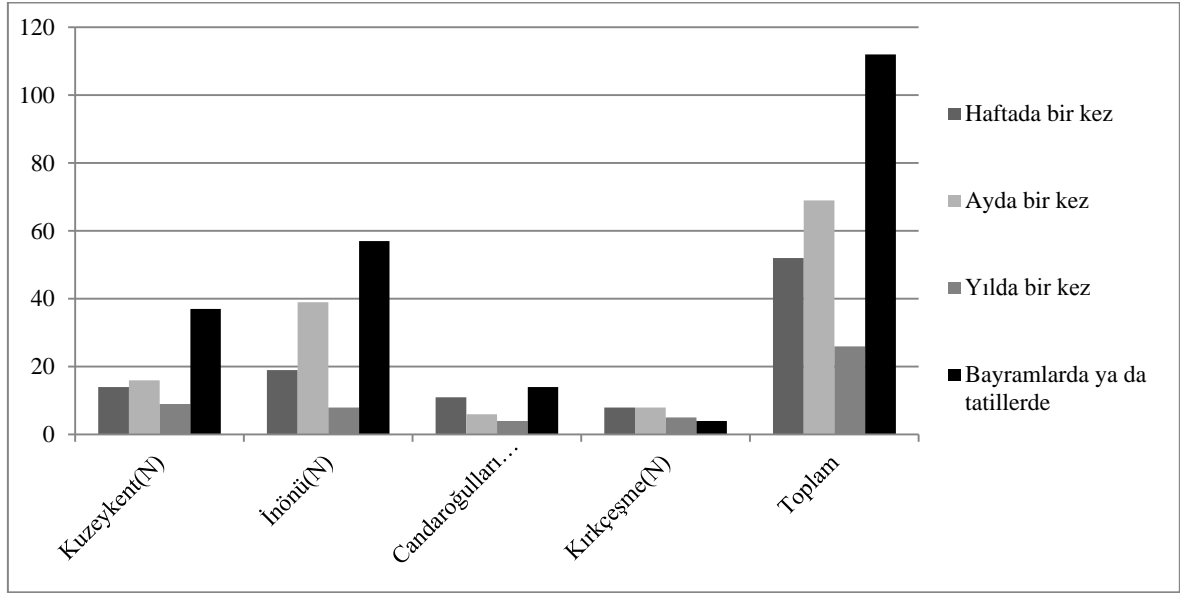
Şekil 3.17. Deneklerin Kastamonu kökenli olma durumunun mahallelere göre frekans dağılımı

“Köye gitme sıklığınız nedir” sorusu deneklerin kırsalla bağlantısının ne kadar güçlü olduğunu tespit etmek amacıyla sorulmuştur. Tablo 3.39’da belirtildiği gibi deneklerden 111 kişinin köyü bulunmamaktadır. Bu soruya yanıt vermeyen denek sayısı ise 109’dur. En yoğun gidiş aralığı %41.5 ile (n:112) bayram ve tatillerde seçeneğidir. Bunu%25.5 ile

(n:69) ayda bir kez ve %19.3 ile de (n:52) haftada bir kez gidiş aralığı takip etmektedir. Hiç gidilmiyor seçeneği ise sadece 1 denek tarafından dile getirilmiştir.

Tablo 3.39. Deneklerin köye gitme sıklığının mahallelere göre dağılımı

Köye gitme sıklığı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzykent(N)	İnönü(N)	Candarogulları(N)	Kırkçeşme(N)		
Haftada bir kez	14	19	11	8	52	19.3
Ayda bir kez	16	39	6	8	69	25.5
Yılda bir kez	9	8	4	5	26	9.6
Bayramlarda ya da tatillerde	37	57	14	4	112	41.5
15 günde bir	2	3	1	0	6	2.2
Düzensiz	0	1	3	0	4	1.5
Hiç gidilmiyor	0	0	1	0	1	0.4
Toplam	78	127	40	25	270	100

Şekil 3.18. Deneklerin köye gitme sıklığının mahallelere göre frekans dağılımı

Ankette deneklere “Köyünüzün adı nedir” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar doğrultusunda, köylerin kent merkezine dakika ve km olarak uzaklıkları hesaplanmıştır. Her iki uzaklık içinde 6 grup belirlenmiştir. Km olarak belirlenen aralıklar 1-25 km, 26-50 km, 51-75 km, 76-100 km, 101-125 km, 126-150 km şeklindedir. Tablo 3.40 incelendiğinde

%42.1 ile 26-50 km aralığı ilk sırada, %36.4 ile 1-25 km aralığı ikinci sırada ve %11.3 ile 51-75 km aralığı üçüncü sıradadır. En az oran ise %0.8 ile 126-150 km ile, belirlenen son aralıktır. Deneklerin %66.2'si (n:247) bu soruyu yanıtlamıştır. Dakika olarak belirlenen köy uzaklıkları; 1-30 dk, 31-60 dk, 61-90 dk, 91-120 dk, 121-150 dk, 151-180 dk şeklindedir. Tablo 3.40 incelendiğinde deneklerin %34.4'ü 31-60 dk aralığında ilk sırada, %34 'ü 1-30 dk aralığı ile ikinci sırada ve %19.5 'i 61-90 dk ile üçüncü sırada yer almaktadır. En az oran ise %2 ile 151-180 dk aralığıdır.

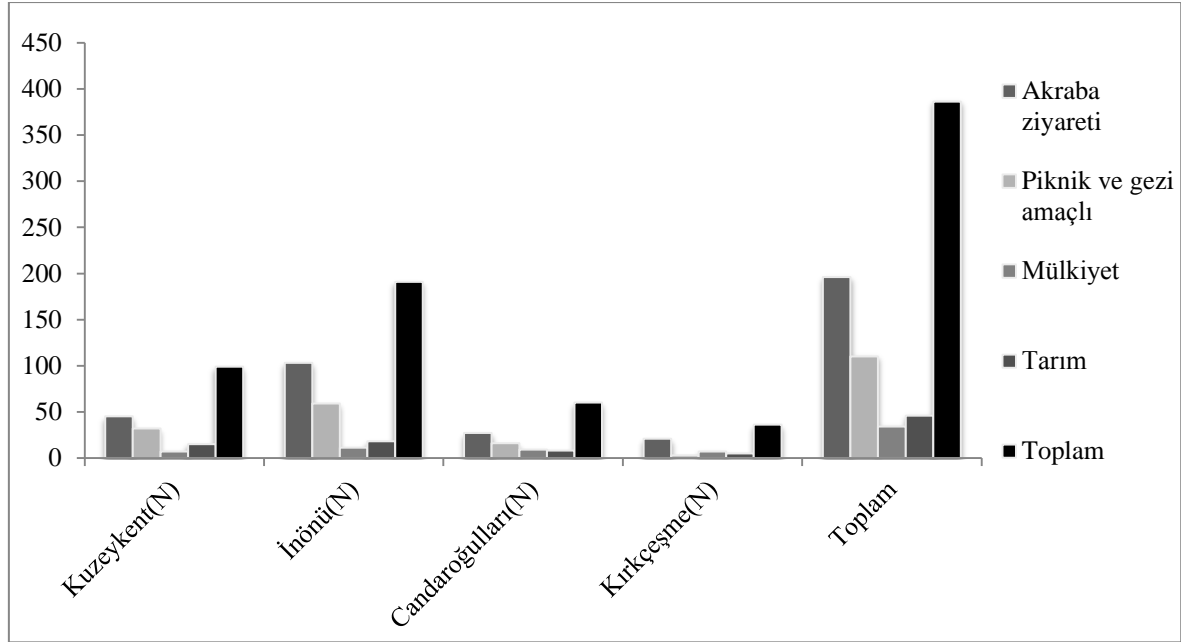
Tablo 3.40. Köyünüzün kent merkezine uzaklığının(dk ve km) olarak dağılımı

Köyünüzün kent merkezine uzaklığı kaç km'dir?	Frekans(N)	Oran (%)	Köyünüzün kent merkezine uzaklığı kaç dakikadır?	Frekans (N)	Oran (%)
1-25	90	36.4	1-30	84	34
26-50	104	42.1	31-60	85	34.4
51-75	28	11.3	61-90	48	19.4
76-100	18	7.3	91-120	16	6.5
101-125	5	2	121-150	9	3.6
126-150	2	.8	151-180	5	2
Toplam	247	100	Toplam	247	100

“Köye gidiş amacınız nedir” sorusuyla deneklerin kırı hangi amaçla kullandıklarını tespit etmek istenmiştir. Tablo 3.41 incelendiğinde %50.8 ile akraba ziyareti ilk sırada, %28.5 ile park ve gezi amaçlı ikinci sırada, %11.9 ile tarım üçüncü sırada ve mülkiyet %8.8 ile son sırada yer alır. Mahallelere göre dağılımlar incelendiğinde, Kuzeykent ve İnönü mahallelerinde sıralama aynı olurken, Candaroğulları ve Kırkçeşme mahallelerinde bu sıralamanın değiştiği mülkiyetin 3. sırada, tarımın son sırada yer aldığı görülmektedir. Deneklerden bazıları birden fazla amaç için köye gitmektedirler. Deneklerden %69.7'si (n:260) bu soruya cevap verirken, %30.3'ü(n:113) yanıt vermemiştir. Deneklerin piknik ve gezi amaçlı olarak köye giderek rekreasyon ihtiyaçlarının belli bir kısmını kendi köylerinden karşıladıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Tablo 3.41. Deneklerin köye gidiş amacının mahallelere göre dağılımı

Köye gidiş amacınız nedir?	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzykent(N)	İnönü(N)	Candaroğulları(N)	Kırkçeşme(N)		
Akraba ziyareti	45	103	27	21	196	50.8
Piknik ve gezi amaçlı	32	59	16	3	110	28.5
Mülkiyet	7	11	9	7	34	8.8
Tarım	15	18	8	5	46	11.9
Toplam	99	191	60	36	386	100

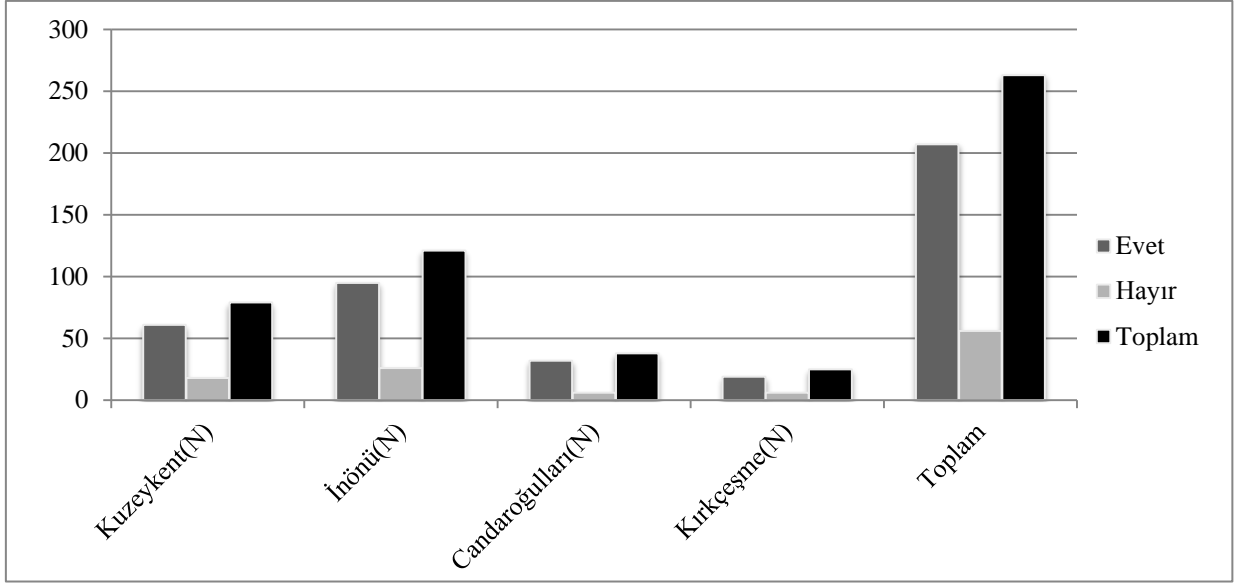

Şekil 3.19. Deneklerin köye gitme amacının mahallelere göre frekans dağılımı

“Köyünüzde taşınmazınız var mı” sorusuna deneklerden %78.7’i (n: 207) evet, %21.3’ü (n:56) hayır cevabını verirken, %29.5 i (n:110) yanıt vermemiştir (Tablo 3.42)

Tablo 3.42. Deneklerin taşınmaz varlığının mahallelere göre dağılımı

Taşınmaz varlığı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzykent(N)	İnönü(N)	Candaroğulları(N)	Kırkçeşme(N)		
Evet	61	95	32	19	207	78.7
Hayır	18	26	6	6	56	21.3
Toplam	79	121	38	25	263	100

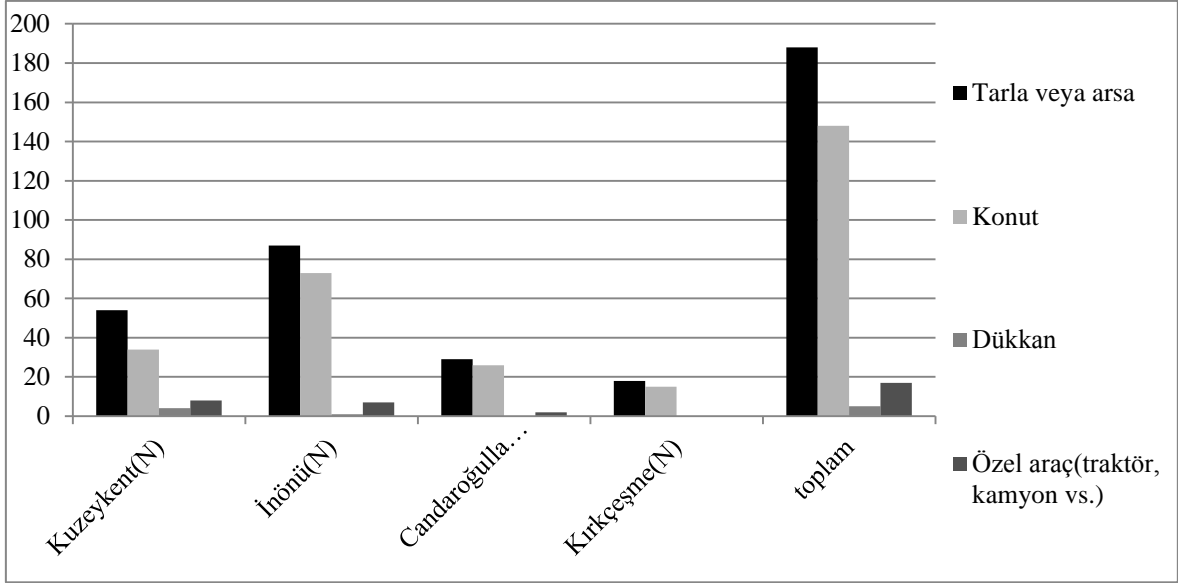

Şekil 3.20. Deneklerin taşınmaz varlığının mahallelere göre frekans dağılımı

“Köyünüzde taşınmazınız varsa nedir” sorusuna deneklerin %36.1’itarla ve arsa, %28.1’i konut, %3.45’i özel araç ve %0.95’i ise dükkan cevabını vermiştir. Tablo 3.43’de görüldüğü gibi tarla veya arsa seçeneği %36.1 ile ilk sırada yer alırken deneklerin %31.1’i bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3.43. Deneklerin köylerinde bulunan taşınmazlarının mahallelere göre dağılımı

Taşınmaz adı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent(N)	İnönü(N)	Candaroğulları(N)	Kırkçeşme(N)		
Tarla veya arsa	54	87	29	18	188	52.5
Konut	34	73	26	15	148	41.4
Dükkan	4	1	0	0	5	1.4
Özel araç(traktör, kamyon vs.)	8	7	2	0	17	4.7
Toplam	100	68	57	33	358	100

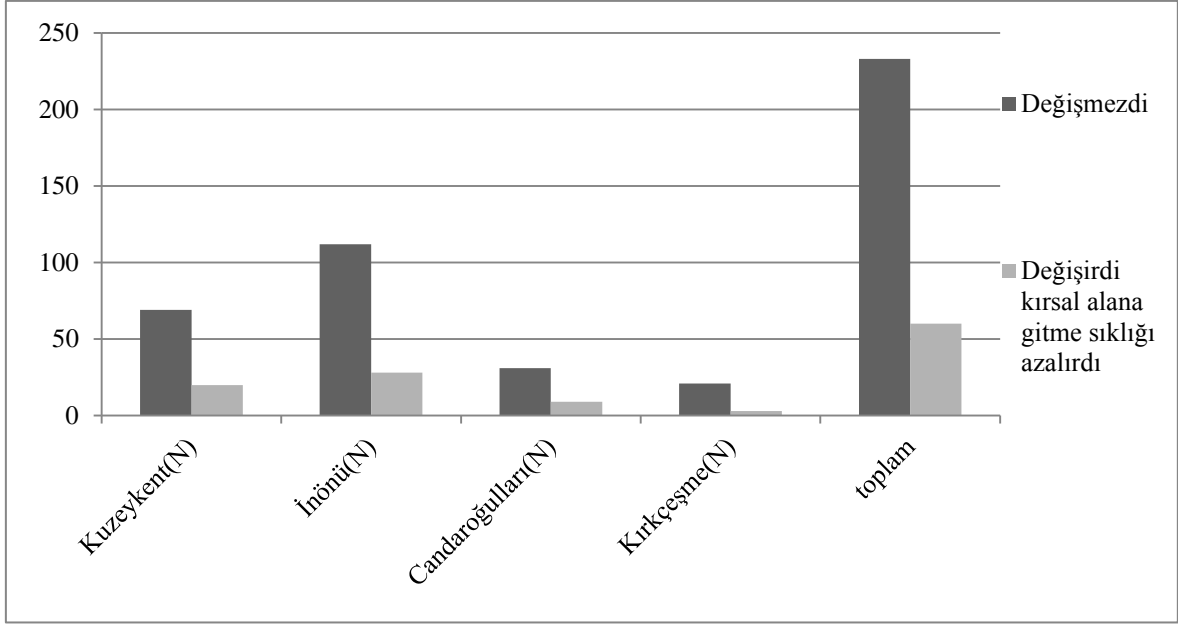

Şekil 3.21. Deneklerin köylerinde bulunan taşınmazlarının mahallelere göre frekans dağılımı

“Kent merkezinde boş zamanlarınızı geçirebileceğiniz daha nitelikli mekanlar olsaydı kira gitme sıklığınız ne olurdu” sorusuna deneklerin %79.5 (n:233) ü değişmezdi, %20.5’i (n:60) değişirdi, köye gitme sıklığı azalırdı cevabını verirken, %21.4’ü (n:80) cevap vermemiştir.

Tablo 3.44. Deneklerin kent merkezinde daha nitelikli alanlar olma durumuna göre kira gitme sıklığı değişiminin mahallelere göre dağılımı

Kira gitme sıklığı	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Değişmezdi	69	112	31	21	233	79.5
Değişirdi kırsal alana gitme sıklığı azalırdı	20	28	9	3	60	20.5
Toplam	89	140	40	24	293	100

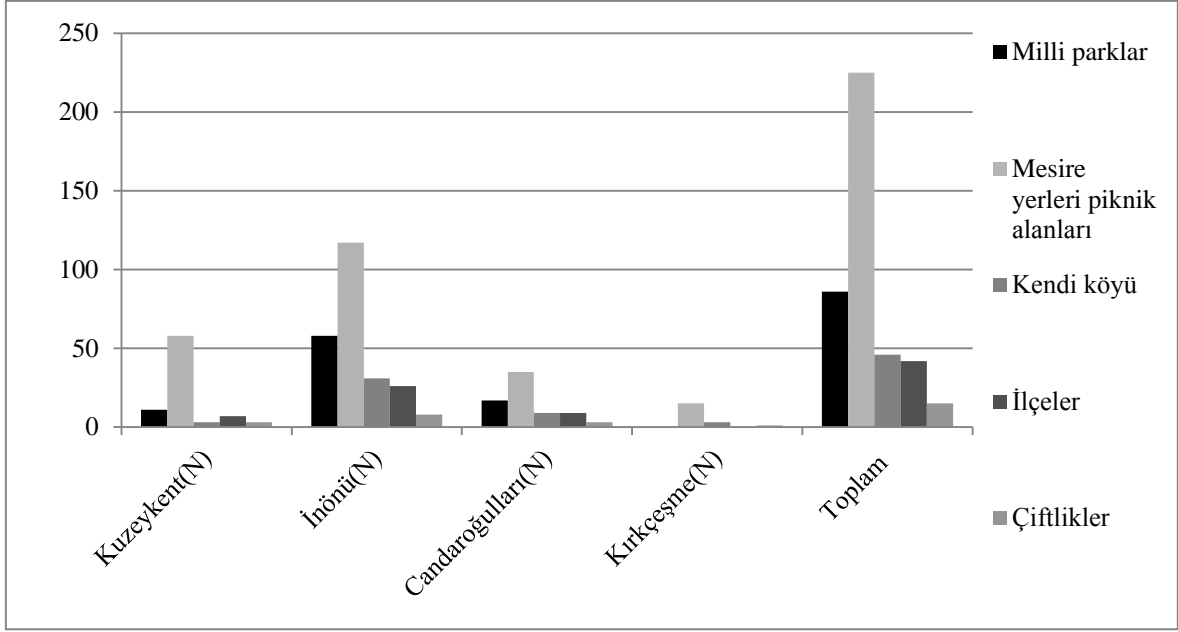

Şekil 3.22. Deneklerin kent merkezinde daha nitelikli alanlar olma durumuna göre kırsal gitme sıklığı değişiminin mahallelere göre frekans dağılımı

“Kastamonu’da en çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” sorusuna ankete katılan 373 denekten, %24’ü yanıt vermemiştir. Soru açık uçlu olarak sorulmuş çıkan cevaplar tablo 3.45’de görüldüğü gibi gruplanmıştır. En çok tercih edilen kırsal alanlar kategorisinde % 54.4 (n:225) gibi büyük bir oranla ilk sırada mesire yerleri ve piknik alanları yer almaktadır. Bunu %20.8 (n:86) ile milli parklar, %11.1 (n:46) ile kendi köyü, %10.1 (n:42) ile ilçeler ve %3.6 (n:15) ile de çiftlikler izlemektedir.

Tablo 3.45. “Kastamonu’da en çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” sorusuna verilen cevapların mahallelere göre dağılımı

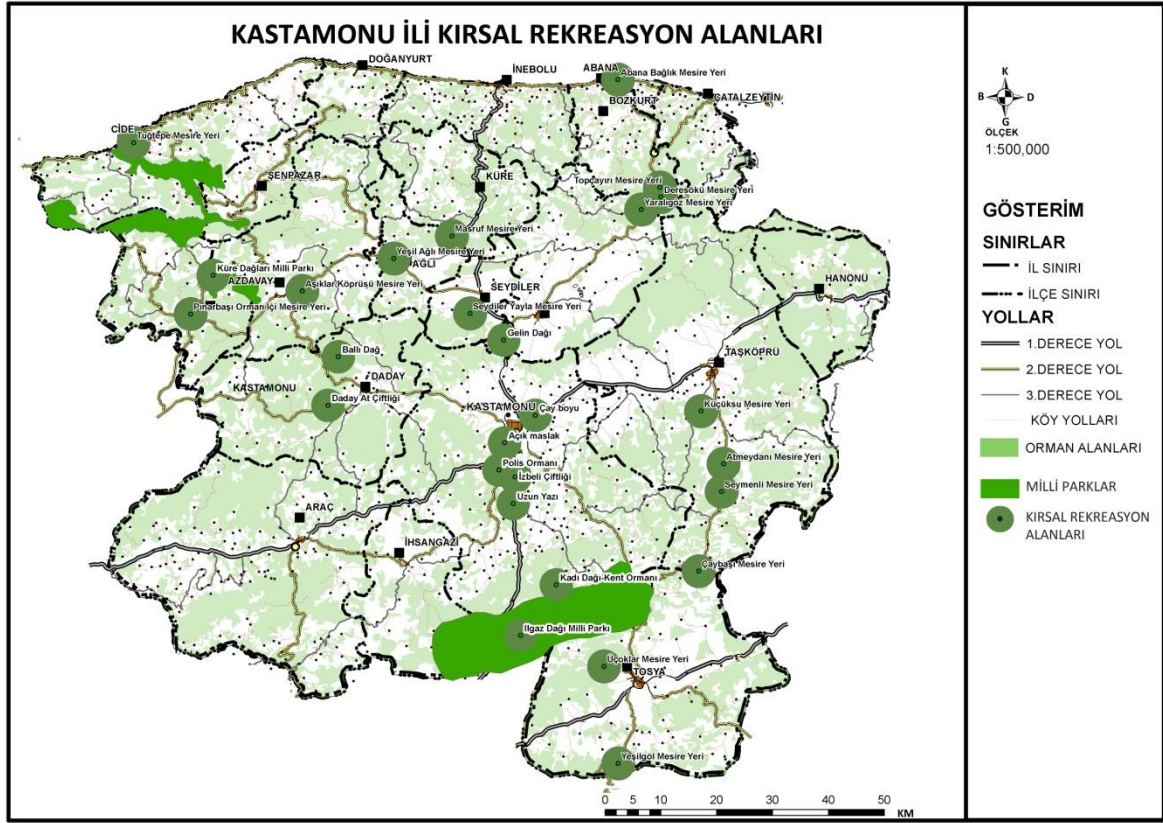
Beğenilen kırsal alanlar	Mahalleler				Frekans (N)	Oran (%)
	Kuzeykent (N)	İnönü (N)	Candaroğulları (N)	Kırkçeşme (N)		
Milli parklar	11	58	17	0	86	20.8
Mesire yerleri piknik alanları	58	117	35	15	225	54.4
Kendi köyü	3	31	9	3	46	11.1
İlçeler	7	26	9	0	42	10.1
Çiftlikler	3	8	3	1	15	3.6
Toplam	82	240	73	19	414	100

Şekil 3.23. “Kastamonu’da en çok beğendiğiniz kırsal alanlar nelerdir” sorusuna verilen cevapların mahallelere göre frekans dağılımı

Milli parklar; Küre Dağları Milli Parkı (n:8) ve Ilgaz Milli Parkı (n:86), mesire yerleri ve piknik alanlarından en çok beğenilen ve tercih edilenler sırasıyla Kadıdağı (n:178), Gelin dağı (n:50), Açık Maslak (n:24), Çevre Yolu (n:18), Uzun Yazı (n:11), Baraj Çevresi (n:7), Çay Boyu (n:4) şeklindedir. Ayrıca Polis Ormanı, Kent Ormanı, Taşköprü yolundaki piknik alanları, Seymen Piknik Alanı, Açık Balkon, Ballı Dağ, Tayyare Meydanı ve Toklu Tepe Piknik Alanı üç ve daha az denek tarafından tercih edilmiştir.

İlçe ve köylerden sırasıyla, Gölköy (n:15), İnebolu (n:14), Cide (n:12) ve Abana (n:9) tercih edilirken, Araç, Çatalzeytin, Azdavay, Daday, Tosya ve Selalmaz da çok az olmakla birlikte denekler tarafından beğenilen ve gidilen ilçeler arasındadır. En çok tercih edilen ilçe ve köylerden ilk sırada yer alan Gölköy; merkez köyü olup 10 km’lik bir mesafede yer almaktadır. Diğer ilçelerin de (İnebolu, Cide ve Abana) kıyı yerleşimi olması dikkat çekmektedir. Çiftliklerden, Daday At Çiftliği (n:15) ve İzbeli Sipahi Çiftliği (n:5) de beğenilen diğer kırsal alanlardandır.

Şekil 3.24. Kastamonu İli kırsal rekreasyon alanları (Ağustos, 2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Haritada konum, dağılım, büyüklük ve kent merkezine uzaklıkların görüldüğü kırsal rekreasyon alanlarına kısaca değinecek olursak:

Küre Dağları Milli Parkı; kent merkezine yaklaşık olarak 100 km uzaklıkta olan alan; Türkiye'nin mağara ve kanyonlar açısından en zengin yerlerinden biri olarak kabul edilmekte olup özellikle eko turizm ve doğa etkinliklerini seven kent sakinleri ve turistler tarafından yoğun olarak tercih edilmektedir.

Ilgaz Dağları Milli Parkı; kent merkezine yaklaşık olarak 40 km uzaklıkta olan alan; doğal güzelliğinin yanı sıra kış sporları için de önem taşımaktadır. Buradaki tesisler Milli Parkın sınırları içerisinde kalmakta olup, gelenlere hizmet verebilmektedir. Bunların yanı sıra av sahası da bulunmakta olup meraklıların ilgisini çekmektedir.

Denekler tarafından en çok tercih edilen mesire yeri olan Kadı Dağı Bölgesi, Kent Ormanı ve Şerife Bacı Mesire alanını da içine alan bir bölge olup pek çok etkinliğe imkan vermektedir. Kent merkezine yaklaşık olarak 10 km uzaklıkta bulunmaktadır. Günü birlik tesisler ve ayrıca kamp alanı da bulunmakta olup paintball, doğa yürüyüşleri, ata binme, voleybol, futbol gibi bir çok etkinlik yapılabilmektedir. Özellikle yaz aylarında çok büyük

ilgi görmektedir. Bunun dışında Gelin Dağı, Uzun Yazı, Açık Maslak, Baraj Çevresi ve Çevre Yolu gibi birçok mesire yeri ve piknik alanı bulunmakta olup, Kastamonu kent merkezine maksimum 16 km uzaklıktadır. Bu alanların bazılarında da tesisler bulunmaktadır. Bireysel ve grup ile yapılabilecek etkinlikler için uygun alanlardır.

İzbeli Çiftliği; kent merkezine 7 km uzaklıktadır. Oldukça önemli bir tarihe ve güzelliğe sahip olan çiftlikte, Osmanlılar zamanında sipahi yetiştirilmiş ve 2002 yılından beri Kastamonu bölge halkına ve turistlere, Kastamonu mutfağından yöresel tatlar sunulmaktadır. Özellikle turistlerin oldukça ilgisini çekmektedir.

Daday ilçesinde de birçok at çiftliği bulunmakta olup, kent merkezine 45 km uzaklıktadır. Günü birlik ve konaklama tesisleri bulunmakta olup, bölge halkına ve turistlere ata binme, doğa yürüyüşleri, atv turları ve fayton gezileri gibi etkinlikler sunmaktadır.

Ayrıca Cide, Abana, Bozkurt ve Çatalzeytin ilçelerinde deniz turizmi yapılmakta olup kent merkezine 100-140 km ve uzaklıkta olduğundan denekler tarafından yoğun olarak tercih edilmediği görülmektedir.

Ayrıca bu bölümde en çok beğenilen kırsal alanlar ile deneklerin genel özellikleri arasında önemli bir ilişki aranmış ki kare testleri ve çapraz tablolar yapılmıştır. En çok beğenilen kırsal alanlar ile yaş, cinsiyet, köy varlığı ve araç sahipliği arasında bir ilişki bulunmuş eğitim ile bulunamamıştır.

Tablo 3.46'da en çok beğenilen kırsal alanlarla cinsiyet arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo verilmiştir. Ankete katılan kadınların %53'ünün en çok tercih ettikleri alan mesire yerleri ve piknik alanları olurken en az tercih ettikleri alan ise %5.1 ile köy ve çiftlikler olmaktadır. Erkeklerde de en çok tercih edilen alanlar %4'lük bir artışla mesire yerleri ve piknik alanları, en az tercih edilen alanlar ise %4.1 ile çiftlikler olduğu görülmektedir. Ankete katılan kadın ve erkek deneklerin en çok ve en az tercih ettikleri kırsal alanların aynı olduğu görülmektedir. Buradan cinsiyet faktörünün kırsal alan seçiminde çok etkisinin olmadığı, bu tür uzun soluklu etkinliklere katılımın bireyselden ziyade grup şeklinde olduğu söylenebilir.

Tablo 3.46. En çok beğenilen kırsal alanlar ile cinsiyet arasındaki ilişkinin dağılımı

Kırsal alanlar		Cinsiyet	
		Kadın %	Erkek %
Milli parklar	% within kırsal	55,8	44,2
	% within cinsiyet	22,3	19,5
Mesire yerleri piknik alanı	% within kırsal	50,7	49,3
	% within cinsiyet	53,0	56,9
Kendi köyü	% within kırsal	41,3	58,7
	% within cinsiyet	8,8	13,8
İlçeler	% within kırsal	67,6	32,4
	% within cinsiyet	10,7	5,6
Çiftlikler	% within kırsal	57,9	42,1
	% within cinsiyet	5,1	4,1

Tablo 3.47’de en çok beğenilen kırsal alanlar ile yaş arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo verilmiştir. 3 yaş grubundaki deneklerin de en çok tercih ettikleri alanlar mesire yerleri ve piknik alanları (18-25 yaş-%53.6, 25-50 yaş - %53.8, 50 ve üzeri yaş grubu-%55.5) olup değişim göstermemektedir. Fakat mesire yerleri ve piknik alanlarını tercih eden deneklerin %66.2’si 25-50 yaş aralığındadır. Milli parkları tercih eden deneklerin %75.3 ‘ü 25-50 yaş aralığındadır. Köyü tercih edenlerin %49’u 50 ve üzeri yaş aralığındadır. İlçe ve çiftlikleri tercih eden denekler yine %70’in üzerinde bir oranla 25-50 yaş aralığındaki denek grubudur.

18-25 yaş grubu deneklerin en çok tercih ettikleri ikinci alan milli parklar (%14.3) iken son sırada ise eşit yüzde ile köy, ilçe ve çiftlikler (%10.7) yer almaktadır.

Tablo 3.47. En çok beğenilen kırsal alanlar ile yaş arasındaki ilişkinin dağılımı

En çok beğenilen kırsal alanlar		Yaş		
		18-25 %	25-50 %	50 ve üzeri %
Millipark	% within kırsal alan	4.9	75.3	19.8
	% within yaş	14.3	22.0	14.5
Mesire Alanı	% within kırsal alan	6.7	66.2	27.1
	% within yaş	53.6	53.8	55.5
Köy	% within kırsal alan	6.1	44.9	49.0
	% within yaş	10.7	7.9	21.8
İlçeler	% within kırsal alan	7.1	76.2	16.7
	% within yaş	10.7	11.6	6.4
Çiftlikler	% within kırsal alan	16.7	72.2	11.1
	% within yaş	10.7	4.7	1.8

En çok beğenilen kırsal alanlar ile gelir arasında önemli bir ilişki vardır. Tablo 3.48’de en çok beğenilen alanlar ile gelir arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo verilmiştir. Gelir grupları içerisinde değerlendirildiğinde yine en yüksek oranlar mesire yerleri ve piknik alanları seçeneğinde çıkmaktadır. Fakat gelir yükseldikçe mesire alanlarının kullanma tercih oranların düştüğü görülmektedir(750-1500 TL gelire sahip olanların %59.5’i, 1500-3000 TL gelire sahip olanların %52.9’u, 3000-5000 TL gelire sahip olanların %49.3’ünün, 5000 TL ve üzeri gelire sahip olanların %37.5’inin mesire alanlarını tercih ettikleri görülmektedir). Kırsal alanlara göre değerlendirildiğinde, milli park alanları %44.2 ile ve çiftlikler %41.2 ile en çok 1500-3000 TL gelir grubu tercih etmekte ve en yüksek oranı oluşturduğu görülmektedir. Kendi köyünü tercih edenlerin %40.9 ise 750-1500 TL aralığında yer almaktadır. Mesire alanları %40 ile ilçeler %35.9 ile en çok 750-1500 TL gelir grubu tarafından tercih edilmektedir.

Tablo 3.48. En çok beğenilen kırsal alanlar ile gelir arasındaki ilişkinin dağılımı

En çok beğenilen kırsal alanlar		Gelir				
		0-750 TL-%	750-1500 TL-%	1500-3000 TL-%	3000-5000 TL-%	5000 TL ve üzeri-%
Milli Park	% within kırsal	3.5	27.9	44.2	17.4	7.0
	% within gelir	13.6	16.2	24.8	22.4	37.5
Mesire Alanı	% within kırsal	5.5	40.0	36.8	15.0	2.7
	% within gelir	54.5	59.5	52.9	49.3	37.5
Köy	% within kırsal	6.8	40.9	31.8	15.9	4.5
	% within gelir	13.6	12.2	9.2	10.4	12.5
İlçeler	% within kırsal	5.1	35.9	33.3	20.5	5.1
	% within gelir	9.1	9.5	8.5	11.9	12.5
Çiftlikler	% within kırsal	11.8	23.5	41.2	23.5	0.0
	% within gelir	9.1	2.7	4.6	6.0	0.0

Tablo 3.49’da en çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo verilmiştir. Ankete katılan deneklerden araç sahipliğine bağlı olarak, çiftlik cevabını veren deneklerin %86.7 sinin özel aracının olduğu, bunu %76.7 ile milli parklar cevabı izler. Burada çiftlik kırsal alanını tercih edenlerin oldukça yüksek bir oranının araç sahibi olması dikkat çekicidir. Buradan araç sahipliği sorgusundan çiftlik ve milli parklar seçeneklerinin refah düzeyiyle doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. Denekler bu alanlara toplu taşıma aracının olmadığı ve özellikle Ilgaz ve Küre Dağı Milli Parklarını çok sevdiklerini ancak erişimin zorluğu ve ekonomik açıdan zorlandıkları için gidemedikleri ifade edilmiştir.

Tablo 3.49. En çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı

En çok beğenilen kırsal alanlar		Araç sahipliği	
		Evet %	Hayır %
Milli Park	% within kırsal alan	76.7	23.3
	% within araç sahipliği	21.9	17.4
Mesire Yeri Piknik Alanları	% within kırsal alan	70.2	29.8
	% within araç sahipliği	53.2	59.1
Köy	% within kırsal alan	71.7	28.3
	% within araç sahipliği	11.0	11.3
İlçe	% within kırsal alan	70.7	29.3
	% within araç sahipliği	9.6	10.4
Çiftlikler	% within kırsal alan	86.7	13.3
	% within araç sahipliği	4.3	1.7

Tablo 3.50'den çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkiyi gösteren çapraz tablo verilmiştir. Kastamonu kökenli olanların en çok tercih ettikleri ve beğendikleri kırsal alanların başında %54.3 ile mesire yerleri ve piknik alanları gelmekte bunu %18.1 ile milli parklar takip etmekte ve kendi yaşadıkları köy seçeneği ise %14.1 ile 3 sırada yer almaktadır. En az tercih edilen kırsal alan ise çiftliklerdir. Kastamonu kökenli olmayan deneklerde de ilk sırada %52.6 ile mesire yerleri ve piknik alanları yer alırken bunu yine milli parklar takip etmektedir fakat görüldüğü gibi oransal fark artmaktadır. Burada en az tercih edilen kırsal alan %2.6 ile kendi köyü seçeneğidir.

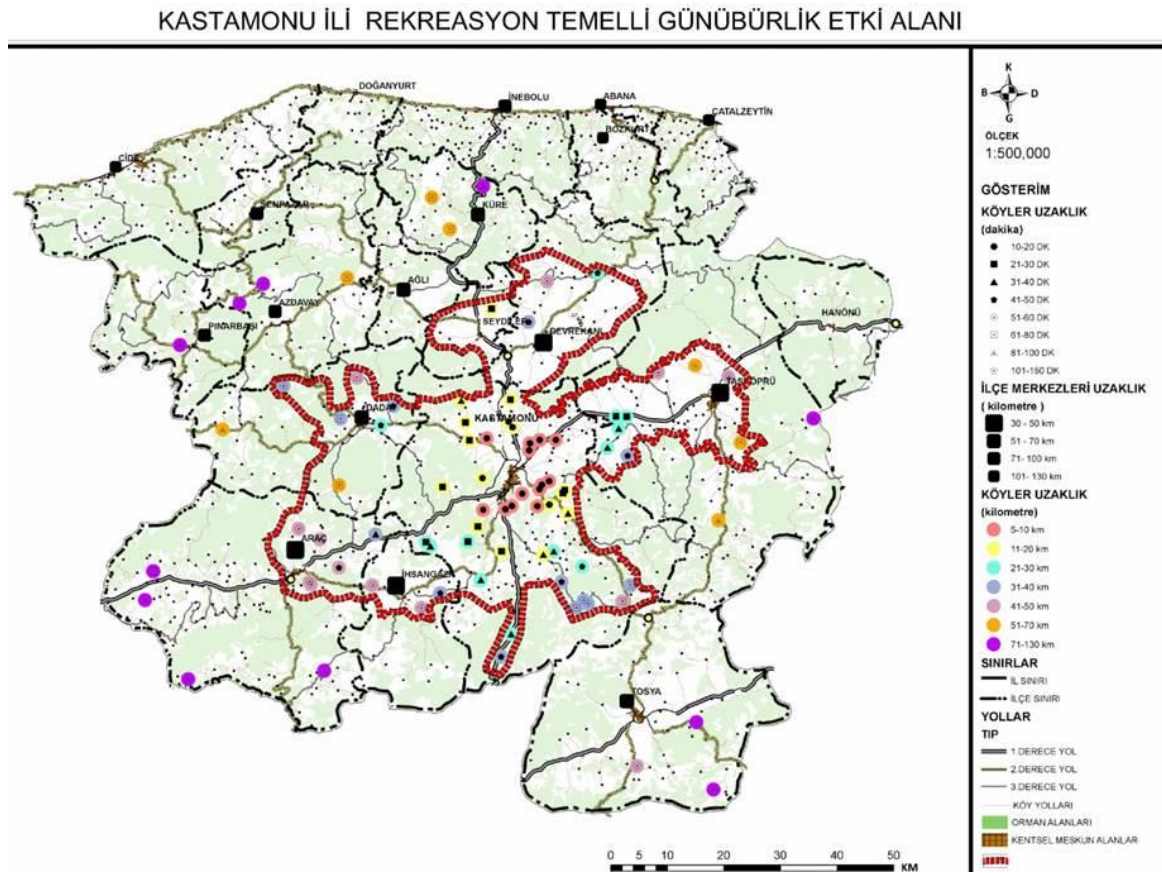
Tablo 3.50. En çok beğenilen kırsal alanlar ile araç sahipliği arasındaki ilişkinin dağılımı

En çok beğenilen kırsal alanlar		Köy	
		Evet %	Hayır %
Milli Parklar	% within kırsal	64.0	36.0
	% within köy	18.1	27.2
Mesire Yerleri ve Piknik Alanları	% within kırsal	73.3	26.7
	% within köy	54.3	52.6
Köy	% within kırsal	93.5	6.5
	% within köy	14.1	2.6
İlçeler	% within kırsal	71.4	28.6
	% within köy	9.9	10.5
Çiftlikler	% within kırsal	57.9	42.1
	% within köy	3.6	7.0

Bu bölümde yapılan değerlendirmeler de, kullanıcıların kırsal alan kullanımına yönelik eğilimlerini daha iyi çözümleyebilmek için anket sonuçları, Kastamonu kökenli olma durumu ve rekreasyon için kırsalı kullanma durumu olarak iki sınıfta değerlendirilmiştir. Deneklerin %70'inin Kastamonu kökenli oldukları, genellikle bayram, resmi tatil ve ayda bir sıklıkla köye gittiklerini ve köye gidiş amacının ise ağırlıklı olarak akraba ziyareti ve gezi-piknik amaçlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kastamonu kökenli olmayan deneklerin rekreatif eğilimlerinde çok farklılaşma olmayıp yapılan etkinliklerin, gidilen ve en çok beğenilen alanların kent çeperindeki mesire yerleri ve piknik alanları olduğu görülmektedir. Kullanıcıların rekreatif amaçlı kır kullanımını sorgulamak için en çok beğenilen kırsal alanlar ve kentsel alanlar sorulmuş, beğenilen kırsal alanların oranının kentsel alanların oranından fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kırsal alanlar %59, kentsel alanlar % 41). Ayrıca kırsal olan bağlantının güçlü olmasının bir başka sebebinin ise kent de

yeterince nitelikli ve kaliteli açık alan olmayışı olabileceği düşünülmüş ve “kent merkezinde daha nitelikli ve kaliteli alanlar olsaydı kır kullanma sıklığınız değişir miydi” sorusu yöneltilmiştir. Soruya yanıt veren deneklerin (%80’i yanıt vermiştir) %80’ini değişmezdi cevabını vermiştir. Buradan kullanıcının kırsal alanlarla olan rekreatif bağlantısının güçlü olmasının sebeplerinin, bu alanların kolay erişim mesafesinde bulunması (en çok tercih edilen mesire yerleri ve piknik alanları maksimum 16 km uzaklıkta bulunmaktadır), doğal güzellikleri, hem ekonomik olarak hem de sosyal olarak her kesime hitap edebilecek etkinlik türlerini barındırıyor olması sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan tüm bu değerlendirmeler sonucunda, deneklerin söz konusu günü birlik ilişkileri (rekresyon ve Kastamonu kökenli olma durumu) ve doğal eşikler dikkate alınarak kentin günü birlik kullanım alanı belirlenmiştir (Şekil 3.25). Yığılma ve kümelenme durumuna göre sınır belirlenmiş olup, erişim mesafesi, 75 km ve 90 dakikanın üzerindeki olan ve kümelenmenin azaldığı (%10’un altında kalan yerleşmeler) yerleşmeler sınır dışında bırakılmıştır.

Şekil 3.25. Kastamonu İli rekreasyon temelli günübirlik etki alanı (Ağustos-2012 Kastamonu Analitik Etüt Staj verileri güncellenerek oluşturulmuştur)

Genel olarak bir değerlendirme yapılacak olursa, yapılan anketler ve gözlemler sonucunda bütün deneklerin günlük ve ihtiyaçtan doğan rekreatif ihtiyaçlarını erişimin daha kolay olduğu ve yaya olarak sağlanılabilen mahalle ve kent-içi alanlardan karşıladıklarını, hafta sonu ve resmi tatillerde, uzun soluklu ve grupta yapılan aktivitelerde ise kırsal alanları özellikle kent çevresinde, erişimin kolay olduğu ve gününbirlik mesafede olan mesire yerlerini tercih ettikleri görülmektedir. Deneklerin yakın kırsal alanlarla rekreatif olarak ilişkilerinin kuvvetli olmasının kullanıcıların birçoğunun Kastamonu kökenli olması nedeniyle olabileceği düşünülmüş ve ayrıca sorgulamalar yapılmıştır. Buradan Kastamonu kökenli olmayan kullanıcıların rekreatif eğilimleri farklılık göstermemekte, kent çevresindeki kırsal alanları daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kastamonu kökenli olanların ise köyelerine gitme sebepleri ağırlıklı olarak akraba ziyareti(%50) ve piknik gezi amaçlı (%25) olup gitme sıklıkları ise bayram ve tatiller ile ayda bir olduğu görülmektedir. Buradan Kastamonu kökenli olan kullanıcıların da rekreatif ihtiyaçlarını büyük oranda kent çevresindeki alanlardan karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Denekler ayrıca, Milli parklardan Ilgaz dağları milli parkını çok beğendiklerini fakat pahalı olduğu için, küre dağları milli parkını da erişimin zor olduğu için sıklıkla gidemediklerini özellikle belirtmişlerdir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu tez çalışması ile Kastamonu kent halkının belirlenen mahalleler üzerinden incelemesi yapılarak:

- Kullanıcıların kırsal ve kentsel rekreasyon talep ve kullanımları,
- Kır kullanım eğilimlerinin sebep ve sıklıkları,
- Erişilebilirliği yüksek, günübirlik gidiş-dönüş mesafesindeki kırsal alan içindeki rekreatif eğilimler baz alınarak yeni bir kentsel-kırsal bütünleşik alan tanımlanmaya çalışılmıştır.

Kastamonu kentinin yakın kırsalında, kentsel rekreasyon talep ve kullanım eğilimlerinin nedenlerinin ortaya konulduğu bu çalışma Kastamonu kentinde, kentin farklı toplumsal ve mekansal özelliklere sahip bölgelerini temsil eden dört mahallesinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda; seçilen mahallelerde ki kent sakinlerinin kırsal alanlarla, hem rekreatif hem de köken olarak güçlü bağlantıları olduğu belirlenmiştir. Kullanıcıların büyük bir çoğunluğu kırsal alanlara hayranlık duyduklarını ve “doğasını, havasını suyunu çok sevdikleri” ni ifade etmişlerdir. Bu güçlü bağlantının öne çıkan sebeplerinin başında refah düzeyi, yaş grubu, eğitim seviyesi ne olursa olsun her kullanıcı profiline aynı anda hitap eden etkinlikleri barındırması gelmektedir. Yani hem bireysel hem de grup aktivitelerine aynı çevrede, eş zamanlı olarak gerçekleştirilebilmesi ve dolayısıyla özellikle hafta sonu ve uzun soluklu aile etkinliklerine imkan veriyor olmasıdır.

Rekreatif faaliyetler için tercih edilen kırsal alanların sınırının kente günübirlik erişim mesafesi içinde olduğu ve bu alanların Kastamonu kent merkezine maksimum 70 km ve 80 dk uzaklıkta olmasıdır. Kara yolu erişimine bağlı günü birlik mesafelerin sorgulanması sonucu rekreasyon etkinlikleri temel alındığında Kastamonu kenti yakın kırsal çevre etki alanı tespit edilmiştir (Bkz. Şekil 3.3). Etki alanı içerisine Daday, Araç, İhsangazi, Seydiler, Devrekani ve Taşköprü ilçe sınırları ve toplamda 68 köy girmektedir. Bu etki alanı içerisine giren köylerin ve kırsal rekreasyon alanlarının, özellikle kümelendiği bölgelerin, ana karayolu bağlantıları (Kastamonu-Ankara, Kastamonu-İstanbul yolu) ve bu ana akslara bağlanan yollar üzerinde konumlandığı görülmektedir. Bu durum, kırsal alanlara olan erişimi kolaylaştırmakta ve talebi artırmaktadır. Bu alan içindeki kullanım sıklığı ve mesafesini belirleyen diğer faktörler de araba sahipliğidir.

- Kullanıcıların yakın kırsal alanlarla rekreatif olarak ilişkilerinin kuvvetli olmasında bir diğer faktör de kullanıcıların birçoğunun Kastamonu kökenli olabileceği düşünülmüşse de, Kastamonu kökenli olmayan kullanıcıların da kırsal alanlara yönelik rekreatif eğilimlerinin benzer olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada kentsel rekreasyon alanlarının kullanım, mekansal ve fiziksel olarak yeterlilik, konum ve dağılımlarının planlama standartlarına göre ve kullanıcılara göre yeterliliği sorgulanmıştır. Bu sorgulamaya kırsal alanlara yönelimin kentsel yetersizliklere dayanıp dayanmadığını anlamak üzere gidilmiştir.

- Alan çalışması sonuçları göstermektedir ki her ne kadar planlama standartlarına göre kentsel aktif yeşil alanlar (1.2 m²/kişi) yetersiz kalsa da kullanıcıların büyük bir çoğunluğu bu alanları (%80) yeterli bulmakta ve aktif olarak kullandıklarını belirtmektedirler. Bunun nedeninin kentsel yeşil alanların dengeli bir dağılım ve konumlanma göstermesi ile çeşitlilik (parklar, konak bahçeleri, külliye ve hanlara ait iç avlular, meydanlar vb.) arz etmesi olduğu düşünülmektedir.
- Kırsal alana yönelimin bütünüyle kentsel alanlardaki yetersizlikten kaynaklanmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim kullanıcıların çoğunluğu (%80) kentteki yeşil alanlar daha fazla ve daha çeşitli olsa bile kırsal alana gitme sıklıklarının değişmeyeceğini belirtmişlerdir. En çok tercih edilen piknik yapma etkinliğinin de kırsal etkinlik türü olduğu görülmektedir. Kastamonu ili özelinde fiziki coğrafi karakter, flora ve faunanın sahip olduğu zenginlik, orman alanların yaygın olması gibi özelliklerin kırsal alana olan yönelimdeki etkisi göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla Kastamonu özelinde kentin iticiliğinden ziyade kırsal alanların çekiciliği ön plana çıkmaktadır.

Ülke genelinde Orman Bölge Müdürlüğü, Belediyeler (6360 sayılı Yasa kapsamındaki Büyükşehir Belediyeleri), İl Özel İdaresi gibi kurumların mesire yerleri, kamp alanları, orman içi dinlenme alanları gibi rekreasyon alanlarının miktarı ve konforunu artırmaya yönelik çalışmaları kırsal alana yönelik talebi arttırdığı söylenebilir.

Kastamonu gibi orta ölçekli kentlerde, hafta sonu ve uzun soluklu rekreatif etkinlikler için kırsal alana yönelimin; büyük ve metropol kentlerin olumsuz yaşam koşullarının (gürültü, kirlilik, trafik yoğunluğu gibi) insan üzerinde oluşturduğu baskı gibi bir nedene dayanmadığı, bunun yerine kırsal kökenleriyle olan bağlantılarını sürdürme eğilimlerinin ağırlık kazandığı görülmüştür. Kentleşme ve kentlileşme kavramları açıklanırken yaygın bir görüşe göre kente kırdan göç edenlerin kırsal alanlarla olan

bağlantılarını koparamaması kentleşmenin önünde bir engel ve dolayısıyla olumsuz bir durum olarak belirtile gelmiştir. Oysa kent sakinlerinin kırsal kökenleri ile (ekonomik, toplumsal, kültürel) ilişkilerini sürdürmeleri bir durum olarak kabul edilmeli, ancak bu duruma olan olumsuz vurgu sorgulanmalıdır. Söz konusu sakinlerin köyleri ile olan ilişkilerinin biçimi de yıllar geçtikçe ve kuşaklar değiştikçe nasıl bir değişim gösterdiği, bu sakinler köylerine gittiklerinde köyde sürekli yaşayanlar gibi mi, yoksa kentte kazandıkları alışkanlıklar ve birikimle mi yaklaşmakta, bu alanları kullanma biçimi ve sıklığının ne kadar değiştirdiği ayrı bir araştırmayı gerektirmektedir. Kırsal kent ilişkileri çerçevesinde, kent sakinlerinin özellikle mevsimlik kullanımlarıyla, 1960'lerden bu yana kentleşme politikalarıyla boşalan kırsal alanda, tarım faaliyetlerini (boş zaman etkinliği ve/veya ek gelir sağlamaya yönelik) yeniden canlandırdığı Türkiye genelinde kabulü yapılabilir. Bunun yanı sıra kahvaltılık, piknik, doğa yürüyüşü gibi hafta sonu etkinliklerinin kırsal alanda yaşayanlara yeni bir istihdam alanı yarattığı da söylenebilir. Kentlilerin talepleri ve faaliyetleriyle oluşan bu canlanma/hareketlilik köylerde sürekli yaşayan gençlere kısmen istihdam alanı sağlamakta, böylece kırsal ve kent sakinleri etkileşim içine girmektedir. Dolayısıyla kentlilerin kırsal alanlara yönelik kullanım ve taleplerini, mevsimlik kullanım ve etkilerini de içerecek biçimde geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

Talebin yoğunlaşmasıyla oluşacak baskı da, ulaşım başta olmak üzere alt yapı, ikinci konut, turizm ve günübirlik tesislere yönelik yapılaşmanın artmasına sebep olacaktır. Öte yandan yapılaşma faaliyetleri minimum düzeyde kalsa bile açık alanların yoğun kullanımı hassas ekolojik bölgelerin olumsuz etkilenmesine neden olacaktır. Kırsal alana olan yönelimin olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçları da sorgulanmalıdır.

Türkiye bütününde görülen, özellikle 1980'li yıllardan bu yana tarımsal faaliyetlerle eş anlamda alınan kırsal alanlar kentin bir uzantısı ve kente kaynak sağlayıcı (kentin yayılma alanı, gıda temin alanı, rekreasyon alanı gibi) olarak kabul edilmektedir. Kastamonu özelinde de gözlemlenen bu durum çalışmada belirlenen sınırlar içerisinde erişilebilir kırsal alanların göç almasına ve/veya kentin günlük taleplerini karşılamaya yönelik günübirlik veya mevsimlik (rekreasyon talepleri turizm, ikinci konut vb.) talepleri karşılamaya başlamıştır. Bu taleplerin yoğunlaşması da göstermektedir ki; kent ve yakın kırsal alanının üst ölçekte erişilebilirlik, doğal eşikler ve kente yönelik kullanımlar vb. de dikkate alınarak sınırları tanımlanmalı; üst ölçekte Kastamonu merkez ve yakın çevresinin içine alacak şekilde 1/25000 veya 1/10000 ölçekte mekansal kararları da içerecek şekilde değerlendirilmelidir. Bu geniş kapsamlı araştırma, kent ölçeğinde yapılan nazım imar planı

alışmalarına girdi oluşturmalıdır. Böylelikle, doğal değerlerin koruma ve kullanma dengesi içinde ve dolayısıyla kırsal alanlara yönelik olan talepleri yaratacağı baskının denetimi ve sınırlamaları tanımlanmış olacaktır.

5. KAYNAKLAR

- Akbulut, Ç.D., 2007. Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 3-12.
- Akesen, A., 1978. Türkiye’de Ulusal Parkların Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları, İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayını No: 262, İstanbul, 19-21.
- Aksoylu, S., Çabuk, A. ve Uzun, Ö., 2005. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Yardımıyla Yeşil Alanların Yeterliliğinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma: Eskişehir Örneği. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı. Ankara.
- Altınçekiç, S., 2000. İstanbul Metropolünde Meydanların Rekreasyonel İşlev Yönünden Önemi Üzerine Araştırmalar, İstanbul Üniversitesi., Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 38-42.
- Anonim, 2000. 3194 Sayılı İmar Kanunu ve İlgili Yönetmelikler, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Aydemir, S. E., 2004. Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar “Rekreasyon”, Aydemir, Ş., Aydemir, S. E., Beyazlı, D., Ş., Ökten, N., Öksüz, A. M., Sancar, C., Özyaba, M. ve Türk, Y. A., Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, Akademi Kitapevi, Trabzon, 287-342.
- Balcı, A., 2001. Sosyal Bilimlerde Araştırma-Yöntem, Teknik ve İlkeler, 3. Baskı, Öncü Basımevi, Ankara.
- Bayraktar, A., 1975. Ege Kıyılarında Bazı Tatil Köylerinde Peyzaj ve Rekreasyon Planlamasının Etüdü ile Turizm Gelişmesinde Bu Bakımdan Önemli Esasların Tespiti, Doçentlik Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Beyazlı, D., 2005. Kent Planlamada Birey, Kent, Kentlilik ve Kentlilik Bilinci, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 2-5.
- Bilgili, C., 2009. Ankara Kenti Yeşil Alanlarının Kent Ekosistemine Olan Etkilerinin Bazı Ekolojik Göstergeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakır, B., 2012. Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük, Derleyen Melih Ersoy, Ninova Yayınları, İstanbul, 370.
- Darkot, B., 1966. Türkiye’de Nüfus Artışı ve Şehirleşme; Mimarlık Dergisi No: 111966, 34.

- Demir, Z. 2004. Düzce'nin Yeni Kentleşme Sürecinde Açık ve Yeşil Alanlara Yeni Fonksiyonlar Kazandırılması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İstanbul.
- Demirel, Ö., 1997. Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ersoy, M., 2012. Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük, Ninova Yayınları, İstanbul.
- Eyüpgiller, K.K., 1999. Bir Kent Tarihi Kastamonu, Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Gedikli, R., 2002. Kentlerde, Kişi Başına Düşmesi Gereken Açık Yeşil Alan Büyüklüğünün Değerlendirilmesinde Kullanılabilecek Matematiksel Model Önerisi Makalesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını, Ankara, 62-76.
- Gedikli, R., 1998. Kentlerde Kişi Başına Düşmesi Gereken Yeşil Alan Büyüklüğünün Değerlendirilmesinde Kullanılabilecek Matematiksel Bir Model Önerisi: Trabzon Örneği, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Gül, A. ve Küçük V., 2001. Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Fakültesi Dergisi, 27-48.
- Günaydın, M., 2011. Ktü Kanuni Yerleşkesi (Trabzon)'daki Öğrencilerinin Spor ve Rekreasyon İhtiyaçlarının Saptanması ve Gelişimine Yönelik İhtiyaçların Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Harvey, D., 2003. Sosyal Adalet ve Şehir, Metis Yayınevi, İstanbul.
- Kalaycı, Ş., 2005. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayınevi, Ankara, 85-90, 350.
- Kandemir, V., 2010. Kamusal Alan İçerisinde Mahalle Parkları Ve Bir Mahalle Parkı Tasarım Rehberi Düşüncesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 23-40.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz., 2007. Rekreasyon ve Kent(li)leşme, Gazi Kitabevi, Ankara, 190.
- Kastamonu Analitik Etüt Raporu, 2012. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Trabzon.
- Kaya, E., Şentürk, H., Danış, O. ve Şimşek, S., 2007. Modern Kent Yönetimi-I, Okutan Yayıncılık, 9-26.

- Kaya, L.G., 2006. Turizm ve Rekreasyon Planlaması Ders Notları, İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Malatya, 2-5, 7-15.
- Keleş, R., 1980. Kentbilim Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Keleş, R., 1984. Kentleşme ve Konut Politikaları, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi yayınları.
- Keleş, R., 1992. Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Keleş, R., 1998. Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Yayınevi, Ankara.
- Keleş, R., 2006. Kentleşme Politikası İmge Kitabevi, Ankara, 23-55.
- Kurum, E., 1992. Beynam Muhafaza Ormanı ve Yakın Çevresinin Ankara Kenti Rekreasyon Sistemi Açısından Koruma-Kullanım ve Planlama İlkelerinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimlerin Enstitüsü, Ankara, 3, 5-9.
- Laborit, H., 1990. İnsan ve Kent, Çev: Onaran, Bartan, Paye Yayınevi, İstanbul.
- Mamunlu, H., 2001. Kırsal Alanlar/Köy Yerleşmeleri ve Planlama İlişkisinde İstanbul İl Bütünü Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 7-12.
- Memluk, M., Z., 2009. Kentsel Mekanda Doğayla Tasarım: Ankara Bademlidere Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 10-15.
- Metin, C., Kesici, M. ve Kodaş, D., 2013. Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları, Journal Of Yaşar University, 30(8) 5021-5048.
- Öter, A., 2008. Bartın Kent Merkezi ve Yakın Çevresi Rekreasyon Alanlarının Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Kara Elmas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak, 5-9.
- Özgünç, N., 1984. Turizm Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:3267, Edebiyat Fakültesi Yayınları No:3203, İstanbul.
- Özkan, B., Küçükerbaş, E.V.K., Kaplan, A., Hepcan, Ş., Malkoç, E. ve Sönmez, H., 2003. Muğla Kenti Kamusal Dış Mekânları Bağlamında Master Plan Çalışması, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Özkan, M. B., 1991. Kentsel Rekreasyonel Alan Planlaması Ders Notları, Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bornova, İzmir.
- Onsekiz, D., 2012. Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük, Derleyen Melih Ersoy, Ninova Yayınları, İstanbul, 240.
- Ortaylı, İ., 1979. Türkiye İdare Tarihi, T.O.D.A.İ.E. Yayınları No:180, Ankara.

- Pehlivanoglu, M., 1987. Belgrad Ormanının Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Tespiti, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pirselimoğlu, Z., 2007. Ekolojik Temelli Rekreasyon ve Turizm Planlama İlkelerinin Araştırılması: Trabzon İli Çalköyü Yayla Yerleşimi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Fakültesi, Trabzon, 7-9.
- Polat, E., 2012. Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük, Derleyen Melih Ersoy, Ninova Yayınları, İstanbul, 271.
- Sertkaya, Ş., 2001. Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 21.
- TÜBİTAK-KAMAG 2012. 108G173 No'lu Projesi "Kırsal Alan Tipolojileri", (Proje Yürütücüsü: Ahmet Melih Öksüz), 7.
- Tümer, S., 1975. Rekreasyon: İlgili Kavramlar, Sınıflamalar, Peyzaj Mimarlığı, İstanbul, 6 (2).
- Tümertekin, E., 1999. Ekonomik Coğrafya-Küreselleşme ve Kalkınma, Çantay Kitabevi, İstanbul, 128.
- Türel, Ç. 1988. Ankara Kenti Yeşil Alanlarının Kullanım Etkinliklerinin Bugünkü Durumu ve Yeterliliği İçin Alınması Gereken Önlemler, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- URL-2, www.tuik.gov.tr (18.03.2014)
- URL-3, tr.wikipedia.org (10.05.2014)
- Uçar, N., 2006. "Parametric Olmayan (Non-Parametric) Hipotez Testleri", SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara, 85-112.
- Uyar, B., 1996. 21., YY., Girerken Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Çevre Planlama ve Tasarımına Bütüncül Yaklaşım Sempozyumu, Ankara, 165-174.
- Uzun, G. ve Altunkasa., F., 1991. Rekreasyonel Planlamada Arz ve Talep, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 6, Yardımcı Ders Kitapları Yayın No: 1, Adana, 80.
- Uzun, S., 2005. Kırsal ve Kentsel Alanlardaki Parklarda Kullanıcı Memnuniyeti; Gölcük Orman İçi Dinlenme Alanı ve İnönü Parkı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 2-15.
- Wirth, L., 1938. Urbanism As a Way of Life, American Journal of Sociology 44, 1-24.
- Yıldırım, A., 2004. Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 8-17.

- Yıldızcı, A.C., 1978. İstanbul' da Kentsel Doku ile Yeşil Doku Arasındaki İlişkiler ve İstanbul Yeşil Sistemi Üzerine Bir Öneri, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldızcı, A.C.,1982. Açık Alan Kentsel Doku ve Yeşil Doku Kavramları, Kentsel Peyzaj Planlama, Doçentlik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, Z., 2006. Kamusal Mekanların Gender Sistemik Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

6. EKLER

Ek 1. 18 Yaş ve Üstü Deneklerin Rekreatif Talep ve Eğilimlerini, Sebeplerini, Gidilebilen Mesafeyi ve Sıklığını Tespit Etmek İçin Düzenlenen Anket Formu

Anket No: Mahalle: Cadde / Sokak: No:

1. Cinsiyetiniz : ☐ Kadın ☐ Erkek	2. Kaç yaşındasınız? ☐ 18-25 ☐ 25-50 ☐ 50 ve üzeri
3. Eğitim durumunuz nedir? ☐ Okur yazar ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Y. Lisans ☐ Doktora	4. Hanenizde toplam aylık gelir nedir? ☐ 0-750 TL ☐ 750-1500 TL ☐ 1500- 3000 TL ☐ 3000-5000 TL ☐ 5000 TL
5. Ailenizin özel aracı var mı? ☐ Evet ☐ Hayır	6. Konut durumunuz? ☐ Mülk ☐ Kira ☐ Lojman ☐ Diğer.....
7. Nasıl bir konutta yaşıyorsunuz? ☐ Müstakil konut ☐ Apartman ☐ Gecekondu ☐ Site içinde müstakil konut ☐ Site içinde apartman	8. Kaç tane çocuğunuz var ?..... Varsa yaşlarını söyler misiniz? ☐ 0-3 ☐ 3-7 ☐ 7-12 ☐ 12-15 ☐ 15-18 ☐ 18 ve üzeri
9. Genelde hangi günler boş vakitleriniz oluyor? ☐ Hafta içi bir gün ☐ Hafta içi birkaç gün ☐ Hafta sonu ☐ Haftanın her günü ☐ Resmi tatillerde	10. Boş vakitlerinizi ne tür aktivitelerle geçiriyorsunuz? (Gün içinde yada tatil günlerinizde) ☐ Yürümek ☐ Çocuklarınızı parka götürmek ☐ Bisiklet sürmek, paten kaymak ☐ Fotoğrafçılık, resim v.b. sanatlarla uğraşmak ☐ Spor yapmak ☐ Doğa yürüyüşleri yapmak ☐ Tarihi mekanları gezmek ☐ Pikniğe gitmek
11. Kastamonu kenti ve yakın çevresinde imkanınız olsaydı boş vakitlerinizi geçirmek için ne tür aktiviteler yapmak isterdiniz? En çok yapmak istediğiniz 3 aktiviteyi sayar mısınız?	12. Gün içinde veya tatil günlerinizde boş vakitlerinizde dinlenmek, eğlenmek v.b. etkinlikler için gitmeyi tercih ettiğiniz açık mekanlar var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
13. Varsa en çok tercih ettiğiniz mekanları nelerdir?	14. Bu mekanlara ne kadar sıklıkta gidiyorsunuz? ☐ Haftanın her günü ☐ Hafta içi bir gün ☐ Hafta içi birkaç gün ☐ Hafta sonu ☐ Resmi tatil günlerinde
15. Bu mekanlara giderken hangi ulaşım aracını kullanıyorsunuz? ☐ Yaya ☐ Özel araç ☐ Dolmuş ☐ Otobüs ☐ Taksi ☐ Diğer.....	16. Bu mekanlara yaya olarak gidiyorsanız ulaşım açısından yaşadığınız sorunlar var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
17. Varsa ne gibi sorunlarla karşılaştığımız söyler misiniz?	18. Bu mekanlara erişirken toplu taşıma araçlarından dolayı yaşadığımız sorunlar var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
19. Varsa ne gibi sorunlarla karşılaştığımız söyler misiniz?	20. Yakın çevreniz de çocuklarınızın rahat ve güvenli bir şekilde oyun oynayabilecekleri mekanlar var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
21. Varsa yeterli büyüklükte mi? ☐ Evet ☐ Hayır	22. Konutunuzun bahçesi var mı ? ☐ Evet ☐ Hayır
23. Varsa bahçenizi ne amaçla kullanmaktasınız? ☐ Oturma –dinlenme ☐ Bahçe ile uğraşma ☐ Çocuk oyun alanı ☐ Piknik yapma ☐ Bisiklet sürme ☐ Otopark ☐ Diğer.....	24. Kırısalla bağlantımız var mı? (Köyünüz var mı?) ☐ Evet ☐ Hayır
25. Varsa ne sıklıkta gidiyorsunuz? ☐ Hafta da bir ☐ Ayda bir ☐ Yılda bir ☐ Bayramlarda ya da tatillerde	26. Köyünüz adı nedir?
27. Köye gitme amacınız nedir? ☐ Akraba ziyareti ☐ Piknik veya gezi amaçlı ☐ Mülkiyet nedeni ile ☐ Tarım yapmak amaçlı ☐ Diğer.....	28. Köyünüzde taşınmazınız var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
29. Varsa nedir? ☐ Tarla veya arsa ☐ Konut ☐ Dükkan ☐ Özel araç (traktör, kamyon ...)	30. Kent merkezinde boş vakitlerinizi geçirebileceğiniz mekanlar olsaydı kırsal alanlara gitme sıklığınız değişir miydi? ☐ Değişmezdi ☐ Değişirdi, azalırdı ☐ Diğer
31. Kastamonu kenti içinde bulunan yeşil alanlar sizin için yeterli mi? ☐ Evet ☐ Hayır	32. Mevcutta bulunan yeşil alanları aktif olarak kullanabiliyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır
33. Kastamonu İlinde en çok beğendiğiniz ve gitmeyi tercih ettiğiniz kırsal alanları sıralayınız?	34. Kastamonu İlinde en çok beğendiğiniz ve gitmeyi tercih ettiğiniz kentsel alanları sıralayınız?

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında Yozgat'ın Çandır ilçesinde doğdu. İlkokul eğitimini burada tamamlayıp, 2004 yılında Yozgat Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2005 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde başladığı lisans eğitimini, 2010 yılında tamamladı. 2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine başladı. Aynı bölüme 2012 yılında araştırma görevlisi olarak atandı. Halen aynı bölümde akademik çalışmaları sürmekte olup, İngilizce bilmektedir.